Володимир Арєнєв

МІСТО ТИСЯЧІ ДВЕРЕЙ

(Повість для дітей від 10 до 110 років, великих і малих)

Юрію Нікітінському, моєму співавтору по "Книгожеру". Шкода, що не вдалося і цю книжку написати вдвох.

Від оповідача

Не знаю, як ваш, а мій письмовий стіл уже давно потребує добрячого прибирання. Раніше я складав туди зошити з казками, але потім у мене вдома з’явився комп’ютер і під хвацький марш клавіш слова з казок вишикувалися стрункими лавами і рушили у його нутрощі. Там вони тепер і живуть.

А стіл? Його шухляди досі переповнені всілякими важливими речами, які мені, можливо, і не знадобляться, а можливо...

Клаптики аркушів із кумедними мармизками і рядками – чи не перетворяться вони однієї дощової або снігової днини на нову історію? Адже ви знаєте, у такі дні нові історії так і просяться, щоб їх розповіли.

Ще у шухлядах багато малюнків на звичайних альбомних аркушах. Не скажеш, що всі вони вдалі, ці малюнки, але деякі з них дорогі мені з інших причин.

А надто оцей. Ніби нічого особливого: просто паркан (напевно, шкільний), біля таких зазвичай будують гаражі. Навіть видно тінь від гаража, вона лягла з краю малюнка, наче морська хвиля, яка завмерла, не вирішивши остаточно, зупинитися їй чи покотитися далі. Внизу –

кущики засохлої трави, самотня, вже посивіла кульбабка, на неї присіла відпочити бджола.

І – Двері. Не гаражні, ні! Та й узагалі вони начебто незвідси: дерев’яні, вгорі напівкруглі, з різьбленою ручкою. Я люблю такі двері, вони випромінюють таємничу музику, самим своїм існуванням вони обіцяють диво, навіть коли зачинені. Особливо коли зачинені.

Але ці двері намальовані прочиненими.

Та придивіться уважніше: в отворі дверей біліє чистий аркуш. Той, хто малював все це, мабуть, так і не вирішив, що повинно бути там, за дверима.

А можливо, він зробив це навмисно?

Я вже не згадаю. Я знаю, що це мій малюнок, проте надто давно це було, надто багато всього сталося за ці роки. А знайшов я його недавно. У місті вже третій день поспіль ллє дощ, а в такі дні – пам’ятаєте? – голоси нерозказаних історій промовляють до нас особливо виразно.

Я знайшов цей малюнок учора, коли вирішив дати лад своєму письмовому столу. Мабуть, дам я йому спокій – інакше історії з його шухляд не облишать мене.

За вікном досі дощить. Але все це – умовності. Подивіться на малюнок – там літо, яке лише почалося, пригоди, які тільки й чекають, щоб трапитися...

Не ввічливо довго примушувати їх чекати, чи не так?

Частина перша.

Один, у чужому місті

Розділ перший,

у якому Фімка Бусел ховається за гаражами і знаходить Двері

...Узагалі-то, ховатися можна було тільки на території школи – такі правила. Та саме тому їх і порушували. Вважалося найбільшим шиком утекти буквально з-під носа від того, хто водив, причаїтися десь біля паркана, а потім пролізти крізь діру на вулицю – але так, щоб почули! щоб почали шукати!! щоб погналися!!! – і потім сховатися десь на тому боці. З вулиці до самого шкільного паркану підходили гаражі, й саме у їхньому лабіринті ховався утікач. Той, хто водив, мав два варіанти: або гукнути "це не за правилами", або продовжити погоню. Перший варіант ніхто ніколи не використовував.

Фімка Бусел, від учора – вже не якийсь там малюк-чотирикласник, а учень майбутнього 5-Б! – завмер біля заповітної дірки в паркані. Треба було наважуватися.

Фімці ще жодного разу не вдалося сховатися так, щоб його не знайшли. Той випадок, коли водив короткозорий Вітько на прізвисько Акваланг, – не береться до уваги. Вітько тоді взагалі нікого не знайшов.

– Тра-та-та за Емку! – заволав хтось на спортмайданчику, зовсім поруч.

"Отакої, навіть Солдатова знайшли! – Бусел тужливо подивився на безхмарне травневе небо. – Перший день канікул. Ну, давай, товстуне! Зроби їх!"

Він щосили наступив на гілку, аби та хруснула як слід, а потім стрибнув у діру. Вірніше, пропхався крізь неї. Фімка з дитинства був

дуже тлустим хлопчиком, і це створювало масу незручностей, що її можна порівняти хіба з вагою самого Фімки.

Позаду радісно тупотів Васько Аверинцев. Цей свого не пропустить!

Давай, товстуне!

Цю місцинку Фіма підшукав заздалегідь. Тут прохід між гаражами вигинався хвацьким ієрогліфом, у якому навіть давньогрецький людинобик Мінотавр заблукав би. Мінотавра вони проходили на позакласному читанні, і зараз, продираючись між гарячими від сонця металевими боками гаражів, Фімка уявляв себе водночас цим чудовиськом і його переможцем. Два в одному, сюрприз для зануди Аверинцева.

Той, до речі, не відставав, чутно було, як він теж гасає десь між гаражів.

"От гад! – з досадою подумав Фімка. – Адже вирахує, точно вирахує".

Бігти далі сил не залишалося, хлопчик зупинився, щоб відсапатися. Тупотіння наближалося.

Тільки тепер Фімка побачив, що опинився в глухому куті. Щоправда, ліворуч між гаражем і шкільним парканом чорнів невеличкий прохід – але в тім-то й річ, що невеличкий!

Проте день сьогодні був незвичайний, і Фімка не збирався так просто здаватися. З сумом згадуючи мультик про Вінні-Пуха, він буквально продерся між гаражем і парканом.

І, звичайно, застряг.

Він повернув голову, щоб подивитися і чи далеко ще до кутка – там щілина була більшою, можна було обійти Аверинцева за гаражем і втекти від нього. Так от: Фімка повернув голову і побачив двері.

Ті, що снилися йому цілий тиждень поспіль!

Невисокі, точно на Фімчин зріст, двері вперше завітали до його снів однієї дощової ночі. Тоді ще градом позбивало на подвір’ї гілки з дерев, і вранці вся вулиця була вкрита зірваним листям. Та хоча тієї ночі гриміло сильно, Фімка жодного разу не прокинувся. Йому снилися двері. Точніше – Двері.

Він давно вже мріяв про те, що колись їх знайде. А знайшовши – потрапить до іншого світу, де не треба робити уроки і рано прокидатися до школи. Не те щоб Фімка так люто ненавидів знання – ні, він ненавидів лише те, яким чином ці знання потрапляли до його голови. От якби ж так: проковтнув спеціальну пігулку – і ти вже спец із фізики. Хоча, звичайно, краще з інгліша, з іноземною у Фімки не дуже.

От після таких мрій він заснув – і побачив уві сні двері. Спершу Фімка навіть трохи розчарувався: ну що це таке?! Двері якісь наснилися! Напевно, все тому, що сьогодні на уроці складали речення про будинок і слова вчили відповідні. І про оці от двері теж – "дур", які насправді вимовляються як "до-о". Просто дур-до-ом! Замучили! Уві сні дістали! І тут уже не сховаєшся!

Розгніваний Фімка штовхнув уві сні двері – і тільки коли вони відчинилися, він змикитив, що ці "до-о" були намальовані на стінці.

Дивуватися? Не дочекаєтесь! Сон усе-таки, тут що завгодно може трапитися.

До того ж виявилося, що за дверима знаходиться дуже симпатична, невеличка і затишна кав’ярня. Щоправда, там було порожньо, зате за

шинквасом привітно посміхався Фімці сам господар. І навіть помахав рукою, запрошуючи, мовляв, заходь, гостем будеш.

А чого ж – Фімка увійшов. І лише тоді зрозумів, на кого так схожий господар кав’ярні! Звичайно, на вчителя англійської – і вуса ті ж, і риси обличчя!

– Очі б мої тебе не бачили! – пробурмотів хлопчик стиха.

На його подив, господар не лише почув, але й захоплено відгукнувся на це "вітання" – картинно прикрив очі долонею і вигукнув;

– Очі б мої тебе не бачили!

Тут уже Фімка й зовсім сторопів.

– Ви чого дражнитеся?

– Я не дражнюся, – образився господар. – Просто у нас, у місті Охи, так вітаються одне з одним. Це означає – "мені настільки приємно вас бачити, що, боюся, очі не витримають". Або щось схоже, я не великий фахівець з давніх традицій. Давай-но я краще пригощу тебе мраккою.

"Звучить не вельми смачно", – подумав Фімка, але вирішив не відмовлятися.

І не помилився! Можливо, назва напою була не такою вже привабливою, зате смак – саме те, що треба! Здавалося, соки всіх фруктів на світі перемішалися у ньому – і при цьому кожен зберіг власне "звучання".

– Сподобалося? – посміхнувся господар кав’ярні.

– Супер! А ще можна?

– Звичайно. Пий, скільки хочеш. Я зараз принесу.

Останню фразу господар вимовив надто квапливо – і те, з якою швидкістю він сховався у підсобному приміщенні, більше нагадало Фімці втечу.

– Ще один турист, – тяжко зітхнули у нього за плечем. – Що ти тут забув, хлопче?

Перед Фімкою стояв худющий дядько в одязі, пошитому, здавалося, з різних клаптиків. Причому всі клаптики були однакового сірого кольору.

– Ви хто? – запитав Фімка, сподіваючись, що його голос не надто тремтить. Навіть уві сні – у своєму власному сні! – сміливістю він не відзначався.

– Я той, хто оберігає порядок у цьому місті. А ти і схожі на тебе цей порядок порушують. Тому краще б тобі, хлопче, прокинутися і більше ніколи не пхатися в чужі двері. Затямив?

Проте Фімка його майже не слухав. Він дивився у вікно кав’ярні на місто.

Ось де Фімка хотів би жити, ось звідки він погодився б навіть на канікули не їхати, й взагалі ніколи не залишав би Охи. Бо такої різноманітності, такої чарівності, які сповнювали кожну цеглинку, Фімка ще ніде і ніколи не зустрічав.

Кав’ярня розташувалася на вершині одного з пагорбів – і тому хлопчик міг бачити відразу все місто. Будинки найрізноманітніших конструкцій, від сяючих на сонці хмарочосів до старовинних замків,

мирно уживалися поруч. Узорчастими вулицями з різнокольоровою бруківкою гуляли не лише люди, а й інші істоти: деякі трохи схожі на інопланетян, деякі – на казкових звірів, які встали на задні лапи, деякі – взагалі були ні на що не схожі. Ось промчала карета, запряжена четвіркою сліпучо білих коней, а он там, над вежами, повільно пливе повітряна куля...

– Агов, хлопче! Ти мене слухаєш?

– Ні, – чесно зізнався Фімка.

– Ну дивись, – прошипів худючий. – Я тебе попередив. А тепер давай, ушивайся звідси! – і він дав дуже болючого щигля по Фімковому носі.

Від цього хлопчик негайно прокинувся – у себе вдома, звичайно ж.

Потом двері снилися йому ще разів п’ять чи шість, але він не наважувався відчинити їх, і доки нерішуче тупцював, двері зникали, а сам Фімка прокидався.

Тепер він бачив їх насправді. І відступати не було куди, бо він застряг між гаражем і парканом, а позаду наздоганяв Аверинцев.

З останніх сил Фімка рвонув уперед і – дістався таки Дверей. На секунду йому уявилося, що вони – всього лише намальовані на паркані, просто хтось нудьгував, от і намалював...

Потім хлопчик штовхнув їх, вони відчинилися – і Фімка увійшов до вже знайомої кав’ярні. Двері за його спиною грюкнули; останнє, що долинуло звідтіля, був здивований зойк Аверинцева.

Розділ другий,

у якому Порядник Міста Тисячі Дверей летить на роботу і пригощається мраккою

Будинок Охорони Порядку тепер було видно здалеку. Сигізмунд Брехло, Головний Порядник міста Охи, задоволено посміхнувся: маляри попрацювали на славу. Розпочали з даху, а незабаром, мабуть, візьмуться за фундамент. Зняли стару черепицю, пофарбовану всіма кольорами веселки, і настелили нову. Скоро, зовсім скоро Будинок Порядників виглядатиме так, як йому і належить виглядати: суворо і серйозно!

Сигізмунд стояв на оглядовому майданчику блакитної Вежі, милуючись видом чорної черепиці й сірих стін. Навколо Будинку Охорони Порядку височіли різнокольорові будівлі. На їхніх дахах мерехтіли картини, одна краща за іншу: тропічні ліси, морське дно, схід сонця в горах... Стіни будинків теж були пофарбовані в найрізноманітніші відтінки.

Так повелося здавна, ще з часів заснування міста Охи Королем-Малярем. Саме він своїм чарівним Пензлем намалював такі різнобарвні будинки.

– Як несерйозно! – пробурмотів Головний Порядник.

Розштовхуючи натовп, що зібрався повитріщатися на хмари і дахи, Сигізмунд Брехло підійшов до повітряної кулі й заліз у корзину. Легкий вітерець підхопив кулю і поніс над будинками. І всі, хто підводив голову, бачили схожу на стиральну гумку сіру пляму, яка повзла небом.

А ранок уже вступав у свої права, Охи потроху прокидалися, вулиці міста сповнювалися мешканцями-оховцями.

Куля швидко долинула до Будинку Порядників. Сигізмунд за допомогою важелів керування спустив корзину на чорний дах, заякорив і виліз.

На третьому, найвищому поверсі Будинку, знаходилися кабінети Порадників, у тому числі і кабінет Сигізмунда Брехла.

Він відчинив двері й з маху врізався у холодильник.

– А ти звідки тут узявся?! Очі б мої тебе не бачили!

– Він нудьгує, – озвався з дальнього кутка кімнати маленький миршавий чоловічок, схожий на французького актора Луї де Фюнеса. Чоловічок цей був Найпорядніщим Порадником, себто начальником усіх Порадників, навіть Головного. Звали його Бульчин Жуск.

І, до речі, це був не його кабінет!

– Нудьгує, – повторив Бульчин Жуск. – Ось, зайшов до тебе. Очі б мої тебе не бачили!

Дверцята холодильника відчинилися, звідти визирнула гостродзьоба голівка пінгвіна. Птах струснув жовтим чубком, зітхнув і підтвердив:

– Нудьгу-ую...

Узагалі-то, таких птахів тут, в Охах, називають гвінпінами. Живуть вони тільки в холоді, а позаяк в Охах надто тепло, спеціально для гвінпінів вигадали будиночки-холодильники. На відміну від пінгвінів, гвінпіни вміють розмовляти. Ще вони, коли треба, здатні створювати об’ємну картинку всього, що будь-коли бачили. А оскільки живуть вони дуже довго, їх тримають у Будинку Порядників – хтозна, які відомості з часом можуть знадобитися охоронцям порядку...

– Хочу в "Чапаева"! – жалісно мовив гвінпін.

Сигізмунд зітхнув: сам винен. Коли він потрапив сюди, в місто Охи, і коли його взяли на роботу Порядником, Брехло навчив своїх колег грі у шашки, в "Чапаева".

І хоча Порадники не були від неї у захваті, гвінпіни від "Чапаева" буквально шаленіли. Відтоді співробітники Будинку ходили тут остерігаючись, бо у будь-який момент з відчинених дверей могла вилетіти випадкова шашка і влучити у голову чи в плече. Деякі навіть почали носити каски – про всяк випадок.

– Хочу в "Чапаева"! повторив гвінпін.

– Гаразд, буде тобі "Чапаев". Але згодом, – Сигізмунд відштовхнув холодильник і підійшов до свого робочого стола. – Жуску, є виклики?

– Ні-і, – ліниво відповів Найпорядніший. – Ти ж знаєш, їх майже ніколи не буває. Міг би вже звикнути, адже незабаром рік, як ти у нас працюєш.

А варто зазначити, що Сигізмунд Брехло потрапив в Охи з іншого світу – звідти, де живеш ти, наш читачу, і де жив, поки не розшукав свої Двері, Фімка. Сигізмунд колись теж знайшов свої Двері – і крізь них випав в Охи.

І як ти, мабуть, помітив, Охи трохи відрізняються від таких міст, як Київ чи Москва. Сигізмунда це добряче збивало з пантелику. Ну скажіть, хіба може бути, щоб у місті майже ніколи не траплялося нічого поганого! Одного будинку Охорони Порядку вистачає, щоб виловлювати всіх злочинців: від дрібних хуліганів до запеклих чарівників-рецидивістів!

Сигізмунд Брехло сприймав цей факт як особисту образу. Він вважав: те, що Порадники знаходять так мало злочинців, зовсім не означає, що злочинців мало. Просто Порадники погано шукають; А коли ж їм шукати, якщо від рання до смеркання колеги Сигізмунда просиджують штани в Будинку та хлебчуть мракку в неймовірних кількостях.

Ось і зараз перед Бульчином Жуском стояла величезна каструля з мраккою. І коли Брехло увійшов, його начальник саме наповнював свій кухоль, відкручуючи краник на боці каструлі.

Сигізмунду не залишалося вибору – довелося узяти з полиці чистий кухоль і приєднатися до Найпорядніщого.

І тут двері кабінету буквально зірвало з петель, і у дверях... ні, спершу Брехло вирішив, що там нікого немає. Бо за звичкою він дивився вгору, а слід було опустити погляд до підлоги.

– Привіт, – пропищав тонесенький голосок. – Очі б мої тебе не бачили! До речі, вони і не бачать. Хтось приберіть звідсіля холодильник!

Холодильник ображено підвівся – на кожному з його кутів з’явилася лапа, схожа на крокодилячу, – і відсунувся вбік.

Тепер перед Сигізмундом і Жуском постав відвідувач – низенький, не вищий за Сигізмундове коліно чоловічок з величезними кулаками.

– Очі б мої тебе не бачили, Шварцику! – зітхнув Брехло. – Двері нащо було вибивати?

– Звичка, – знизав плечами чоловічок.

– Горе мені з вами, з дрібними хуліганами, – озвався Бульчин Жуск. – Сам від Горшечка два вершечка, а сили як у слона.

– Не згадуй Горшечок намарне! – відрізав Шварцик. – І взагалі, я ж виправляюся. Ось, прийшов як людь до людей, щоб повідомити... а ви!..

– А давай у "Чапаева", – встряв у розмову нудьгуючий гвінпін. – Давай, га?..

– Зачекай. То що ти хотів повідомити? – Сигізмунд насторожено відсунув кухоль.

Дрібний хуліган злодійкувато озирнувся, підморгнув і взявся за вибиті двері. Обережно приставивши їх до дверного отвору (мабуть, щоб ніхто не підслухав), зробив кілька кроків до столу.

– Ходять чутки, – писнув він, – Пензель знайшовся.

Бульчин Жуск ледь не вдавився мраккою:

– Жартуєш? Самого Короля-Маляра Пензель?!

– Угу. Кажуть, Дверей стає дедалі менше, тому незабаром...

Він не договорив – недбало приставлені двері, оглушливо грюкнувши, впали.

Розділ третій,

у якому Фімка довідується про те, як з’явилося Місто, і ще про дещо, дуже і дуже неприємне!

У кав’ярні пахло мраккою і фарбою. Кремезний маляр у засмальцьованому фартусі, дуже схожому на звичайний, земний, завзято розмахував пензлем.

– Не заважай, – сумно сказав Фімці господар кав’ярні, схожий на вчителя іноземної мови. – У нас тут нова мода пішла, Двері фарбувати.

– Навіщо?

– А-а… – відмахнувся господар. – Краще пригощайся мраккою. Мабуть, ти вдруге у Місті? І далі цих стін не був?

– Звідки ви знаєте? – здивувався Фімка.

– Дуже просто – наші Охи недарма називаються Містом Тисячі Дверей. Багато хто потрапляє сюди саме крізь Двері, і до мене теж.

Він обвів рукою приміщення. За столиками, як і в Фімчиному сні, нікого не було. Зате на стінах висіли різні прикольні штучки, які зазвичай чепляють у таких закладах – всілякі шаблі, опудала риб, потріскані антикварні тарілки і багато чого іншого.

– Бачиш, – сказав господар, – кожен гість мені приносить якийсь сувенір. Але не всі залишаються. Багато хто повертається назад, у свій світ, а дехто воліє вирушити у подорож чужими світами, як наш Король-Маляр.

– Що? – здивувався Фімка. – Це ваш король має таке ім’я – Мольяр? Як у француза одного – тільки того, здається, Мольєром звали.

– Та ні, – засміявся господар. – Просто… Але давай я розповім усе по порядку. Давним-давно жив собі звичайнісінький маляр, який всією душею любив свою справу – фарбувати. За що б він не взявся, все перетворював на диво. Навіть звичайнісінький паркан – і той одного разу так розфарбував, що він зазеленів і вкрився квітами! Слава про того маляра долинула до королівського палацу. І ось одного дня покликав його до себе король, щоб маляр пофарбував палацові стіни і побілив стелю. Звичайно, маляр поставився до завдання творчо, тому

невдовзі на стелі у короля синіло небо і пропливали хмаринки, а стіни перетворилися де на густий ліс, де на безкрайній степ.

А коли маляр закінчував розмальовувати тронну залу, туди зайшла надзвичайно вродлива дівчина. Певна річ, маляр миттєво закохався у неї. "Намалюй мені щось", – попросила дівчина. І маляр намалював на стіні троянду, яка відразу ж розквітла, сповнюючи все навкруги дивовижним ароматом. Бо у цю троянду маляр вклав свою душу. Побачивши квітку, дівчина здогадалася про його почуття і зізналася, що давно вже спостерігала за ним та за тим, як він малює свої чудові картини, і – теж закохалася в нього.

Та, на лихо, дівчина ця була принцесою, і її батьки (особливо мама, колишня піратка з нестерпним характером) ніколи не дозволили б їй одружитися з маляром, нехай і напрочуд талановитим. І не знайшлося на всій землі місця, де могли б маляр із принцесою сховатися від її батьків, адже ті – король і королева, тож відшукали б їх скрізь.

Саме тоді сталося диво: маляр так сильно забажав створити місце, де їх ніколи б не знайшли, що своїм пензлем намалював відчинені двері, а за ними – місто. Наші Охи.

Вони втекли сюди вдвох з принцесою і залишилися тут жити. От тільки виявилося, що в місті, крім них, нікого немає (ті єдині – перші – Двері маляр зафарбував, щоб слуги короля не змогли їх знайти і повернути назад). Через деякий час маляр із принцесою занудьгували. І тоді він вирішив намалювати Двері в інші світи, щоб звідти приходили їхні мешканці й оселялися в місті. Так воно і трапилося. Невдовзі тут почали збиратися ті, хто не міг або не хотів жити у власних світах. А маляра вони обрали своїм королем – адже ніхто краще за нього не знав міста; до того ж принцеса обіцяла допомогти своєму чоловікові в нелегкій справі царювання. Відтоді й почали його називати Королем-Маляром. Багато часу він проводив, мандруючи вуличками нашого міста з пензлем у руках і розбудовуючи – розмальовуючи – його.

– А де він тепер? – зачудовано прошепотів Фімка. – З ним можна зустрітися?

– На жаль, проживши кілька років у нашому місті, принцеса засумувала за рідною домівкою. Бо вона ж любила свого тата, хоча той був, між нами кажучи, добрячим самодуром, та й маму-піратку вона теж любила. Принцеса попросила чоловіка, Король-Маляр знову намалював Двері і вони удвох вирушили на гостину до її батьків.

– І їх кинули до буцегарні?

– Та ні! Минуло багато років, і тамтешній король давно вже не сердився на свою дочку, а тільки сильно сумував за нею. Вони погостювали в батьків принцеси, а потім Король-Маляр і його дружина вирушили у мандри іншими світами.

– А як же місто?

– Вони обіцяли згодом повернутися. А поки, сказав Маляр, місто і саме чудово впорається, адже Охи досконало опанували мистецтво самоврядування. За порядком у місті повинні були наглядати Порядники, хоча більшість проблем городяни вирішували самотужки, а Порядники опікувалися переважно туристами і новими мешканцями міста, які найчастіше потрапляли у халепу, адже вони просто не знали тутешніх звичаїв.

– А де можна дізнатися про ці звичаї? – затурбувався Фімка. – Що, вони такі жах... незвичайні?

– Так ні, нічого страшного. Просто Двері ведуть у різні світи, і тому трапляється всяке... Не переживай. Мені здається, ти швидко призвичаїшся тут. До речі, ти – турист чи хочеш оселитися в нас назавжди?

– Поки турист, – обережно сказав Фімка. – А там подивимося.

Йому сподобалося, що господар кав’ярні жодного разу не запитав про батьків, мовляв, чи знають вони, де зараз знаходиться їхній син і все таке. З іншого боку, назавжди залишити маму з татом та друзів і переселитися сюди Фімці не хотілося. Ну, хіба що з родиною. А до друзів щоб можна було в гості ходити.

– То коли потребуватимеш – звертайся із запитаннями, – великодушно запропонував господар кав’ярні. – До речі, мене звуть Рету-Де-Мон.

– Слухайте, ви ж точно не з Землі. А як ми тоді розуміємо один одного?

– Лише завдяки Королю-Маляру: таким він намалював це Місто, – кажучи це, господар похмуро скосив очі на колегу тутешнього короля, котрий (колега, не король!) як і дотi, щось зафарбовував на стіні. Фімка теж глипнув туди – і заціпенів! Виявляється, на стіні, де розташовувалися Двері (ті самі, через які хлопчик потрапив сюди), було ще кілька Дверей. І маляр методично, одну за одною, перефарбовував їх у невиразний коричневий колір.

Ще не усвідомлюючи чому, Фімка відчув, що це йому не подобається.

– Знаєте, – сказав він з тремтінням у голосі, – я, мабуть, навідаюся спочатку додому. Там... е-е-е... я забув рибок погодувати, акваріумних рибок, от!

Він підвівся і, намагаючись не бігти, підійшов до Дверей. Відчинив їх... і закричав від жаху!

По той бік виднілося місто – з його вулицями, палацами, хмарочосами, повітряними кулями. Місто – а не гараж, як повинно було бути.

Зойкнувши, переляканий Фімка вибіг з кав’ярні і помчав світ за очі.

Розділ четвертий,

у якому Головний Порядник прогулюється до Горщика

Коли двері знову звалилися, усі в кабінеті побачили на порозі довготелесого дядька в дивних окулярах. Звали дядька Лонгій-Л’Оккі, і був він могутнім чарівником і відомим філософом. Окуляри Лонгій-Л’Оккі носив завжди, вони були його невід’ємною частиною. Зрозуміло, це були чарівні окуляри – порожні усередині, вони заповнювалися водою з Озера Кольорової Музики. Той, хто носив їх, водночас чув музику і бачив кольорові картинки. Ще на оправі окулярів були якісь важелі й кнопки, але про їхнє призначення знав, напевно, тільки сам чарівник.

– О, – сказав Лонгій-Л’Оккі, кліпаючи своїми магічними очима з вертикальними зіницями. – А чого це у вас двері на підлозі валяються? Очі б мої вас не бачили!

Ніхто не наважився пояснити чарівникові, що двері він же і штовхнув на підлогу. Лонгій-Л’Оккі відзначався неуважністю і вразливим характером. Тому Порадники без зайвих слів посадили мага за стіл і налили йому мракки. А потім попросили полагодити двері. Лонгій байдуже ковтнув з кухля Бульчина Жуска і кивнув, погоджуючись. Двері, які саме збирався підняти Шварцик, відростили собі чорногузові крила, злетіли до стелі і закружляли там, курликаючи. Була осінь, і дверям дуже хотілося полетіти на південь. Потім вони все-таки знизилися – і наглухо вкарбувалися у дверний отвір, за яким саме у цю мить з’явився наступний відвідувач.

– Здається, це був Айо, – зауважив Лонгій.

– Агов! – постукали з того боку. – Відчиніть!

Двері схвильовано захлопали крильми, але відкриватися не побажали.

– А що сталося? – запитав Бульчин Жуск в Айо – місцевого гвінпінознавця.

– Надійшло повідомлення від моїх вихованців! Ходять чутки, що хтось збирається поцупити Горщик!

– Дурниці! – відмахнувся Найпорядніший Порядник. – Горщик поцупити неможливо.

Сигізмунд Брехло замислився: а чи дійсно неможливо? А раптом?!. Оце була б катастрофа!

Річ у тім, що в місті Охи ніхто ніколи не готував собі їжу. Коли Король-Маляр намалював Охи і звідусюди почали прибувати різні істоти, Король зрозумів, що усіх нагодувати він не в змозі. Тому придумав і намалював чарівний Горщик, який варив їжу, щодня різну, але таку, яка б усіх влаштовувала. Варив Горщичок безперестанку, а цілий взвод Горщикової обслуги розвозив їжу по місцевих кав’ярнях і ресторанах. Горщичок набув слави головної пам’ятки Охів, усі мешканці вважали його священним, і навряд чи в когось могло виникнути бажання якимсь чином зашкодити Горщичку. Але то – місцеві. А як щодо тих, хто потрапив сюди недавно? Щодо "улюблених" Сигізмундом туристів?!

– А от і не дурниця! – закричав Головний Порадник. – Нумо, Лонгію, будь ласка, зроби нам ще одні двері!

Чарівник тицьнув вказівним пальцем у стіну – там виник прямокутник, який за мить перетворився на двері.

Сигізмунд помчав на дах до повітряної кулі. Він заліз у корзину і навіть підняв якір, коли помітив, що поруч з ним уже сидить Шварцик, а мотузяною драбиною видирається холодильник на крокодилячих ніжках.

– Очі б мої вас не бачили! – спересердя прогарчав Сигізмунд.

– Взаємно! – хором гримнули дрібний хуліган і гвінпін.

– Що ви тут робите?!

– Ти обіцяв у "Чапаева"! – зітхнув птах.

– Та я ж тобі не дорозповідав! – додав Шварцик.

Брехло зі стогоном всівся на дно корзини.

– Тільки цього мені не вистачало! Ну який "Чапаев", ти ж бачиш, я при виконанні службового обов’язку!

Але не викидати ж гвінпіна з холодильником (повітряна куля вже лине високо над вулицями) ще приб’єш когось ненароком.

– Гаразд, розповідай, Шварцику, що там трапилося? – намагаючись виглядати спокійним, запитав Сигізмунд.

– Та кажу ж, – запищав дрібний хуліган. – День у день Дверей меншає і меншає. Кажуть, малярі їх перефарбовують, і тому Двері перестають бути чарівними. Ну от. А коли так, невдовзі повинен з’явитися Пензель.

– Чому це повинен?! – заволав Брехло. – І нічого не повинен!

Але ж він знав!

– Ет! Я з тобою, як людь із людиною, а ти… – зітхнув Шварцик. – Не ображайся, Сйгі, але ти в нас недавно, багатьох тутешніх легенд не знаєш…

Сигізмунд ненавидів, коли його так називали, але цього разу пропустив це повз вуха:

– І що там ваші легенди?

– А в них йдеться, що коли стане зовсім зле, обов’язково з’явиться Пензель. Це спочатку. А потім знайдеться хтось гідний, і тоді все владнається.

– Нісенітниці! – промимрив Сигізмунд.

– Гей! – втрутився гвінпін. – Прилетіли. Спускайся.

Брехло поглянув униз, щоб переконатися, чи насправді вони там, де слід, – і раптом побачив того самого хлопчиська! Ну, того, якому він, Брехло, спеціально снився!

За рік життя в Охах Сигізмунд нехай і не вивчив усіх легенд, але дечому все-таки навчився. Наприклад, він міг "вичислити" тих, хто прагнув потрапити в Місто Тисячі Дверей, – і наснитися їм. А уві сні "переконати" туристів не проходити крізь Двері в Охи. Щоправда, з Фімкою Сигізмунду не пощастило – той виявився надто наполегливим. І от тепер!..

– Негайно знижуємося! – гаркнув Брехло.

Куля нервово здригнулася і майже звалилася вниз, сполохавши перехожих. Тільки в останню мить Головний Порядник отямився, опанував собою і керуванням повітряною кулею. Тому корзина опустилася не на вулицю, а все-таки на посадковий майданчик.

– У погоню! – закричав Сигізмунд.

Але куди бігти? Фімка, який навіть не підозрював, що його помітили, вже зник у невідомому напрямку.

– Ура! – надривався тим часом гвінпін, висунувшись зі свого холодильника. – Оточуй! Не дамо ворогові втекти!

Навколо кулі поступово збирався натовп.

– Розходьтеся! – намагався вгамувати цікавих Брехло. – Громадяни, зберігайте спокій і порядок!

Городяни сміялися і показували на них пальцями, щупальцями і псевдоніжками.

Махнувши рукою на неслухняну юрбу, Головний Порядник виліз із кошика і покрокував до входу на Кухню. За ним квапливо дріботіли Шварцик і гвінпінівський холодильник.

Проминувши величезну арку, біля якої завмерли двоє вартових з ложками завбільшки з людину, компанія опинилася на Оховій Кухні.

Це була єдина Кухня на все місто. Тут не тримали ані плит, ані пічок – нічого такого, на чому готують їжу. Лише у центрі величезного залу стояв чарівний Горщик. До Горщика вели численні драбини і драбинки, лебідки з кошиками та інші прилади. На східцях і в кошиках сиділа Горщикова обслуга. Такими ж величезними, як у вартових, ложками, а

також черпачками і навіть діжечками вони розвантажували Горщичок. Зачерпували кашу і передавали вниз.

У залі стояв потужний гамір, чому Сигізмунд порадів – за загальним галасом вигуків гвінпіна ніхто не чув.

Подивившись на Горщик, Брехло переконався, що поцупити цей предмет неможливо. Хіба що поламати...

Але якщо його підозри правильні, небезпеки слід чекати лише від туристів. Адже жоден з місцевих не наважиться на таке блюзнірство!

Отже, необхідно їх усіх переловити, цих "туристів". І ще – зачинити якнайшвидше решту Дверей!

– Мені потрібні портрети усіх, хто потрапив в Охи за останні дні! – командним тоном повідомив Сигізмунд.

Гвінпін зрозумів, що жарти закінчилися.

– Треба летіти до Будинку, – сказав він. – Там зберемося всіма холодильниками – і зробимо.

Але коли Сигізмунд зі своїми супутниками примчав на посадковний майданчик, повітряної кулі там не було.

Розділ п’ятий,

у якому Фімка допомагає качати права і шукає безпритульний будинок

Біг Фімка недовго. Нарешті він засапався і зупинився. Тут йому спало на думку, що за сьогоднішній день, навіть усього лише за якусь

нещасливу годину, він встиг накоїти купу дурниць. І краще б йому прийти до тями, якщо він не хоче залишитися тут назавжди.

Залишатися тут назавжди Фімка не хотів!

"Гаразд, подумаєш, дурниці! – сказав він сам собі. – Ну ломану вся в Двері! А хто б не ломану вся? Ну втік з кав’ярні! А хто б не втік?! І взагалі, пошукаю я все-таки шлях назад. Як там його звали, того господаря кав’ярні? Димон? Усе-таки єдина знайома душа в Місті. Може, підкаже, як мені назад повернутися".

Він навіть згоден був на те, щоб Аверинцев знайшов його за гаражем, спітнілого і нещасного. Вже краще так, аніж провести все життя без батьків і друзів.

Не встиг Фімка про це подумати, як на нього з усього маху хтось налетів.

– ОЙ!!! – заголосили вони разом:

– Ти чого? – заволав Фімка. – Чого б’єшся?!

– Я нічого! – войовничо відповіло дівчисько приблизно Фімчиного віку. Саме вона на нього наткнулася. – А ти чого посеред дороги стовбичиш, товстуне?

– Захотів і стовбичу! Буду ще у тебе запитувати, де мені стовбичити! – Фімка відверто грубіянив, але не стільки зі злості, скільки з переляку. – Ти хто така?

– Я? Я?! Я, між іншим, Меліса Оховська.

Фімка не витримав і розреготався.

– Чого іржеш, гладкий? – обурено запитало дівчисько, стріпуючи своїми рудими кісками.

– Ти що, принцеса, щоб так називатися?

– Ну й темнота-а, – розтягуючи слова, промовила Меліса. – Звідки ж узятися принцесі, поки немає Короля? У нас є тільки заступники – і Короля, і Королеви, і принцеси, між іншим.

– Ти, виходить, заступниця.

– Ну, – потупила очі дівчинка, – загалом, я одна з двох заступниць. Ми чергуємося. З Розаліндою, моєю сестрою, – сьогодні вона виконує обов’язки принцеси.

– А ти?

– А я сьогодні – качаю права! – гордо повідомила Меліса Оховська.

– Знущаєшся? – запідозрив Фімка.

– Та ну тебе, дурня! Витрачаю тут на тебе час, а мені ще права качати. Ось, бачиш? – вона показала хлопчику дивну штукенцію, щось середнє між насосом і кондитерським шприцом, з якого зазвичай всілякі смачні креми на торт видавлюють. У цій справі, відверто сказати, Фімка знав смак.

– А це що за фінтифлюжина? – зневажливо поцікавився він.

– Це те, чим качають права, правокачалка. Допоможеш мені з ними впоратися? Удвох швидше буде і веселіше.

"Вона ж майже принцеса, – подумав Фімка. – Може, порадить, як повернутися додому".

І ще... надто вже нагадувала йому правокачалка кондитерський кремовий шприц! Фімка відчув бурчання у глибині свого черева – таке собі передгрозове погуркування, поки ще тихе, але якщо розгуляється... Відчув і вирішив, що допоможе дівчинці.

– Тоді побігли! – гукнула вона. – А то спізнимося!

"Ну і днинка! – міркував Фімка, намагаючись не відставати від Меліси. – Суцільні тобі забіги з перешкодами".

Він не знав, що лише завдяки їй уник зустрічі з Головним Порядником – той саме помітив його з повітряної кулі, але поки приземлився, було запізно – за Фімкою і слід прохолов.

Тим часом діти опинилися поряд з вежею, що височіла над містом. Тут, як пояснила Фімці Меліса, їм треба піднятися на ліфтовій хмарі нагору, де й качають права. Вірніше, накачують, тобто помпують.

Меліса дістала з кишені свищик і дмухула в нього – вмить до них спустилася м’яка, пухнаста хмаринка з двома сидіннями в центрі.

– А вона витримає нас обох? – засумнівався Фімка. – Взагалі-то нас у школі вчили, що хмари складаються з крапельок води...

– От іще, дурниці, – розсердилася Меліса. – Звичайні хмари, може, і складаються, а наші – ні. Наші хмари, щоб ти знав, це частки наших мріяній... мріювань... мрій... Коротше кажучи, ми мріємо, а вони – те, що від цього залишається. Ну, як вихлопна кіптява – тільки чистіше, краще і корисніше. Поїхали?

Вони влаштувалися на сидіннях, і хмаринка підняла їх на вершечок вежі. А там спустилася на майданчик (який видався Фімці дуже маленьким і ненадійним; "Навернутися звідси, – подумав він, – як від Вітька Акваланга сховатися..."). І там, на майданчику, вони почали качати права.

Для цього на вежі був спеціальний отвір, у який Меліса встановила правокачалку. За сигналом дівчинки хмари (особливі, з великою синьою літерою "П" на боці) підпливали до правокачалки і зціджували в неї рідину, яка сяяла всіма барвами веселки. А діти за допомогою спеціального клапана перекачували її потім у вежу.

– Так здавна заведено, – пояснювала Фімці Меліса. – Адже до нашого міста потрапляють найрізноманітніші істоти. Всі вони звикли жити в різних умовах. По-перше, у кожного свої смаки: одні люблять шоколадні огірки, інші харчуються винятково піснями космічних брабуниць. Ну, з цим наш Король-Маляр розібрався відразу: намалював Горщичок, який готує їжу на всі Охи. Причому кожен, коли частується, відчуває смак тієї їжі, яка йому найбільше довподоби.

– Здорово!

– Але це ще не все! – заклопотано продовжувала Меліса, на мигах наказуючи підплисти наступній хмарі. – А де жити охівцям?

– У вас же багато різних будинків!

– А вода в будинку має бути? А опалення? А якщо навпаки – хтось спеку не переносить? Декому замість води ртуть подавай, іншим... От хоча б летяги – тільки у вакуумі живуть, шерстикрилі!

Господарський підхід дівчинки справив належне враження на Фімку.

– Здуріти! І як воно цим летягам?..

– Ну, я ж розказую. Усім не догодиш, скільки не намагайся, скільки різних будинків не малюй. Але ж право жити затишно і комфортно повинен мати кожний, згоден?

– Ще б пак! – озвався Фімка, з сумом згадуючи свій рідний будинок, і свою кімнату, і рибок акваріумних, яких він вкотре забув погодувати...

– І от, щоб усім жилося так, як вони самі того хочуть, Король-Маляр вигадав правові хмари. Варто лише комусь увійти до будинку, повернути вимикач і уявити собі ті умови, які йому найбільше підходять... І – будь ласка! Хочуть летяги вакуум – отримують свій вакуум, мріє жмим трасіанський про філіжанку розпеченої лави, щоб викупатися, – нема проблем! А залишки тих бажань знову збираються в правові хмари і літають, над Містом, поки не надійде черга цю хмару доїти. Ми перекачуємо з них право до вежі, а звідси воно розподіляється по будинках. Здорово?

– А то! Слухай, я ось що хотів запитати... Ну... От Двері. Крізь них сюди потрапляють мешканці і туристи. А як назад повернутися?

– То ти турист! – здогадалася Меліса. – Чого ж раніше не сказав? Повертаються так само, як і приходять, – крізь Двері.

– А можна якось по-іншому? – обережно запитав Фімка. – Якщо немає Дверей, якщо вони перетворилися на звичайні двері?

– Так не буває, – відмахнулася дівчинка. – Слухай, час закінчувати – бачиш, віконце на підлозі посвітлішало. Це значить, вежа наповнилася по вінця, досить.

– І куди ти тепер?

Меліса зітхнула:

– До палацу. Я б запросила тебе із собою, але не можна, у нас порядки суворі, а я сьогодні всього лише качаю права. От завтра... Слухай, приходь завтра до нас у гості, га?

– Прийду, – похмуро пообіцяв Фімка. – Але взагалі-то я хотів додому повернутися, а Двері, вони зникли, вірніше, їх зафарбували...

– Пошукай інші, – порадила дівчинка. – Але краще спочатку знайди собі будинок. Вибери з безпритульних.

– А як дізнатися, що вони безпритульні, ці будинки?

– Вони самі тебе знайдуть, – захихотіла Меліса. – Слухай, мені справді час, а то бабця сваритиметься. Словом, шукай будинок, облаштовуйся, а завтра приходь до палацу. Я завтра вже буду виконуючою обов’язки і зможу тобі допомогти. Зажадаю від Порядників, щоб підібрали тобі відповідні Двері. Домовилися?

Від цих слів Фімка спохмурнів. Пригадався йому злий худий чоловік зі сну. Здається, він казав, що "стежить за порядком у місті". І попереджав, щоб Фімка сюди не ліз. Ну, з цим вже нічого не вдієш, тільки б на очі йому не потрапити!

На землю діти спускалися мовчки. Меліса думала про щось своє, а Фімка міркував, як би зробити так, щоб не зустрітися з Порядниками. Він не вигадав нічого кращого, ніж провести Мелісу до палацу, мовляв, щоб знати, куди завтра йти.

– Добре, – погодилася вона, – але тільки до воріт, а то в мене бабця знаєш яка сувора! Ліпше тобі і не знати!

Бабця справді була страшенно сувора. На щастя, Фімку вона не помітила, натомість хлопчик добре чув і бачив, як вона, висунувшись з вікна, сварила Мелісу, що та "так довго барилася!"

Він почекав у кущах, поки Меліса зайшла до палацу, а потім вирушив на пошуки безпритульного будинку. Як пояснила дівчинка, будинки в Охах теж особливі. Фімка сприйняв цю новину мужньо – він зрозумів, що тут все незвичайне. І будинки теж? Гаразд, нехай будуть і будинки.

Він навіть не розсміявся, коли Меліса сказала, що ці будинки розмножуються брунькуванням, наче якісь амеби? Будинок росте, а потім – бац! – і від нього відокремлюється маленька веранда чи балкон або лоджія. І потім те, що відокремилося, виростає до розмірів дорослого (тобто великого, звичайного) будинку.

А безпритульні будинки – ну, вони теж зустрічаються. Якщо їхні мешканці поїхали кудись або вирішили переселитися до іншого будиночка. Це нормально, на те воно і Місто, щоб кожен шукав місце собі до смаку. У тому числі і будинок. Вони, коли безпритульні, самі підшукують собі пожильців.

"От всиновить мене якась хатинка... – сумно думав Фімка. – І решту днів я проведу в ній і вже ніколи не повернуся додому, бо Двері мої зафарбували, а звернутися до Порядників я не можу через того дядька..."

Раптом він "того дядька" побачив – у компанії з якимось карликом, зростом по коліно, зате з величезними кулаками. Той цілеспрямовано крокував в тільки йому відомому напрямку.

Фімка заціпенів: тільки не вистачало ще потрапити на очі цим двом! Тихенько, намагаючись не привертати до себе уваги, він позадкував у вузький провулок і вперся спиною в двері.

Раптом двері з мелодійним дзвоном прочинилися, ніби запрошуючи його увійти. Позаяк Порядник із карликом простували сусідньою вулицею й ось-ось повинні були опинитися поряд із провулком, де заховався Фімка, він не вигадав нічого ліпшого, ніж зникнути в будинку.

Двері – з таким самим мелодійним дзвоном – за ним зачинилися.

І коли Сигізмунд і Шварцик пройшли повз цей провулок, Фімку вони, звичайно, не запримітили. Та й будинок, у якому він сховався, – теж.

Бо ніякого будинку там не було – тільки глухий кут, що закінчувався високим кам’яним парканом...

Розділ шостий,

у якому Сигізмунд вирішує, що йому час вирушати на Цвинтар

– А кулі ж нема, – глибокодумно зауважив Шварцик.

– Полетіла, – здогадався гвінпін. – Напевно, свіжим повітрям подихати.

Сигізмунд лише зітхнув.

Охівські повітряні кулі, як і звичайні, земні, літають, керуючись законами фізики і правилами небесного руху. Згідно з цими законами тепле повітря легше за холодне і тому завжди піднімається вгору. Тому в корзині є спеціальний підігрівальний пристрій, який "присмажує" повітря в кулі, і тоді повітря підіймає кулю до небес.

На превеликий Сигізмундів жаль, в охівських повітряних куль були ще й свої правила. Наприклад, вони вважали, що необхідно час від часу змінювати старе прогріте повітря на нове. І для цього кулі будь-якої миті могли полетіти до Воздухоспаду Найсвіжішого Повітря, щоб, так би мовити, заправитися.

Головний Порядник знав: надихавшись, куля повернеться до нього. Але дотти – нема іншої ради – пересуватися доведеться на власних.

А йти було далеченько!

– Ти куди? – запитав гвінпін за кілька хвилин.

Він разом зі Шварциком поспішив за Сигізмундом і думав, що Головний Порядник іде до Будинку. А той щойно повернув на зовсім іншу вулицю!

– На Цвинтар, – відрубав Сигізмунд.

– Ой!!! – хором зойкнули гвінпін і Шварцик.

– А може, не варто? – обережно запропонував дрібний хуліган. – Ну чого ти засмучуєшся, Сигі, справді? Ну, куля полетіла. Ну і що з того? Ну, хочеш, я тобі поверну твою улюблену ложку з подвійним дном?..

Сигізмунд загрозливо повернувся до Шварцика. Вітер, який з’явився з якогось далекого завулка (чи не з Каньйону Заблудлого Місяця?), розвіяв поли вбрання Головного Порядника. Зараз Сигізмунд справді виглядав загрозливо, і ніхто, навіть легковажний гвінпін, не ризикнув би назвати його просто Сигі.

– То це ти?! – загорлав Головний Порядник. – Ти ж казав, що виправляєшся! А сам ложки в чесних людей цупиш! Та ще – з подвійним дном! А я думав, куди вона поділася! Негайно поверни!

– Поверну, – зніяковіло пообіцяв Шварцик. – Я ж і справді виправляюся. Тільки вона теє... вона у мене... вона в мене не з собою. Можна, я за нею збігаю?

Але Сигізмунд не даремно був Головним Порадником. Він зрозумів, що Шварцик зізнався навмисно, щоб мати привід не ходити на Цвинтар Невиконаних Обіцянок.

– Точно немає? Нічого, – суворо сказав Сигізмунд, – потім повернені. А зараз ходімо з нами.

– З ким це – "з нами"? – здивувався Шварцик.

Поки вони сперечалися, гвінпін заліз до холодильника й утік. Лише виведений інеєм напис танув на асфальті: "Пішов до Будинку за портретами "туристів". Не чекайте, не повернуся".

– Я наздожену...

– Не треба! – наказав Сигізмунд. – Ходімо вдвох.

І поки вони прямують Містом Тисячі Дверей до своєї мети (а йти їм ще далеченько), ми розповімо тобі, читачу, про Цвинтар Невиконаних Обіцянок. Бо ти, напевно, дивуєшся, чому це вдень троє... скажімо так, більш-менш дорослих створінь бояться туди йти.

Хто з нас виконував у житті усе-усе, що обіцяв? Адже трапляється по-різному: пообіцяв ти, наприклад, друзям, що вийдеш увечері поганяти у футбол, а мамі з татом – що саме тоді виконаєш домашнє завдання. Як тут вчинити? Доводиться вибирати – спосіб утекти надвір, звичайно!

В Охах такого б не трапилося, тут живе народ обачний! Мешканці намагалися б і домашнє завдання виконати, і у футбол поганяти. Або не давали б таких суперечливих обіцянок. Знають: інакше одного разу вночі можна прокинутися від стукоту у вікно. І в тому вікні, ймовірніше за все, махатиме сторінками зубастий зошит. Або літатиме футбольний м’яч із сумними-пресумними очима. У кого що.

Ну, а ті обіцянки, які все ж залишалися невиконаними, вирушали просто на Цвинтар. Де й блукали вдень і вночі, лякаючи одне одного і

випадкових перехожих (спеціально, як ви здогадуєтеся, ніхто туди не приходив).

Але дехто все-таки жив на самій околиці Цвинтаря. Цей дехто зовсім не боявся Невиконаних Обіцянок – навпаки, Обіцянки боялися його. Боялися і поважали. Бо іноді він їх виконував – просто так, з доброго дива.

Та, взагалі-то, була в цього безстрашного мешканця Охи і робота. Він працював детективом. І був Колреш Ямс (саме так його звали) найкращим детективом-нишпоркою в Охах. Оскільки – єдиним.

Хтось недосвідчений може здивуватися: навіщо місту потрібні і детектив, і Порядники. Але Порядники стежили за порядком, а нишпорка міг відшукати зниклі речі або розплутати особливо карколомну загадку. І Порядники частенько звертались до нього по допомогу.

От наприклад, як сьогодні Сигізмунд.

Разом зі Шварциком він наблизився до хатинки Колреша Ямса й обережно постукав у двері. А не дочекавшись відповіді, постукав ще раз.

І ще.

І ще...

– Може, він нас не чує?! – прокричав у Сигізмундове коліно низькорослий Шварцик. – Га?!

– Може, і не чує, – погодилось коліно. – Цілком може бути. Я і тебе, чесно кажучи, погано чую.

– Що?!

– Я кажу…

Сигізмунд і Шварцик стояли на порозі хатинки детектива і вирішували, чи ввійти без запрошення, чи все-таки спробувати вкотре постукати, а Колреш Ямс у цей час натхненно награвав Другу симфонію "заморив" для барабана без слухачів. Річ у тім, що детектив дуже любив музику. І коли траплялася особливо карколомна справа, над якою треба було як слід помізкувати, Колреш Ямс починав награвати щось отаке на своєму улюбленому барабані, виготовленому великим майстром Зариваллі. Музикування допомагало – хоча б тому, що заглушало стогони і бурмотіння Невиконаних Обіцянок, які мешкали неподалік.

Раптом барабанний стукіт припинився і з-за дверей почулося:

– Заходьте, друзі! Очі б мої вас не бачили!

– Як ти здогадався, що ми прийшли, Ямсе?! – здивовано запитав Сигізмунд, коли гості зручно вмостилися перед каміном, потягуючи з кухликів мракку.

– Це елементарно, Сигізмунде, – скромно посміхнувся детектив. – Вас було видно з вікна.

Він хлюпнув у камін вогненної води, дочекався, поки полум’я освітить комнатку, і повернувся до гостей.

– До речі, ви вже знаєте, що Горщичок зник?

Розділ сьомий,

у якому Фімка досліджує чужі нутрощі й вислуховує рипучу балаканину, а наприкінці з’являються "вони"

У будинку, що дав Фімкові прихисток, було тихо і темно. На думку хлопця, аж надто тихо і темно.

"Як у старій запилюженій шафі", – подумав Фімка.

Він роззирнувся, помітив вікно і підійшов, щоб розсунути важкі щільні завіси, які його закривали. Світло полилося в кімнату, висвітлюючи великий передпокій, який більше скидався на середніх розмірів футбольне поле. Щодо меблів, стін і ліпних фігурок на стелі (чи то крилаті крокодильчики, чи кремезні черв’яки – звідси не розгледіти) – все це нагадувало Фімці музей. Причому музей старий і занедбаний.

Спершу він хотів ввічливо погукати: "Чи є тут хто?", але побачив, що кожен його крок залишає на запилюженій підлозі сліди, і зрозумів: у будинку нікого немає. В усякому разі, останніх років десять – точно.

"Здається, це найбезпритульніший з усіх безпритульних будинків, які тільки є на світі", – вирішив Фімка.

Він поблукав передпокоєм, розглядаючи музейні крісла і столи, недбало розставлені по-під стінами. Якби не пил, він би із задоволенням посидів на деяких з них (так, і на столах теж!), але через бруд не наважився.

Натомість з азартом справжнього натураліста заходився порпатися в шухлядах. Тут улов був пристойнішим. Щоправда, більшу частину предметів, знайдених у шухлядах, Фімка бачив уперше і навіть не здатен був уявити, кому і для чого вони могли б знадобитися. Ну, наприклад, коробка з-під цукерок, заповнена малесенькими медальками. Чи фрагменти лазерних дисків – не уламки, а саме

фрагменти, бо вони виглядали так, ніби їх виготовляли окремими шматками.

Усі ці речі не належали світові дорослих. Але не були вони й іграшками, зробленими дорослими для дітей.

Фімка замислився, намагаючись підібрати потрібне слово. Так, швидше за все, ці речі існували на межі між світом дорослих і світом дітей, кожна з них була таємницею. А таємниці, як відомо, збуджують уяву і дітей, і дорослих.

Та рано чи пізно усе закінчується. І от Фімка добрався до останньої шухляди останнього столу. Чомусь хлопчикові здавалося, що тут має лежати найзагадковіший предмет з усіх, які йому пощастило знайти.

А там лежала звичайна перука, дуже стара, зроблена з твердого тьмяного волосся незрозумілого кольору...

– Ну знаєте, – ображено сказав Фімка запилюженим завісам і старезним меблям, – ну знаєте, це навіть якось нечесно виходить.

– А в чужих нутрощах копирсатися чесно? – тієї ж миті відгукнувся хтось поруч, з-під найближчого крісла. Крісло було обтягнуте смугастою бляклою тканиною, ніжки його нагадували лев’ячі лапи, а бильця – крила чаплі.

– Ти б ще мені на голову всівся, – почувся інший голос звідкись із надр останнього дослідженого Фімкою стола. – Ох уже ця молодь!

– Хто тут?! – закричав Фімка. – І чого це ви ховаєтеся по кутках, га? Дурні! Несмішно! Я тут... А вони!..

Він відчув, як ніс сам собою починає шморгати, а в очах защипало. От-от – і Фімка розридається, на радість цим місцевим жартівникам.

– Це хто ховається? – образився голос з-під крісла. – Це ми ховаємося?! Ну ти вигадав!

– Шухляди позасувай, – пробасив голос із глибин стола. – Лоскотно все-таки. І речі поклади, де взяв. Тобі вони ні до чого.

– То це ви розмовляєте? – здогадався Фімка, обережно ставлячи на місце шухляду.

– Та начебто я, – розреготався бас. – Ну і воно теж.

– А чого ж ви раніше мовчали?

– А ми тут останнім часом...

– Якщо точніше – останнє десятиліття, – втрутилося Крісло.

– Не перебивай мене! – гарикнув Стіл. Було видно, що вони справді знають одне одного занадто добре. – Отож, за останнє десятиліття ми вже набалакалися по саму стільницю.

– І це ще слабо сказано!

– Сказано як сказано! І взагалі, ти можеш помовчати хоч хвилину?

– Сам прекрасно знаєш, що можу! Ми ж і так три роки не розмовляли, забув чи що?!

– Я маю на увазі... Гей, а куди це він іде?!

– Піду пошукаю ліжко, – позіхнув Фімка. – Я стомився. Привіт!

– Зачекай, а як же ми? – схлипнуло Крісло. – Ми, може, і зануди...

– Ти за всіх не розписуйся! – ображено пробасив Стіл.

– ...але Ліжко ще гірше! Воно ж стояло в спальні саме-самісіньке весь цей час. Уявляєш?

– До того ж не забувай про... – Стіл затну вся і став фальшиво порипувати якийсь бадьорий мотивчик.

– Не ходив би ти туди, – підсумувало Крісло. – А хочеш спати – сідай на мене.

– Та незручно якось... – промовив Фімка. І справді, крісло було маленьким, на такому не виспишся.

– Нічого-нічого, – Крісло зрозуміло його по-своєму, мовляв, соромиться хлопчик. – Я не ображуся. Ми ж тут від нудьги мало на дошки не розвалюємося! У чому наше, меблеве щастя, знаєш?

– Ні-і.

– У тім, щоб нас використовували за призначенням. Щоб на мені хтось сидів, щоб за столом писали чи їли. А так стоїш тут, стоїш, рипиш ночами, та ще ці погрожують.

– Хто – "ці"?! – не витримав Фімка. – Признавайтеся, а то...

Цієї миті у дальньому кутку зали крізь завіси почувся дрібний тупіт чиїхось лапок. Дуже маленьких лапок, але з дуже гострими пазурами.

– Ось, – злякано рипнув Стіл. – Вони. Прийшли! Тепер...

Він не доказав.

Фімка вже і сам бачив, хто – вони.

"Краще б, – подумав він, – я здався тому Порядникові. Слово честі, краще б здався..."

Розділ восьмий,

у якому відкривається ляда льоху, а також – мимохідь – деякі таємниці про Будинок, Якого Немає

Сигізмунда трусило: крісло під ним дрібно реготало, по заслузі оцінивши жарт детектива. Сигізмундові ж було не до сміху.

– Та пожартував я, пожартував, – примирливо виставив руку Колреш Ямс. – Який ти все-таки серйозний, Сигізмунде! І довірливий. Ну скажи, будь ласка, хто зможе вкрасти Горщичок? І куди він його потім заховає?

Шварцик теж хихотів: схоже, дрібний хуліган добре уявляв собі, куди б він схвовав Горщичок, якби йому вдалося його поцупити.

Сигізмунд хотів був відповісти детективові суворо і вагомо, але потім подумав, що сваритися з Колрешем не варто. Він же прийшов до Ямса по допомогу, тож – терпи, Брехло, терпи!

– Послухай, – сказав він детективові, – я прийшов до тебе...

– Ні, не розповідай! – замахав руками Колреш Ямс. – Невже гадаєш, я не в змозі вгадати, навіщо ти прийшов?! Це навіть, знаєш, якось образливо для мене, великого детектива.

– Ну то навіщо?

– Що – "навіщо"?

– Навіщо я прийшов? – потроху дратуючись, прошипів Сигізмунд.

– Звичайно, щоб попросити мене про допомогу, – знизав плечима детектив. – Це ж елемен...

– Стукають, – зауважив дрібний хуліган. – Здається, у льохову ляду.

– То зійди з неї, – відмахнувся Колреш Ямс. – Хоча краще б...

Він не встиг договорити, бо Шварцик уже виконав його пораду, ляда піднялася, і з льоха дихнуло холодом. Морозяна хмарина запливла до кімнати і, загустівши, перетворилося на фігуру солідного джентльмена, у смокінгу і з молоточком у правій руці, дуже схожим на лікарський, котрим зазвичай стукають дітлахів по колінках.

– Вже північ незабаром, – театральним тоном проголосив джентльмен. – Чи не час нам випити чаю, Колреше?

– Знайомтеся, – сказав той. – Це Невиконана Обіцянка.

– Здається, ти раніше не пускав їх до свого будинку.

– Це моя Невиконана Обіцянка, – трохи зніяковіло пояснив Ямс. – Виконати не встигаю, а ховати на Цвинтарі – якось незручно. Все-таки звик. Так і живемо... То що ти, Сигізмунде, казав про туристів?

– Нічого, – чесно зізнався Сигізмунд.

– Але збирався. Вірніше, ти хотів сказати про особливого туриста, так? Того, що обвів тебе... Ну, словом, про особливого туриста, – завершив детектив, помітивши небезпечні вогники в очах Брехла. – І ти хочеш, щоб я його знайшов.

– Точно!

– Будь ласка! У даний момент суб’єкт, якого ти шукаєш, перебуває... – у хвилини прозріння Колреш завжди говорив трохи незрозуміло і пишномово. І неодмінно робив паузу, щоб дати можливість слухачам самим закінчити фразу. А потім, звичайно, вимовляв її до кінця – і виявлялося, що ніхто не вгадав! – ...перебуває в Будинку.

– У якому з?.. – уїдливо поцікавився Брехло.

– У Будинку, Якого Немає.

– Знущаєшся?!

– Послухай, Сигі, нічого він не знущається, – замахав кулаками Шварцик. – Просто ти ще не знаєш усіх наших легенд, хоч і Порядник. Розумієш, в Охах є безпритульні будинки...

– Я давно казав, що з цим треба якось боротися! – пожвавішав Брехло. – От хоча б усиновити їх... тобто, удомити. Ну, у якийсь окремий квартал зібрати, підремонтувати чи краще перебудувати, зробити з них готелі, кав’ярні, лікарні...

– Скажи-но, Сигізмунде, а тобі б сподобалося, якби тобі пришили кілька зайвих щупальців і вкоротили вуха? – незворушно поцікавився Колреш Ямс. – От бачиш. Будинки теж мають характер. Тому вони і підбирають собі мешканців на власний смак. А коли їхні колишні господарі йдуть, будинки стають безпритульними, аж поки не знаходять нових господарів.

– Тільки не Будинок, Якого Немає, – втрутився Шварцик. – Він, знаєш, Сигі, уже багато років з’являється і зникає то там, то тут. Але ніхто в ньому не живе, він нікого не пускає до себе.

– Але щойно містер Ямс сказав...

– Правильно, Сигізмунде. Просто Шварцик невірно висловився. Будинок нікого не пускав до себе. До сьогоднішнього дня. А сьогодні він визнав за господаря того хлопчика, за яким... якого ти шукаєш.

– Добре. Якщо ти знаєш це, виходить, тобі відомо, де знаходиться цей будинок.

– Звичайно, знаю. У нас це називається "по той бік стінки". Мається на увазі стінка, на якій Король-Маляр колись намалював Охи. Ти б сказав інакше: "в другому вимірі". Та слова словами, а означає це, що Будинок там, де тобі його не знайти.

– Послухай, невже я схожий на дурня? – підвівся Сигізмунд і відразу повернувся до Шварцика, який вже зібрався щось ляпнути: – Це питання риторичне, тобто, воно не потребує відповіді. Я маю на увазі,, що Будинок якось же підібрав хлопчика, розумієте?

– Просто він часом навідується до Охів. А іноді буває в інших місцях, – пояснив великий детектив.

– Гаразд. Гаразд, Колреше, просто скажи мені, де знайти хлопчика. Та тільки насправді знайти. Не варто говорити про "за стінкою" і все таке, домовилися?

– Домовилися, – кивнув Ямс. – Коли це буде можливо, я повідомлю тобі. А тепер, друзі, якщо всі справи вирішено, чи не випити нам чаю? А я із задоволенням зіграю для вас на своєму барабані. Просто зараз і почну.

– Треба було відмовитися, – зітхнув Шварцик.

– ЩО?! – прокричав крізь гуркіт Сигізмунд.

Після безладдя він найбільше в житті не любив барабанну музику у виконанні великого детектива.

Розділ дев’ятий,

у якому ще раз буде доведено, що тарганам на кухні робити нема чого

Спершу Фімка побачив вуса – величезні, довжелезні вуса, які виникли просто з повітря. Потім між ними завилася морда таргана, а тоді – й усі інші частини тарганячого тіла: тулуб, лапки і крила.

Крила були знатні: мутно-червоні, із золотавими прожилками. Такі ростуть на спині не лише для краси, ними точно користуються.

– Вони – це Ми, – сказав тарган. – А Ми – це я. Чеширський тарган.

– А чого "Ми"?

– Та манія в нього, – зареготав стіл. – Манія величі.

– Імператорської величі! – із гідністю зазначив тарган.

– А звуть тебе як? – дружньо запитав Фімка, придушуючи свої негідні тваринні інстинкти. Інстинкти волали про те, що варто негайно зняти кросівку і жбурнути у комаху.

– Мось.

– Як-як?!

– Мосем Нас звуть, – повторив чеширський тарган. – Це якщо коротенько. А повністю – Мось, Наша величність імператор усієї підплінтусної імперії разом з окраїнами та околицями.

– А "окраїни" і "околиці" – це хіба не одне і те ж?

– Саме тому – просто Мось, – відрубав тарган. – До з’ясування.

– Тим більше, що імперії-то у вас поки немає, – уїдливо зауважило Крісло. – Імператор є, а імперія – тю-тю. І піддані теж.

– А нема чого Двері малювати де попало! – верескливо заперечив Мось. – Теж Нам, Великим Капцем вас прибий, художники знайшлися! Ми ж думали – от вони, околиці, знайшлися нарешті, ріднесенькі. Ну і вирушили у розвідку, як годиться: імператор першим і в бій, і тікати. А Двері узяли й зачинилися. І що тепер, га?

– Що-що… – буркотливо гмикнув Стіл. – Бігаєш тут, лоскочешся, підлий. Ліжко позавчора до істерики довів, залоскотав, аж тут чутно було!

Чеширський тарган відвів очі, навіть вуса його опали:

– Це Ми від нудьги бігати починаємо.

– То ти теж біженець! – зметикував Фімка. – Слухай, а ти назад повернутися намагався?

– Він ще питає! Можна сказати, тільки тим і займаємося!

– Ну і?..

– Повернешся тут, аякже! Усі Двері зафарбовують, куди не тицьнись – назад в Охи потрапляєш. Короля треба шукати, от що! Він єдиний допоможе.

– А де шукати?

– За особливими Дверима, де ж іще. Тільки Двері спершу знайти треба і відчинити, а для цього потрібен ключ.

– Вірніше, Пензель! – подало голос Ліжко за стінкою. Виявляється, воно все прекрасно чуло, просто не хотіло втручатися.

– А Пензель де лежить? – запитав Фімка, спалахнувши надією.

– Якби Ми знали... – мовив чеширський тарган. – Якщо хтось і може підказати, де шукати Пензель, то це принцеси, а до палацу Нас не пускають.

– Ну чого ж ти мовчиш?! – обурився хлопчик. – Завтра сходимо до Меліси і запитаємо. ...Слухайте, а є у вас тут кухня? А то їсти страшенно хочеться... – додав він зніяковіло.

Виявилося, кухні тут не було, а була замість неї кімнатка, куди маленьким правогоном надходила порція права. Як пояснив Мось, кожен будинок в Охи, навіть безпритульний, забезпечувався такою порцією. Бо "безпритульний" зовсім не значить "незаселений". Та у цьому Фімка вже і сам переконався: хоча будинки часом залишалися без господарів, у них жили численні створіння, так чи інакше пов’язані з житлом. І їсти, і пити вони теж хотіли, а мракка, хоч і була смачною (і для кожного – смачною по-своєму), але іноді охівцям набридала, і їм хотілося чогось особливого. Наприклад, вакуумні летяги божеволіли, якщо кілька днів не отримували метеоритних уламків. А в місті найменше мріяли про те, щоб мати справу з божевільними вакуумними летягами!

Словом, мракка була основним, але не єдиним продуктом в Охах. І в безпритульному будинку, що дав прихисток Фімці, саме мракки і не виявилося, а з правогону вона виходила так собі, якась прісна.

– Ех, – зітхав Мось, – це ерзац, замінник, от що це! А справжня мракка – у неї і смак інший, такий, знаєш, букет запашний, неповторний – як у старого сиру, газет столітньої давності і... м-м-м... засохлого клею, – чеширський тарган аж вусиками по-особливому ворухнув від задоволення.

Фімка нагадав собі, що мракку кожен відчуває по-своєму, але це його заспокоїло мало. Тому хлопчик попросив Мося не готувати йому вечерю, а просто показати, як це робиться. Фімка був, звичайно, голодний, але не настільки, щоб погодитися на смажені на клеї газети або ще якусь вишукану тарганську страву.

Виявилося, усе дуже просто: потрібно зосередитися, подумки уявити собі те, що хочеш отримати, і відкрутити краник правогону. Й омріяна страва негайно стане реальністю.

Тут Фімка мимохіть згадав стару легенду про вислюка, який не міг обрати один з двох однакових оберемків сіна. Справді, що йому замовити, якщо можна отримати все? Ящик морозива? Чи, може, смажену курку? Або – торт, великий торт, з горіхами, з бананами, з родзинками і... ну, взагалі ТОРТ!

Ви здогадалися, чи не так? Фімка зупинив свій вибір саме на торті – він примружив очі і навіщось міцніше стиснув лівий кулак, уявив у всій красі і з подробицями цей тріумф кулінарної думки і відкрутив краник.

Зовні правогін нагадував звичайний кран, з яких на наших кухнях ллється вода, та замість раковини під ним стояла велика таця. З крана на тацю полилася уже знайома Фімці різнобарвна рідина, яка відразу ж перетворювалася на торт.

Ледве дочекавшись заповітного моменту, хлопчик тицьнув у цю смачну вежу ложкою і повільно, смакуючи кожен шматочок, узявся за ласощі.

Щоб негайно їх виплюнути!

– Ти чого? – здивувався Мось.

– Він же!., він же весь тхне сиром! – закричав Фімка. – Старим запліснявілим сиром.

– Ну вибач, – зітхнув чеширський тарган. – Просто Ми хотіли зробити тобі сюрприз і додумали до твоєї уяви дещо від себе.

Зрештою Фімка змушений був задовільнитися звичайними бутербродами – з ними Мось нічого б не створив, навіть якби захотів. Потім хлопчик вирушив спати, і уві сні бачив маму з татом, тому коли прокинувся, йому ще більше захотілося знайти Двері назад, на Землю.

Нашвидку перекусивши, він посадив Мося в кишеню і, сповнений рішучості, подався до палацу..

Частина друга.

У пошуках пензля з чеширським тарганом у кишені

Розділ десятий,

у якому Фімка потрапляє до палацу, слухає нитки і зустрічає Мелісу, яка насправді й не Меліса зовсім!

– Добре все-таки мати серед знайомих осіб царської крові, – замислено прошепотів Мось із кишені. – Якщо правильно поводитися, можна потім цим скористатися.

– Та я випадково познайомився з нею, – зніяковів Фімка. – І ні про що таке і не думав навіть. Просто біг вулицею і наштовхнувся на неї. А потім допоміг права качати, от вона і запросила...

– Ми про Нас, – холодним тоном уточнив тарган. – Хоча, звичайно, не заперечуємо, що певна користь від знайомства з іншими особами царської крові теж буває. От як, наприклад, у твоєму випадку.

– Слухай, а чому ти не зміг потрапити до палацу якимось іншим чином? Ти ж умієш прикидатися невидимим...

– Я не прикидаюся! – від хвилювання Мось навіть почав говорити про себе в однині. – Я справді буваю невидимим! Я ж таки з Чешира.

– А що це за місце таке? – зацікавився Фімка. – А то я читав про одного кота, твого земляка...

– О, Чешир, Чешир... – мрійливо зітхнув Мось. – Наша батьківщина, Наш дім. Знаєш, він міняється, завжди міняються. Ти ніколи не вгадаєш, куди потрапиш, виходячи за поріг.

"Ну, я б, напевно, довго такого не витримав", – подумав Фімка. Але промовчав – дуже вже цікаво розповідав Мось, а йти до палацу було ще далеченько.

– Саме тому чеширці, – продовжував тарган, – можуть ставати невидимими. Більше того, щоразу, потрапляючи в незнайоме місце, Ми проявляємося і з’являємося поступово. Бо куди б не пішли, завжди ми потрапляємо в місце незнайоме!

– А чому ж ти тоді не пробрався у палац... ну... ставши невидимим?

– А гідність?! – гонорово спитав Мось. – А поняття про імператорську честь?!

– Добре, вибач. Просто я думав, що ти хочеш потрапити додому і... Ну, я б, наприклад, у цьому випадку намагався щосили.

– Ми теж, – відрубав тарган. – Намагаємося.

На щастя (і дуже вчасно), Фімка побачив, що вони вже прийшли. Ще минулого разу його трохи здивував вигляд палацу, але тоді хлопчик був занадто схвильований тим, що трапилося з ним самим. А от тепер міг без особливого поспіху розглянути місце, де жила Меліса зі своєю сестрою і бабцею.

Те, що палац не був схожий на звичні Фімці палаци, не стало для нього несподіванкою. Зрештою, в Охах Фімка зустрів дуже мало речей, які називалися знайомими йому іменами і дійсно були на них схожі. Якщо чесно, йому навіть подобалося: це виглядало чудово, ніби ти потрапив у гру, затіяну цілим містом.

Палац теж грав у цю гру. Він був двоповерховим і нагадував старий дачний будиночок, який розрісся до неймовірних розмірів. Варта біля його воріт виглядала б, напевно, так само смішно і безглуздо, як академік за шкільною партою. Тому варти там і не було. І Фімка ніяк не міг зрозуміти, хто ж не пускав Мося у палац.

"Ну добре, – вирішив хлопчик, – може, просто він боявся йти сам. Вони, імператори, напевно, взагалі не звикли до самотності. От він і каже про себе у множині, "Ми" та "Ми", мабуть, саме через це".

Міркуючи про нелегку долю можновладців взагалі і Мося зокрема, Фімка штовхнув невелику хвіртку, які зазвичай бувають на дачних

парканчиках, і увійшов на подвір’я тутешнього замка. Подвір’ям бігали самовари в пір’ї, скльовували щось із землі й час від часу пронизливо пищали, при цьому з-під їхніх кришок бив тоненький струмок пари.

– Ой, – сказав Мось із кишені. – Це ти ввійшов уже чи що?

– Увійшов, – підтвердив Фімка, зупиняючись й оглядаючись навсебіч. Він пам’ятав, що Меліса вчора забігла в якісь двері, та не міг згадати, у які саме. А найменше йому хотілося наштовхнутися замість Меліси на її бабцю.

– А це самовари бігають, у пір’ї такі, га? – не вгавав Мось.

– Угу.

– Ох...

– Це вони тебе не пускали?

Чеширський тарган багатозначно промовчав.

Тим часом пернаті самовари помітили Фімку і зібралися довкола нього. Вони здивовано попискували, погойдувалися на своїх металевих ніжках й подеколи намагалися дзьобнути кросівки хлопчика. Струмені пари, які вони випускали, боляче облекали Фімці ноги, навіть через штани.

– Гей, а ну припинить! – обурився той. Але самовари не послухалися, і тоді Фімка поспішив до найближчих дверей.

Усередині палац теж нагадував дачний будиночок-перероcток: скрипучі дерев’яні сходи, переходи, галереї, комірки, напхані всіляким мотлохом... Уздовж стінок тяглися якісь різнобарвні нитки. Фімка

випадково доторкнувся до однієї, і мелодійний жіночий голос просто в його голові вимовив: "До бібліотеки".

Фімка аж підскочив з несподіванки!

При цьому він зачепив за другу нитку, і та повідомила (знову просто у нього в голові), що веде до кімнати Розалінди. "Та це ж сестра Меліси!", – згадав Фімка.

Він вирішив, що краще вже завітає до Розалінди і запитає в неї, як знайти Мелісу, ніж плутатиме цими дивними коридорами. Він міцніше взявся за нитку і рушив уперед. Щоправда, вже за кілька хвилин у Фімки з’явилися деякі сумніви, але поки він боровся з ними.

І правильно, що боровся! Бо нитка зрештою привела його до дверей, над якими була виведена велика літера "Р". Фімка, як ввічлива людина, постукав і тільки тоді увійшов.

– Очі б мої тебе не бачили! – сказала йому Меліса. – А ти хто такий?

– Як це – "хто такий"? – образився Фімка. – Ми ж учора з тобою права качали, пам’ятаєш?

– А-а! – засміялося дівчисько. – Та це ти не зі мною, ти з Мелісою качав!

– Але ж...

– Не розумієш? Просто ми із сестрою щоразу міняємося не тільки статусом, а й зовнішністю. Учора я була виконуюча обов’язки, а сьогодні качаю права. Тому сьогодні я така ж, якою вчора була Меліса. А вона схожа на мене вчорашню. Зрозумів?

– Зрозумів. Слухай, а де мені її знайти?

– Ходімо проведу, – сказала Розалінда, схожа на вчорашню Мелісу. – Та зачекай, чого ж ти тоді до мене постукав? Треба було йти по нитці моєї сестри.

Фімка зніяковіло знизав плечима:

– Загалом я...

– Ти в нас нещодавно, – зрозуміла Розалінда. – Ну, тоді пояснюю: бачиш на стінах нитки різнокольорові?

– Спробуй не поміть! Вони ж просто в голову залазять зі своїми розмовами!

– Дурний! Це спеціально, замість покажчиків.

– Як у легенді про Мінотавра? Ну, про людино-бика, який жив у лабіринті й усіх з'їдав. А Аріадна тоді дала Тесею нитку, щоб він не заплутався, – не даремно ж Фімка з позакласного читання п'ятірку отримав!

– Ну, щось схоже на твого Тесея, – погодилася Розалінда. – У нас тут теж без ниток за дві секунди заблукати можна. От Король їх і понавішував. У всякому разі, – додала вона зніяковіло, – так кажуть.

– А що кажуть ці нитки? Куди нам?

– Ось по цій, рожевій, – сказала Розалінда, вибравши потрібну.

Деякий час вони йшли мовчки, а потім Фімка не втримався, запитав:

– Слухай, я от чого не можу зрозуміти. А що, немає різниці, у який бік іти?

– Це ж чарівні нитки, – як маленькому, заходилася розтлумачувати дівчинка. – Вони самі виводять, куди слід.

– Весело живете, – сказав Фімка.

Водночас він відчув, як здригнувся в кишені Мось. Начебто передбачав присутність чогось дуже і дуже страшного.

"Та ну, – подумав Фімка. – Що страшного може бути у палаці..."

Цієї ж миті просто перед ним із комірки вискочила дивна комаха. Притупнувши лапкою, вона загорлала:

– Один, два, три! Продано!!!.

І додала хижо:

– А-га!

Розділ одинадцятий,

у якому йдеться про чарівну силу слів і лікувальну дію цвяхів

Сигізмунд прокинувся вранці зі страшним головним болем. Учорашні чаювання в Ямса погано позначилися на здоров’ї Порадника. Не можна сказати, що він ніколи раніше не хворів. Та лише в Охах Сигізмунд зрозумів, що деякі речі з ним починають відбуватися направді, а не тільки на словах. Наприклад, раніше він часто говорив, що в нього голова розпухла від болю...

Так от, тут, у Місті Тисячі Дверей, у повітрі витають залишки чужих мрій, здатні втілитися в усе, що ви можете уявити або навіть просто вимовити вголос...

Ви здогадалися, правда?

У Сигізмунда навіть дверні отвори в будинку на рівні голови були трохи розширені, щоб у такі ось важкі дні він міг нормально виходити з кімнати. Ну а вдягався він завжди в просторі шати, щоб у разі чого можна було легко зняти. Щоправда, його улюблений плащ, той самий, у якому Сигізмунда бачив у сні Фімка, це не врятувало. Колись плащ був цілий і гарний, але потім Брехло, дуже розлютившись, прогарчав, що зараз він від злості просто вибухне...

Добре, що в Охах можна так само легко зібрати людину з її шматочків. А от плащ врятувати не вдалося, його потім зшили з клаптиків, які більш-менш підходять за кольором.

Отже, Сигізмунд прокинувся вранці з розпухлою від болю головою. Сяк-так одягнувшись і закусивши мраккою, він налаштувався вирушати на службу.

Головний Порадник жив у будинку, дуже схожому на нього самого: сірому, з голими стінами і рівно вбитими цвяхами. Дехто казав (зрозуміло, намагаючись при цьому говорити не надто голосно), що раніше будинок, у який вселився Брехло, був "трішки того", з божевільними нахилами. Злі язики торочили, що горище будинку давно вимагає ремонту, та й дах явно з’їжджає.

Словом, додавали, будинок і Брехло цілком до пари одне одному.

І про це говорили вголос, бо будинок і Брехло дотримувалися цієї ж точки зору.

Сигізмунд терпіти не міг безладу. Йому здавалося, що навколишній світ самим своїм існуванням натякає: мовляв, ще не все підвладне людському (і, тим паче, нелюдському) розумові. Є, мовляв, дещо неконтрольоване Брехлом. Невідоме, а значить, страшне, загрозливе. Сама думка про безлад примушувала Сигізмунд а шаленіти (раніше, щоб описати свій стан, він використовував міцніші слівця, але, як ми вже казали, віднедавна Брехло стежив за тим, що каже).

Ну, а якщо вже шукати десь місце, у якому безладу більше, ніж зірок на небі, то це якраз Охи – воно ніби навмисно створене для безладів. О, тут безлади плодилися кілька разів на сезон і розбігалися врізнобіч на своїх хирлявих ніжках! Охівці, поза всякими сумнівами, розумілися на безладах. Городяни були їхніми поціновувачами і колекціонерами – і цим доводили часом Сигізмунда до білого калін... словом, доводили – і крапка!

На щастя, у цьому "гнізді розпусти", у цьому "прихистку пороку" для Брехла знайшлися тепла місцинка і підходяща робота. Він став Головним Порядником і міг тепер на законних підставах викорінювати, забороняти і насаджувати порядок струнками шеренгами, під лінієчку.

Він постарався на славу і домігся певних успіхів. Єдине, чого боявся Сигізмунд, – це своїх колишніх земляків. Вірніше, землян. Чому – він і сам не розумів сповна; просто боявся та й по тому. І через те, що мав певні повноваження, по можливості рятувався від небажаних туристів. Згодом усі туристи почали видаватися Сигізмунду небажаними, і він, щоб підстрахуватися, всіх їх намагався вигнати з Охів.

І от цей клятий товстопузий хлопчисько таки проліз до Міста!

Від неприємних думок голова в Брехла заболіла ще дужче і ще більше розпухла. Він навіть не зміг пропхатися крізь випиляне у дверному отворі коло!

Довелося вдатися до старого випробованого засобу, який завжди допомагав у таких випадках. Сигізмунд дістав лапу і висмикнув зі стінки кілька цвяхів. Та, мабуть, перестарався, бо вона ледь не завалилася, і Сигізмундові довелося терміново вбивати цвяхи назад.

Потроху Брехло заспокоювався, дивлячись, як рівно лягають у старі отвори цвяхи і як одноманітно виблискують їхні шляпки. Ну хіба не краса!

Сигізмунд так захопився, що навіть не відразу помітив; він не сам у будинку. Хтось за його спиною уже вкотре тактовно кашлянув, натякаючи на свою присутність.

Брехло озирнувся і побачив того самого джентльмена, що був Невиконаною Обіцянкою великого детектива.

– Містер Ямс наказав відвідати вас, – повідомив джентльмен, поправляючи примарний циліндр у себе на голові. – Містер Ямс передає, що потрібного вам хлопчика можна знайти.

– Де?! – жадібно запитав Сигізмунд.

І злякано закричав, бо, запитуючи, проковтнув ще не вставлені на місце цвяхи, які тримав у роті.

Розділ дванадцятий, секретний,

бо в ньому розкривається державна таємниця, а також мимохідь з’ясовується різниця між мурашиними і муралевиними левами

– А-га! – заволала комаха, яка вискочила перед Фімкою і Розаліндою.

Взагалі-то, існує цілих сто сімнадцять способів проголошення цього слова, від нейтрального "ага..." до захопленого "Ага!!!". Але "а-га", яке вигукнула комаха з комірчинки, було хижим, самовдоволеним і тріумфальним водночас. Якби Аверинцев наздогнав учора Фімку, він, напевно, кричав би своє "тра-та-та" саме з такими інтонаціями.

Вигляд у комахи був, до речі, відповідним. Сіро-коричневого кольору, з величезним яйцеподібним черевом, короткими лапками і головою зі щелепами, схожими на обценьки, комаха наводила Фімку на думки про дитячі роки, яким судилося незабаром перерватися найтрагічнішим чином. Думки ці подобалися Фімці ще менше, ніж "а-га" мешканця комірчини.

Мосем у кишені, здається, оволодів такий же занепадницький настрій.

А от Розалінда зовсім не злякалася.

– Мірмелеоне! – сказала вона суворо. – Ну скільки можна? Як тобі не соромно, га? Це ж мій гість, а ти його лякаєш. І це вже не вперше...

– Хто з них – твій гість? – зловісно уточнив стрибунець із комірчини. – Між іншим, у кишені цього хлопчиська зараз ховається цілих три чеширських таргани.

– Три?! – здивувався Фімка.

– Чеширських таргани?! – не повірила Розалінда.

– Та ти хоч знаєш, нещасний, що тобі буде за розголошення державної таємниці?! – донісся з Фімчиної кишені обурений голос Мося.

– Якої таємниці?! – вже хором вигукнули Фімка і Розалінда.

– А Ми взагалі не до вас звертаємося, Ми до цього миршавячого муралевиного лева! Треба ж, яка підлість, га! Адже він уже втретє розсекречує нашу державну таємницю!

"Ось чому Мось не міг потрапити до палацу, – здогадався Фімка. – Вірніше, – поправив він себе, – не могли!"

– Слухай, а навіщо ти... навіщо ви мені брехали? – запитав він у тарганів. – І як мені вас тепер називати?

– Ми не брехали, – урочисто заявив Мось. – Ми ж говорили відразу – "Ми"! А звати Нас Мось, усіх трьох.

– Теж мені, конспіратори імператорських кровей, – пробурмотів Мірмелеон. – Могли б, між іншим, нормально попросити. Хіба б вас не пустили?

– А як же таємниця? І взагалі, щоб ти знав, це такий спеціальний задум наймудріших тарганів нашої держави. Ти хоч уявляєш собі, скільки відбувається замахів на імператорське життя? А тим більше – на життя таргана-імператора! От у нас для такого випадку і заготовані двійники, – сумно пояснив Мось.

– А двійників не шкода?

– Як же нам самих себе не шкодувати? Звичайно, шкода! Але якщо без двійників – тоді взагалі лихо! Знову ж, становище зобов’язує, як казали древні. ...А цей муралевиний комірник вистрибує, як Пилип з конопель!..

– Чому ти називаєш його муралевиним? – здивувався Фімка. – Я знаю, є мурашині леви. Це такі комахи, які живуть у піску і полюють на мурах. Я, щоправда, їх жодного разу не бачив, але, здається, вони менші, ніж Мірмелеон.

– У тім-то й річ! – вигукнув той. – Мої молодші родичі справді полюють на мурах. Але ж мені, мені, з моїми розмірами, довелося б з’їдати по кілька мурашників на день! Тому я полюю на левів... Вірніше, на них полювали мої давні предки. А мені цілком вистачає каші з Горщечка і мракки. Я – цивілізований муралевиний лев.

– Цивілізовані не вискакують з комірчин, – пробурчав Мось.

– А імператори не брешуть! – заявив Мірмелеон. – Ну, – додав він, трохи поміркувавши, – або, у всякому разі, не ховаються по чужих кишенях.

– Не сваріться! – наказала їм Розалінда. – Поводитеся, як дорослі, далебі! Підемо краще до моєї сестри.

– І мені теж можна? – з надією запитав Мірмелеон.

– Звичайно, можна.

І вони рушили далі, керуючись вказівками чарівної нитки.

Дорогою Фімка не витримав і заходився розпитувати муралевиного лева про те, як він потрапив до палацу і що тут робить (як ввічливий хлопчик, Фімка не запитав, що Мірмелеон робив у комірчині, хоча саме це мав на увазі). Мірмелеон – як ввічлива комаха – зовсім проігнорувати запитання не міг, тому вирішив відповісти, але жодним словом не згадав про комірчину. Натомість він розповів, що колись працював у піскових годинниках.

– Це, – говорив він, – у звичайних годинниках – будиночках час відраховують зозулі. А в піскових вони чомусь мешкати не бажають, кажуть, пісок набивається у пір’я. Ну і доводиться нам, муралевиним левам, підробляти. Годинник, чесно кажучи, був просторий, жилося в ньому зручно. І головне, працював я тільки по парних днях і тільки з

ранку до обіду. Бо мій годинник стояв в аукціонному залі, де з молотка продавали різні речі.

– Як речі можна продавати з молотка? – не зрозумів Фімка.

– Ну, це тільки так кажуть. А насправді їх продавали з трибуни. Називали ціну, а в залі могли її збільшити – і тоді аукціонний стукав молоточком по трибуні і казав: "Один. Два. Три. Продано", якщо ніхто не виголошував ще більшої ціни. І оцей час на "один-два-три" повинен був відраховувати годинник, а точніше – я. Коли час добігав кінця, я вистрибував із піщаної воронки і горлав: "Продано! "

– Тому ти і закричав це, коли вискочив на нас із комірчини! – здогадався Фімка. – За звичкою, чи не так?

– Точно! Ну от, а потім так вийшло, що я переселився до палацу. Від мене тут, якщо чесно, не надто багато користі, у палаці ніхто нічого не продає, а зозуля в годиннику-будиночку справно повідомляє про те, що минула ще одна година. Тому я намагаюся бути по змозі хоч трохи корисним. Якби тут водилися леви, я, може, пригадав би своїх далеких предків і почав рити пастки для левів. Але леви тут не водяться.

– І добре, що не водяться, – втрутилася Розалінда. – Тобі зовсім не обов’язково полювати на них або відраховувати час, щоб жити з нами. І Меліса тобі те саме скаже.

З цими словами вона постукала в двері, над якими була виведена велика літера "М".

Двері відчинилися.

Звичайно, Фімка очікував, що Меліса виглядатиме не так, як учора: адже так, як учора виглядала Меліса, сьогодні виглядає Розалінда, і значить...

Але він зовсім не очікував, що Меліса буде як дві краплі води схожою на власну бабцю.

– А це хто такий?! – заверещала Меліса.

І тут Фімка зрозумів, що насправді він не помилився. Перед ним стояла бабця Меліси.

Розділ тринадцятий,

у якому на Сигізмунда чекають полярне сяйво і літаючі шашки

– Здається, проковтнули ви цвяхи, – флегматично зауважив примарний джентльмен. – Не помиляюся якщо, це для здоров’я живих людей не надто і корисно.

– Точно, – Брехло вже трохи заспокоївся. – Але не хвилюйтеся, – махнув він рукою, – я завжди, коли забиваю, забуваю... Цвяхи в мене льодяникові, тому нічого страшного. То що ви там казали про хлопчика?

– Я – нічого, – заявив джентльмен. – А містер Ямс казав. Сьогодні хлопчик вийшов з Будинку, Якого Немає. Коли побачити ви хочете його, то вам з’явитися належить – і негайно – у парк географічний. Найімовірніше, коли ви прийдете туди, там хлопчик буде.

– Негайно йдемо! – Брехло вставив у стіну останній льодяниковий цвях і помчав на дах, де на нього чекала повітряна куля. Вчора вона справді літала подихати свіжим повітрям і повернулася тільки пізно ввечері.

Уже залізаючи до корзини, Сигізмунд помітив, що примарний джентльмен не відстає від нього.

– У чому справа, дорогенький? – роздратовано поцікавився він.

– Пане... Відправитися б з вами я хотів. Містер Ямс сказав, що, може, вам я стану у нагоді.

(При цьому джентльмен промовчав про те, що великий детектив додав: "А Брехло стане у нагоді тобі".)

– Добре, залишайтеся, – махнув рукою Головний Порадник.

Куля помчала над містом, і там, де вони пролітали, охівці на мить завмирали і розгублено озиралися навсебіч, бо сіра куля Сигізмунда в цю мить закривала від них сонце. Але це тривало недовго, тому мало хто з них розумів, що трапилося. Може, думали вони, просто по небу пролетіла велика правова хмара.

Сигізмунд же під час польоту ухвалив одне дуже важливе рішення. Перш ніж вирушати до географічного парку, він залетить до Будинку Порадників і візьме з собою підмогу. Так, про всяк випадок.

Як ми вже казали, насправді він боявся Фімку, хоча не розумів – чому. І від цього боявся ще дужче.

У Будинку все було як завжди: літали коридорами "чапаєвські" шашки, у чиємусь кабінеті пив мракку з кухля Бульчин Жуск. Найпорядніший Порядник був настільки порядний, що навіть не мав власного кабінету, тому постійно навідувався до чужих.

Цього разу він вибрав кабінет Лонгія-Л’Оккі. Сам чарівник розсіяно блукав Будинком і щось шукав. Але ніхто не наважувався запитати, що саме, бо роздратований Лонгій-Л’Оккі міг за звичкою перетворити людину на фігурний свічник або пачку вівсяного печива і забути, як повернути назад старий вигляд, взагалі забути, що зачарував когось. Погодьтеся, неприємна перспектива.

Утім, сьогодні Сигізмунд шукав не Лонгія-Л’Оккі – Сигізмунд шукав Айо, Порадника, який був відповідальним за гвінпінів. Він спілкувався з ними, витирав сліди інею на підлозі після їхніх холодильників і підмітав лусочки, які залишалися від крокодилячих лапок, коли ті линяли (а таке траплялося тричі на рік). Ще він просив своїх підопічних іноді виконувати те, що було потрібно для збереження порядку в Охах.

Гвінпіни з їхніми холодильниками жили в спеціальному залі, розташованому в Будинку Порадників на першому поверсі. Сам зал нагадував шматочок полярних рівнин, обережно вирізаний і перенесений у приміщення разом з усім, що там є: з вітром, кригою, морем і навіть полярним сяйвом. (Узагалі ж зал був частиною славнозвісного географічного парку Охів, але про це трохи згодом). Отже, тут жили гвінпіни зі своїми холодильниками на крокодилячих ніжках, сюди ж заходив Айо, коли хтось із Порядників міста потребував допомоги цих птахів. Звичайно, самі гвінпіни не соромилися і блукали по всьому Будинку, але за допомогою прийнято було приходити саме сюди.

Сигізмунд не знайшов Айо в жодному з кабінетів і зрештою сам побрів до гвінпінового залу. Він знав, що ризикує, бо там шашки літали вдвічі частіше, ніж у коридорах Будинку, і вбивали наповал, але Брехлові дуже потрібна була допомога. Він натягнув протишашкову каску і відважно рушив назустріч полярному сяйву і холодильникам.

Розділ чотирнадцятий,

у якому Фімка знайомиться з бабцею-піраткою і довідується про кілька неприємних подій, причому одна з них трапляється з самим Фімкою

– Я запитую, кого це ти привела?! – люто гаркнула бабця Меліси.

Зблизька вона нагадувала паротяг зі старих мультиків: величезна, з довгими передніми зубами (жодних думок про кролів – скоріше про шаблезубих тигрів!), одноока.

Так-так, на її лівому оці чорніла пов’язка, як у справжніх піратів! Та й загалом вигляд бабця мала войовничий, хоч зараз на фронт.

"Напевно, – подумав Фімка, – вона в Охах – замість секретної біологічної зброї. Через це напасти на Місто навряд чи хто наважиться. Я, у всякому разі, таким завойовникам не позаздрив би..."

Але й у нього самого доля намічалася не вельми радісна, позаяк бабця досі горою височіла на порозі Мелісиної кімнати і чекала на відповідь. Вона явно була не з тих бабусь, які забувають, про що казали п’ять хвилин тому.

Власне, і бабусею Фімка її б не назвав. Не ризикнув би.

– Розумієте, – сказала Розалінда, – цей хлопчик прийшов до нас у гості. Його звуть Фімка.

– Він що, німий? – сварливо поцікавилася бабця.

– Чому це відразу німий? образився Фімка.

– А чого ж ти мовчиш? Відповідай, коли тебе запитують! Ти навіщо пробрався до нас? Щоб шкодити, чи не так? Ач, який гладкий! Одразу видно, що з тобою щось негаразд, я гладким не довіряю.

– Це чому?!

– Бо наїдаєшся про запас, наче хом’як. Підозріло!

– Нічого підозрілого! Одні худі, інші... навпаки. Можна подумати, я навмисно! – захищався Фімка.

– Ага, зізнався! – зраділа бабця. – Таки зрозуміло, що навмисно! Я з самого початку підозрювала – тут справа нечиста! Ач, внадився по палацу шастати, принцес красти. Тим більше, при виконанні обов’язків; можна сказати, на бойовій посаді!

– Та хто викрадав?! Я ж навпаки... У гості от зайшов.

– До кого? – трагічно зітхнула бабця, і її єдине око видавило із себе сльозу, таку ж тонку, як і її власниця. – До кого, гладуне, ти прийшов у гості, га?

– До Меліси...

– Так от, немає твоєї Меліси! Немає! Зникла! Вкрали!!! Розумієш ти це, дурний хлопчисько, чи ні?!

Наступних хвилин п’ять бабця лементувала в такому ж дусі. При цьому розлютилася вона не на жарт, і Фімка навіть подумував усе кинути і втекти, але його зупинили дві речі. По-перше, якщо Мелісу справді вкрали, то комусь же доведеться її шукати, а бабця стовідсотково була на це не здатна. Ну, а по-друге, ще невідомо, дозволила б піратка Фімці піти геть чи, може, якраз навпаки. Тому він і не квапився вживати заходів в цьому напрямі (себто у напрямі виходу з палацу). Просто стояв і слухав, заразом дізнаючись усе більше і більше подробиць про те, що трапилося у палаці цього ранку.

Власне, у палаці зранку сталося багато чого, і про деякі події не знала навіть бабця-піратка (яку, до речі, називали "адміральшою Бенбоу", на честь одного не дуже відомого моряка і дуже відомого трактира). Наприклад, їй було невтямки, що саме сьогодні на горищі павуки-хрестовики відкрили третю всегорищну виставку "У тенетах

мистецтва", де виставлялися найвишуканіші зразки павутини. Також адміральша Бенбоу не підозрювала, що зозуля в її годиннику-будиночку сьогодні зранку проспала, і тому в палаці одинадцята година настала на півгодини пізніше, ніж у всіх Охах. Багато чого трапилося...

Натомість вона абсолютно точно знала: коли зайшла до кімнати своєї онуки побажати їй доброго ранку і нагадати, що настала черга Меліси виконувати обов’язки принцеси, – отже, коли адміральша Бенбоу ввійшла до кімнати своєї онуки (зрозуміло, не постукавши), вона нікого там не знайшла. І це було жахливо!

Викрадень дітей в Охах не траплялося з самого моменту створення міста, точніше, з моменту його зображення. Тим більше – викрадень осіб королівської крові.

Ніхто, жоден городянин не вмів шукати таких викрадачів.

– І це жахливо! – повторила бабця-піратка.

– А ви впевнені, що її викрали? – обережно запитав Фімка. – Може, вона просто вийшла кудись...

– Дурний хлопчисько! Спробувала б вона кудись вийти без мого дозволу! Я б їй швиденько нагадала, як повинна поводитися особа королівської крові!

– Не сумніваюся, – пробурмотів Фімка. – І що ж ви збираєтесь робити?

– Насамперед я покличу Головного Порядника, мого старого приятеля Сигізмунда Брехла. Він такий галантний, такий кмітливий, він напевно щось придумає!

– А-а... – сказав Фімка. – Ну гаразд. Тоді я піду, мабуть. Зайду якось пізніше, коли Мелисса знайдеться, ага. І не хвилюйтеся так, я упевнений...

Але договорити йому не дали. Адміральша Бенбоу схопила Фімку за плечі і штовхнула до кімнати Меліси, а тоді замкнула двері на ключ.

– Отак буде надійніше! – гаркнула вона. – А то ти надто підозріло поводишся. От прийде Сигізмунд, тоді й розберемося. І щоб ви не сміли його звільняти! – пригрозила вона Розалінді та Мірмелеону.

Фімка сидів у кімнаті зниклої Меліси, слухав, як віддаляються у коридорі кроки бабці-піратки, і розумів, що от-от по його душу з’явиться той самий Порадник, від якого він так довго тікав.

Розділ п’ятнадцятий,

у якому Сигізмунд торує шлях серед торосів, а Лонгій-Л’Оккі стає ще вищим

У голову Сигізмунда негайно полетіли дві шашки, обидві чорні. З гучним ДЗЕНЬ!!! вони вдарили по протишашковій касці й понеслися кудись за найближче нагромадження криги. Звідти долинуло тяжке сопіння, і щось важко плюхнулося у воду.

Зважаючи на холод у цьому залі, Брехло ось так запросто у воду стрибати не став би, навіть щоб сховатися від шашок, які летять йому в голову.

Він озирнувся навсебіч, шукаючи потрібний холодильник. Їх тут було багато, вони стояли з відчиненими дверцятами, а гвінпіни спокійнісінько розгулювали і без холодильників, бо спека (вірніше, те, що вони називали спекою) до залу не проникала.

– Агов! – покликав Сигізмунд. – Айо!

– Айо-о-о! – завзято підхопили клич гвінпіни. – Айо-о-о!

Вони горлали, немов індіанці, що раптом опинилися серед крижин і начепили фраки, – те іще, скажу вам, видовище.

Але Брехло не міг належно його оцінити. Уже вкотре він пошкодував, що гвінпіни вибрали для свого Порядника таке ім’я. Вони казали, що так їм буде легше його кликати, але жодним словом не прохопилися про те, з якими труднощами стикатимуться ті, кому буде потрібно відшукати Айо серед торосів. Бо найбільше після гри в "Чапаева" гвінпіни любили дражнитися. Вони це називали "грати в луну".

І в них це здорово виходило, слово честі!

Послизаючись і наштовхуючись на гвінпінівські холодильники, Сигізмунд брів серед крижин і раз у раз ухилявся від шашок, які пролітали поряд з ним. Зазвичай в "Чапаева" грають на шашковій дошці, але гвінпіни не зважали на такі дрібниці. Для них головне в "Чапаєві" полягало в можливості від душі запульнути шашкою якомога подалі. Ну, і поцілити, зрозуміло, – хоч кудись, але поцілити. Вигравав у гвінпінів той, чию шашку ніхто не міг знайти.

"Добре, що я не навчив їх грати у гольф", – думав Сигізмунд.

Нарешті він побачив знайому хирляву постать Айо. Приятель гвінпінів про щось жваво сперечався з групою птахів, котрі оточили його зусебіч. При цьому повітря над їхніми головами так і гуло від образів, якими обмінювалися гвінпіни. Часом деякі настільки захоплювалися, що картинки, які надсилалися ними, втрачали чіткість або взагалі йшли смугами, як "порожній" канал у телевізорі.

Ну а серед тих, котрі все-таки залишалися видимими, найчастіше були зображення різних істот. Як здогадався Брехло, птахи дотепер вирішували поставлену їм учора задачу щодо туристів в Охах.

Помітивши Сигізмунда, гвінпіни й Айо зраділи.

– Ну нарешті! – вигукнув Айо. – А ми тут ніяк не можемо вирішити, що ти мав на увазі, коли казав про "останнім часом".

– Тобто? – сторопів Брехло.

– Ну, ти ж сказав учора, що тобі потрібні портрети усіх, хто потрапив в Охи останнім часом, – нагадав гвінпін, який учора разом із Сигізмунд ом літав до Горщичка. – От ми і сперечаємося, який час вважати "останнім".

– І на якому рішенні ви зупинилися?

– Ну... – зам’явся гвінпін. – Взагалі-то ми дотепер сперечаємося. А яка твоя думка?

– При чому тут думка?! – закричав Сигізмунд. – Коли я казав про "останній час", я, звичайно, мав на увазі місяць або щось подібне.

– От бачите, – повернувся до інших гвінпін. – Він і сам точно не знає. "Місяць", каже, або "щось подібне". Отже, маю гіпотезу...

– Стоп! – не витримав Головний Порядник. – У нас зовсім немає часу.

– Це ми зрозуміли, – зауважив гвінпін. – Ти ж не даремно говорив про "останній час". Виходить, він вже тоді закінчувався...

– Я про інше, – Сигізмунд обхопив руками себе за плечі: це був найдієвіший спосіб узяти себе в руки, тобто заспокоїтися. – Мені потрібні портрети усіх, хто потрапив в Охи за останній місяць. І дотепер залишається тут.

– У місяці? – уточнив гвінпін. – Диви-но, – додав він простодушно, – а в тебе, здається, пара з вух іде...

– Це він скипів, – пояснив Айо. – От що, хлопці, дайте-но спокій Сигізмунду і послухайте мене. Будь ласка, покажіть нам усіх, хто потрапив за останній місяць в Охи і дотепер залишається у нашому місті.

Айо славився не тільки своєю худорлявістю (а був він настільки тонкий, що іноді ви навіть бачили, що знаходиться за його спиною), Айо ще мав неймовірну витримку. Якщо чесно, у всіх Охах, крім нього, відшукалося б небагато городян з такою витримкою. Певно, у дитинстві вони сиділи на першій парті, перед учительським столом, а просто позаду вмощувалися запеклі хулігани, які кололи їм спину циркулями або плювалися пожованим папером. У всякому разі, це одна з рідкісних (і неприємних) можливостей здобути залізну витримку. А тільки маючи її, можна спілкуватися з гвінпінами без ризику для власного здоров’я (шашки – не рахуються!).

Якщо ви хотіли домогтися чогось від цих птахів, прохання слід було викладати якомога точніше. У чомусь це нагадувало роботу з комп’ютером; інакше, як і у випадку з комп’ютером, ви могли отримати зовсім не ті результати або ж не отримати їх зовсім. І, чесно кажучи, другий варіант іноді здавався Сигізмунду кращим за перший.

Айо керував гвінпінами "на ура". А вони, здається, поважали його і трішки побоювалися.

Так чи інакше, але зараз птахи вишикувалися в шеренгу і почали заселяти повітря зображеннями туристів. Відповідно до заведеного віднедавна порядку (здогадуєтеся, хто був автором ідеї?), усі новоприбулі до Охів мусили обов’язково зазирнути до Будинку Порядників, щоб зареєструватися. Вже одне це слово своєю довжиною лякало багатьох. Але якщо ви хотіли жити з чистою совістю і спати спокійно, рано чи пізно ви приходили до Порядників. А якщо ні, то Сигізмунд проникав у ваші сни і нагадував про те, що ви поводитеся непорядно.

Ну а всіх, хто був у Будинку, гвінпіни відразу запам’ятовували; запам’ятовували вони і тих, кого просто бачили на вулицях міста.

Якщо чесно, вони запам’ятовували взагалі всіх і усе, що потрапляло їм на очі.

Зараз Сигізмунд квапливо переглядав одне за одним обличчя туристів, які прибули в Охи за останній місяць і не встигли залишити місто. Але він не просто переглядав – він шукав будь-якого підозрілого типа. Брехло вважав: якщо істота виглядає підозріло, значить, з нею щось не так. Звичайно, у житті таке трапляється не завжди, але ніхто не поспішав Сигізмунду про це повідомити.

– Порушника шукаєш? – запитали раптом у Брехла за спиною.

– Угу, – не відриваючись, пробурмотів Сигізмунд.

– А ти не бачив?.. – Лонгій-Л’Оккі (а це був саме він) затнувся і зніяковіло замовк.

Чарівник і філософ, Лонгій-Л’Оккі був неймовірно вразливою особою, хоча зовні виглядав особою вражаючою. Але свої помилки (а він їх робив – як і будь-яка інша жива людина) Лонгій-Л’Оккі терпіти не міг. Вони його пригнічували. І від цього він, як не дивно, ставав ще вищим і

виглядав ще більш вражаючим. Це йому не подобалося – кому ж подобається знати, що до якої б кімнати ти не увійшов, все одно муситимеш ходити зігнувшись!

Тому Лонгій-Л’Оккі помилок намагався не припускатись. А якщо припускався – не зважав на них. Правда, він все одно виростав, якщо помилявся, навіть коли робив вигляд, що не помітив своєї чергової помилки. Якщо чесно, він виростав навіть більше, бо ігнорування помилок теж було помилкою з його боку. Але цього він справді не зауважував.

Зрештою, Лонгій-Л’Оккі вирішив ставитися до своїх неприємностей філософськи. Тобто шукати в усьому позитивну сторону.

Хоча дотепер йому так і не вдавалося знайти цю "позитивну сторону" у своєму високому зрості.

Схоже, нещодавно Лонгій-Л’Оккі вкотре зробив помилку. Принаймні Сигізмундові здалося, що чарівник трішки підріс з учорашнього дня. І зараз навіть чіпляв своєю чубатою головою, не прикритою протишашковою каскою, краєчек полярного сяйва.

Поява Лонгія-Л’Оккі відволікла Сигізмунда від перегляду портретів. Ще Брехла засмучувало, що досі він не знайшов тієї самої особи, яка йому була потрібна. Бо, як виявилося, старий перевірений спосіб Сигізмунда цього разу не спрацював. Усі портрети, що показували йому гвінпіни, викликали в Брехла підозри. Та що там! Підозри викликала навіть особа Лонгія-Л’Оккі! Занадто вже вона була… незвичайна.

Так, з чарівником було щось не те. Але довести цю думку до кінця Сигізмунд не встиг. Раптом весь Будинок Порадників здригнувся, наче від сильного удару (або від того, що хтось гарненько полоскотав Будинку п’яти).

І чийсь хрипкий голос закричав:

– На абордаж!!!

Розділ шістнадцятий,

у якому знаходяться додаткові обставини і запасні ключі

Коли адміральша Бенбоу пішла, Розалінда тихенько постукала в двері.

– Фімко, ти там?

– Ні, вкрали мене, – огризнувся Фімка. – Тут я, тут, куди подінуся. Слухай, а в тебе випадково немає запасного ключа від дверей, га?

– Та ж бабця заборонила тебе звільняти. А вона в нас знаєш яка сувора!

– Знаю, – пробурчав Фімка. – На власній шкірі, можна сказати, випробував. Ну що, ваші імператорські величності, – звернувся він до чеширських тарганів у себе в кишені, – спіймали нас, чи не так?

– Дурниці, – долинуло з кишені. – Ця прибита Великим Капцем старушенція думає, що так легко взяти в полон Мося? Вона помиляється! Мось неполонимий! ...або – неполонаємий? Коротше, даремно вона так. Ось ключ від кімнати, у тебе в кишені.

– Як вам це вдалося?.. – здивувався Фімка.

– Ну, – поблажливо гмукнув Мось, – Ми ж уміємо ставати невидимими.

– І їх троє, – додав через двері Мірмелеон. – Троє невидимих тарганів можуть накоїти багато бід, повір мені, я знаю.

– Добре, Фімко, звільняйтеся і чимдуж біжіть звідси, поки бабця не спохопилася ключа!

– Вона не дізнається! – засміявся Мось. – Ми підсунули їй твій ключ, а її ключа забрали собі. Тож вона навіть не зможе тебе звинуватити в тому, що ти нас випустила.

– Але і це ще не все, – додав Мось (судячи з голосу, якийсь інший із Мосей). – Ми отут, у кімнаті, знайшли дещо цікавеньке. Пошукай-но в своїй іншій кишені.

– Ух ти, записка! – Фімка розгладив смужку паперу і прочитав на ній: "Фімко! Я пішла до географічного парку. Знайди мене там якомога швидше! Меліса".

– Та ви просто молодці, Мось! – похвалив тарганів Фімка.

– Стараємося, – скромно відгукнувся один із них. – Оскільки старушенція не знайшла записку, Ми вирішили, що знати їй про неї зовсім необов’язково. Тим більше, що записка призначалася тобі.

Відчинивши двері, Фімка спершу попросив Розалінду вивести його з палацу. А дорогою розповісти, що це за географічний парк і як туди потрапити.

І, ведучи Фімку похмурими коридорами, сестра Меліси коротко розповіла йому про це чудове місце в місті Охи. Ну, ми-то з вами не тікаємо від бабці-піратки, тому можемо приділити географічному паркові побільше уваги. Тим паче, що він того вартий.

У звичайних містах частенько зустрічаються ботанічні сади і зоологічні парки. У перших, як відомо, збирають рослини з усього світу, у другому – тварин. Ну, а в географічному парку Охів можна було знайти фрагменти ландшафтів, які потрапили туди з різних світів. Їх приносять із собою городяни, котрі страждають дивною хворобою, що називається ностальгія, або туга за батьківщиною. Чого тільки не побачиш у цьому географічному парку!

Отут вам і Каньйон Заблудлого Місяця, і Хаща Хижих Равликів, і Озеро Кольорової Музики (звідки набирає воду для своїх окулярів Лонгій-Л’Оккі), і... Ох, усього і не перелічиш за один раз, а щоб уважно оглянути всю цю пишноту, потрібен не один тиждень.

Почувши це, Фімка добряче зажурився. У нього не було тижня. І Меліса навряд чи буде його там стільки чекати. Адже вона написала "якомога швидше". Ні, "тиждень" точно не вкладається в поняття "якомога швидше"!

– Щось придумаємо, – заспокоїв його Мось. – Головне – потрапити до парку. Туди далеко йти?

– Далеченько, – зізналася Розалінда. – Але я вам допоможу. Я ж сьогодні качаю права, пом’ятаєте?

І коли вони вибралися з палацу, дівчинка викликала вже знайому Фімці хмару з двома сидіннями.

– Ну, Мірмелеоне, – сказала Розалінда, – бувай. Скажеш бабусі, що я полетіла качати права. А я справді полечу качати права, тільки спочатку завезу Фімку і Мосей у парк.

– Зачекайте! – захвилювався Мірмелеон. – Зачекайте! Адже Фімка познайомився з Мелісою тільки вчора, чи не так? Виходить, він не впізнає її, навіть якщо побачить!

– Як же бути?

– Ну... – муралевиний лев здригнувся, але потім пересилив власний страх і запропонував: – Мабуть, візьміть мене із собою... Якщо тобі потрібно займатися правами, то нічого іншого не залишається, хіба не так?

– Але ти ж раніше ніколи не виходив з палацу, – розгубилася Розалінда. – Ти ж казав...

– Неважливо, що я казав, – зітхнув Мірмелеон. – Мелісі потрібна допомога. І тільки ми можемо це зробити.

Вони сяк-так розмістилися на хмарі і полетіли до географічного парку.

Дорогою Фімка міркував про те, що ж змусило Мелісу втекти з палацу, але так нічого до ладу і не придумав. Він підозрював, що найімовірніше за все і уявити собі не зміг би, що відбулося з Мелісою, бо надто мало знав про тутешнє життя.

І ще одне. Взагалі Фімка був сміливим хлопчиком. Але, якщо чесно, він щиро сподівався, що Меліса не чекає його десь у Хащі Хижих Равликів або на Скелі Ікластих Каменів.

Розділ сімнадцятий,

у якому Будинок Порядників беруть на абордаж, а Сигізмунд згадує те, про що зовсім забув

– На абордаж!!! – як і раніше волали десь на верхніх поверхах Будинку Порядників. – Я кому сказала, брутальна ти тварюко! Негайно на абордаж!

– Тривога! – гукнув Сигізмунд, миттєво забуваючи про підозрілі портрети і не менш підозріле обличчя Лонгія-Л’Оккі. – Свистати всіх нагору!

Айо та гвінпіни з подивом перезирнулися і поквапилися слідом за Брехлом у коридор. Лонгій-Л’Оккі зніяковіло поправив полярне сяйво і, пригнувшись, рушив за ними.

У коридорі коїлося щось неймовірне. Шашки: чорні, білі та бірюзові (чарівні) не літали, а ковзали по стінах і стелі. Втім, на стелі вони трималися не дуже добре і рано чи пізно падали на голови Порадникам, які пробігали внизу, тобто Сигізмунду, Айо і Лонгію-Л’Оккі. Тепер уже доведеться розкрити невеличкий секрет – всього в Будинку працювало шість Порадників. Два з них на минулому тижні пішли у відпустку. А Бульчин Жуск давно вже піднявся на дах, уникнувши шашкових ударів.

Дехто може здивуватися, чому гвінпіни в такий відповідальний, можна сказати, ризикований для Будинку момент продовжували грати в "Чапаева". Відповідь проста. По-перше, вони знали, що відбувається насправді (ми довідаємося про це двома абзацами пізніше). А по-друге, шашки давно вже не підкорялися їхній волі.

У цьому полягає найголовніший шашковий секрет. Вони поводяться мирно, коли стоять на дошці, на цих квадратиках, чорних або білих (у випадку з дошками в Будинку Порадників – ще й на бірюзових). Але варто шашці відірватися від дошки (що, як ви розумієте, частенько з ними трапляється під час гри в "Чапаева"), і вони відразу відчувають волю і починають рухатися в різних напрямках, куди хочуть. Весь фокус полягає в тому, що летять вони зазвичай не туди, куди ви їх посилаєте, а у зовсім протилежному напрямку.

Вони розбивають скло в буфеті й улюблену мамину чашку. Або падають в акваріум з рибками, яких ви забули погодувати. А вже

особливі, бірюзові шашки, вигадані гвінпінами, вміють літати, змінюючи напрямок польоту просто в повітрі.

Потім, звичайно, вони падають, рано чи пізно – і тоді знову втрачають здатність до самостійного пересування... Але, здається, я обіцяв, що в цьому абзаці ми довідаємося про те, що ж відбувалося в Будинку Порядників? Тоді почнімо, бо найменш мені хотілося б, щоб під моїми вікнами тинялася Невиконана Обіцянка. Тому знайте: Будинок брали на абордаж!

Але це зовсім не те, що ви подумали. Ніяких піратів! Всього лише одна бабця-адміральша. Так-так, це з’явилася на своєму небесному кораблі пані Бенбоу. А оскільки корабель був дуже старим і норовливим, то причалити до даху Будинку Порядників їй вдалося далеко не відразу.

Коли на площадку для повітряних куль піднялися Сигізмунд, Айо і Лонгій-Л’Оккі, небесний корабель адміральши погойдувався в небі над, дахом. Бульчин Жуск намагався приманити його, обіцяючи почистити днище і боки корабля від небесних черепашок (якими, як відомо, згодом обростає будь-який корабель). Той не погоджувався. У рипінні щогл і шелесті вітрил виразно вгадувалася вимога напоїти їхнього власника мраккою і показати пісні й танці дельфінів і китів – зараз, негайно! Довелося Бульчину Жуску спускатися в Будинок за глечиком, а гвінпінам, зібравшись гуртом, створити в повітрі картинки тих самих пісень і танців (зі звуком, щоправда, вони трохи не впоралися, але ніхто не звернув на те уваги).

Тільки тоді корабель відтаяв душею, пришвартувався до даху і дозволив адміральші Бенбоу спустити східці.

Вона скотилася ними на дах, немов одноока бегемотиха,, яка довідалася, що всі ріки світу сьогодні до обіду висохнуть, усі до єдиної! І озера теж! Якщо ви думаєте, що в таких випадках бегемоти

засмучуються чи впадають у відчай, то ви помиляєтеся. У таких випадках вони розлючуються!

– Сигізмунде! – гаркнула вона, хапаючи Брехла за його зшитий із клаптиків сірий плащ. – Сигізмунде! Мою онуку викрали! У мене в палаці з’явився якийсь пройдисвіт! І... і я загубила ключ від кімнати, у якій його замкнула! Так що він, імовірно, втік!

– Ключ утік? – необачно уточнив один із гвінпінов. Наступної миті він наткнувся на погляд єдиного бабчиного ока, голосно клацнув дзьобом і позадкував до сходів, які вели у надра Будинку. Він уже зрозумів, що зробив фатальну помилку, піднявшись на дах, і тепер збирався її виправити.

Бабця милостиво дала гвінпінові спокій і продовжувала репетувати з приводу зникнення Меліси. Сигізмунд слухав її краєм вуха, згадуючи, що ж привело його до Будинку. Раптом у Брехла за спиною хтось делікатно кашлянув.

– Нагадати смію, – сказав примарний джентльмен, – я про те, що містер Ямс, звичайно, казав, мовляв, вам квапитися ні до чого, однак, з іншого ж боку...

– А це хто такий?! – розлючено спитала адміральша Бенбоу.

І здивувалася, коли зрозуміла, що її запитання анітрохи не збентежило джентльмена. Такого з нею не траплялось уже давно.

– Я – Невиконана Обіцянка, – чемно посміхнулася їй примара. – Очі б мої вас не бачили, пані.

– Взаємно, – буркнула бабця. – Сигізмунде, а як щодо моєї онуки?

– Я думаю… – зам’явся Брехло. – Я думаю, – ризикнув він нарешті повідомити, – ваша онучка, пані, вирушила до географічного парку. І ми зараз вирушимо туди ж.

– Якщо ви не проти, я хотів би піти з вами, – повідомив Лонгій-Л’Оккі. – Пригадується, там була Долина Загублених Речей… Словом, якщо ви не проти…

– Звичайно! – ще б пак! Якщо разом із Сигізмундом будуть найкращий чарівник Охів та адміральша Бенбоу, навіть найстрашніший хуліган нікуди від них не дінеться!

Розділ вісімнадцятий,

у якому розв’язка наближається до Фімки зі швидкістю кур’єрського потяга – і наздоганяє його!

Отже, як і годиться, у кожної історії буває розв’язка. Тепер наближається розв’язка нашої історії. Ну, скажімо, одна з розв’язок…

Фімка летів на хмарі до географічного парку, ні про що не підозрюючи.

Розалінда висадила компанію біля входу, побажала удачі й полетіла на вежу, качати права. А Фімка залишився з Мірмелеоном і трійцею чеширських тарганів у кишені. Відверто кажучи, це не найбільша – і не наймогутніша армія.

Але Фімка не збирався воювати. Йому тільки й треба було відшукати Мелісу і запитати в неї, де захований Пензель. А вже потім…

– Ну що, куди підемо? – поцікавився з кишені один із Мосей. – Наскільки Ми тут зорієнтувалися, варіантів три, правильно?

І точно – три! І всі три варіанти були написані (вірніше, вибиті) на велетенській брилі, яка стирчала просто біля входу до географічного парку. Звичайно, там було відоме формулювання: "Праворуч підеш – ..., ліворуч підеш – ..., прямо підеш – ..."

Фімка заходився вивчати напис. Хаща Хижих Равликів чекала необачного відвідувача праворуч. Скеля Ікластих Каменів точила свої гранітні зуби ліворуч. Виходить, йдемо прямо!

– Ти не проти, Мірмелеоне? – про всяк випадок запитав Фімка. – Може, у тебе є думки щодо того, де варто пошукати Мелісу?

– Йдемо прямо, – погодився муралевиний лев. – Я давно хотів глянути на Озеро Кольорової Музики, а тут саме така нагода трапилася, – зізнався він трохи зніяковіло. – До того ж, якщо чесно, мені здається, що не має значення, куди ми підемо. Меліса обов’язково знайде нас.

"Головне, – подумав Фімка, – щоб нас раніше не знайшов хтось інший".

Його раптом охопили погані й нечіткі передчуття (хлопчик саме проходив повз Яр Пророчого Туману, і жмути цього самого Туману надуло на доріжку для відвідувачів). Від того, що передчуття були нечіткими, вони здавалися ще гидкішими.

Ні, Фімка ані хвилини не вагався: він знав, що Мелісі потрібно допомогти, і зовсім не тому, що йому неодмінно треба відшукати Пензель. Зрештою, Фімка давно вже міг запитати про нього у Розалінди.

Але хоча Фімка і хвилювався про долю Меліси (та й про свою власну теж), він все одно не міг би йти географічним парком, не звертаючи уваги на його дива. Тому він звертав. А якщо чесно, то тільки на них і задивлявся, зовсім забувши про свої біди.

Тим більше, що саме зараз вони проходили повз Урочище Дитячих Кошмарів. По той бік міцного скла в тінях метушилися кошмарні страховиська й жахи, і Фімка навіть пошкодував, що не повернув біля роздоріжжя праворуч або ліворуч. А потім Мірмелеон розповів йому, що це думконепробивне скло, і хлопчик трохи заспокоївся. Вони постояли, спостерігаючи, як тиранозавр боровся на смерть з тарілкою манної каші (тарілка перемагала). Потім через кущі ринув цілий ескадрон гігантських павуків і кинувся на допомогу тиранозавру. Шерстистий бабай з палаючими очима в цей час сидів на пеньку, неподалік від баталії, і виводив у чийомусь щоденнику жирні двійки і вимоги батькам негайно з’явитися до школи.

Словом, Кошмари вони і є Кошмари.

"Добре, – подумав Фімка, – що через скло вони не можуть до мене дотягтися".

Далі було приємніше видовище – те саме Озеро Кольорової Музики, яке так мріяв побачити Мірмелеон.

В Озері хлюпотіла вода, але вода ця була незвичайною. Вона переливалася всіма барвами веселки (й іншими, жодного разу Фімкою на веселках не поміченими) і тихенько звучала. Немов оркестр перед виступом, коли музиканти настроюють інструменти.

– Класно! – прошепотів Фімка.

– Ще б пак! – погодився Мірмелеон, а Мосі у Фімчиній кишені захоплено зашелестіли крилами.

– А чому ти так хотів побачити це Озеро?

– Я – родом звідти ж, звідки воно, – тихо сказав Мірмелеон. – Його переніс сюди один чарівник.

– Злий?

– Розсіяний, – невесело посміхнувся муралевиний лев. – А такі вміють з однаковою легкістю робити і зло, і добро. Вони просто не помічають, що роблять. – Він зітхнув, начебто згадав щось украй неприємне, пов’язане з власною долею. – Потім він прийшов у це місто, у Місто Тисячі Дверей. І прихопив з собою Озеро, бо нудьгував без нього.

– А ти як потрапив сюди?

– Випадково. Але мені тут сподобалося... сподобалося б, якби не деякі обставини. Гаразд, не варто про це. Давай-но підемо далі, все-таки Меліса чекає на нас. І вона просила поквапитися. До речі, далі, якщо не помиляюся, Долина Загублених Речей. Може, вона там?

Меліса справді була там. Фімка відразу це зрозумів, йому навіть не знадобилося запитувати Мірмелеона, чи вона це. Бо поблизу інших дівчат видно не було, а ця, чорноволоса, із кумедною такою мармизкою, відразу ж помчала в їхній бік.

– Добре, що ви прийшли! – гукнула вона. – Очі б мої вас не бачили!

– Взаємно! – бадьоро відгукнувся Фімка. – Ну, які проблеми? – запитав він, намагаючись, щоб його голос прозвучав безтурботно.

– Я знаю, де захований Пензель! – голосно прошепотіла Меліса. – Ну, той самий.

– Я в курсі, що це за Пензель, – заспокоїв її Фімка. – Мені тут розповіли... Слухай, то де ж він?

– Звичайно, у Долині! Ходімо...

Вони перестрибнули через невисокий паркан, який відокремлював Долину від доріжки для відвідувачів, і поспішили за Мелісою. Але не побігли, бо Долина була всіяна найрізноманітнішими речами, які колись загубилися та так і не знайшлися.

Тут отримали прихисток і відірвані ґудзики, і імператорські корони, які скотилися з голів. А також: шпаргалки, цілі армії іграшкових солдатиків, ключі від заводних іграшок, будинків, сейфів і механічних сердець, носовички, штучні щелепи (з алмазними зубами!), книжки, гребінці, футбольні й тенісні м’ячі, мобільні телефони, вагони з секретним вантажем, вогнегасники, шпильки, викрутки, бабусині окуляри, срібні кулі і рукописи письменників-початківців. Рукописів було особливо багато; складені в стоси, вони тяглися до неба дивовижними хмарочосами, і якщо ви випадково зачіпали їх, ці стоси завалювалися, гучно зашелестівши, і засівали все навкруг сторінками. Фімку це бентежило, він щоразу намагався обійти аркуші, щоб не наступати на них, і тому зачіпав інші стоси, і вони знову падали...

Нарешті Меліса заявила, що вони прийшли. Хлопці й муралевиний лев стояли перед величезним літаком, який теж, напевно, колись загубився, а тепер лежав посеред Долини. "Люблять вони тут гарні назви, – подумав Фімка. – Назвали б – "Смітник". Ні, обов’язково треба – "Долина"! Теж мені, романтики!"

Насправді ж його просто збив з пантелику цей літак. Бо Фімці раптом здалося, що Долина Загублених Речей якось пов’язана з Урочищем Дитячих Кошмарів. І коли вони з Мелісою і Мірмелеоном ввійдуть у літак, там знайдуться пасажири – ті самі, що летіли в ньому колись давно. Пасажири, які перетворилися на кістяки. Може навіть, ще не зовсім мертві кістяки. Ну, ви розумієте...

Але входити у літак їм не довелося. Виявилося, що досить нахилитися і зазирнути під колеса літака. Чи, якщо вже бути зовсім точними, під шасі літака, бо саме так називаються його колеса.

Між задніми шасі лежав у пожовклій траві пензель. На вигляд – найзвичайнісінький. Але Фімка вже знав, що нічого звичайного в ньому, крім зовнішнього вигляду, немає. Він – чарівний, він – Пензель. Той самий, який допоможе повернутися додому!

– Я ж казав! – тріумфально вигукнув за їхніми спинами чийсь голос. – Бачите, пані, ваша онука тут. Разом з її викрадачем!

Розділ дев’ятнадцятий,

у якому Сигізмунд бере Пензель у свої руки

Долина Загублених Речей – справді межувала з ще одним експонатом – мешканцем географічного парку. Але не з Урочищем Дитячих Кошмарів, а з Вічною Кригою. Яка, завдяки чарам, перебувала відразу в двох місцях Охів: у Будинку Порядників і в географічному парку.

Тому в Сигізмунда і його компанії не виникло жодних труднощів перебратися в Долину. Навіть підступні шашки, які літали між торосами, не могли ні в кого поцілити, бо рано чи пізно наштовхувалися на погляд єдиного ока адміральши Бенбоу і через це втрачали влучність.

Словом, Сигізмунд із товаришами вибралися з Вічної Криги на доріжку для відвідувачів і рушили в Долину Загублених Речей – де і знайшли Фімку, Мелісу і Мірмелеона (тарганів у Фімчиній кишені вони, звичайно, не помітили).

– Я ж казав! – зловтішно вигукнув Брехло, вказуючи на Фімку і Мелісу. – Бачите, пані, ваша онука тут. Разом з її викрадачем!

– Я відразу зрозуміла, що з ним щось не так! – заявила адміральша. – Занадто уже він підозрілий! І – товстий!

І вона рушила до Фімки, явно маючи намір покарати його. Він не знав, як саме, але розумів – жорстоко.

Та тут втрутилася Меліса.

– Бабусю! – закричала вона. – Очі б мої тебе не бачили, бабусю! Та ніхто мене не крав! Фімка навпаки – рятував мене!

– Від чого ж він тебе рятував?! – недовірливо поцікавилася адміральша.

– Від небезпек! І взагалі, він добрий.

– І ще я хочу повернутися додому, – сказав Фімка. – Але не можу, бо Двері у мій світ зафарбували. А ви ж усе-таки бабуся принцес, правильно? Виходить, ви можете мені допомогти. Я тому й прийшов до палацу. – Фімка знав, що брехати негоже. Але якщо поміркувати, він і не зовсім брехав. Так, трішки.

З єдиного ока піратки, на превеликий подив усіх (навіть її власний!), раптом викотилася величезна сльозинка.

– Так чим же я тобі допоможу, сиріточка! – схлипнула бабця. – Я б тобі, звичайно, Двері намалювала, але для цього потрібен Пензель. А Пензель давним-давно загубився.

– Бабусю, – втрутилася Меліса. – Ти пам’ятаєш, де ми знаходимося?

– Ну? – не розуміючи, глипнула на неї адміральша.

– У Долині Загублених Речей! Де ж ще шукати Пензель, як не тут? От я його і знайшла!

– Справді?!

– Дивись, – і Меліса простягнула адміральші Пензель.

Але чиясь чіпка і спритна рука перехопила його – і, звичайно ж, це була рука Сигізмунда Брехла, Головного Порядника міста Охи. Він зовсім не для того ховав цей Пензель (до речі, аж ніяк не в Долині) і наказував перефарбувати місто, щоб тепер навіжене дівчисько все зіпсувало.

– Пані, – сказав Сигізмунд, чарівно посміхаючись бабці, – пані, дозвольте я... Мені здається, я міг би... е-е-е... допомогти хлопчикові. Зараз ми миттю організуємо тобі Двері, малий, – тепер він посміхнувся Фімці, котрому ця посмішка і "малий" категорично не сподобалися. До того, ж Фімка впізнав Сигізмунда. І не сумнівався, що той упізнав його.

Але, здається, цей Порядник хотів Фімки позбутися. Якщо так, тоді, може, він справді намалює Двері, які ведуть на Землю?

А Сигізмунд аж пританцьовував від нетерпіння! І щосили вимахував Пензлем, приміряючись, де б намалювати Двері для Фімки. Нарешті він обрав для цього крило літака. Лонгій-Л’Оккі підсадив Брехла і Фімку туди, і Сигізмунд узявся до роботи. А Фімка поки прощався з Мелісою і Мірмелеоном.

Він хотів сказати їм, що ніколи не забуде два дні, проведені тут, в Охах, з такими друзями. І що в Мірмелеона життя обов’язково налагодиться. І що в Меліси насправді класна бабуся, дуже стильна і, головне, добра. І...

Але Сигізмунд уже ляснув Фімку по плечу, натякаючи, що Двері готові. Тоді Фімка махнув наостанок рукою своїм друзям і ступив у ці Двері.

По той бік на нього чекали вже знайомі гараж і паркан.

Так-сяк Фімка вибрався з-за гаража і пішов додому.

Пригоди закінчилися.

Частина третя.

Пензель у руках Сигізмунда!

Розділ двадцятий,

у якому Фімку охоплюють моторошні сумніви і підозри

– Фімко, ти чого так довго? – запитала мама з кімнати.

Фімка промовчав, обережно зачиняючи двері. Він не знав, що відповісти, бо не знав, як довго його не було. Ну, мабуть, не більше кількох годин, інакше б мама запитувала зовсім іншим тоном і не сиділа у кімнаті, а вже бігла до нього зі сльозами на очах, обніматися. Або з паском у руці, самі розумієте, для чого.

Хоча про пасок це Фімка так подумав, задля красного слівця. Батьки ніколи не били його, хоча, звичайно, часом карали (от нещодавно з Вітьком Жирмунським грали у давніх богатирів, так Фімка випадково розмолотив діжку з фікусом на третьому поверсі... ой, що було!..).

– Фімко, це ти чи не ти? Чого мовчиш?

– Так, мамо. Я. Вибач, ми з хлопцями гралися, ну і...

– Добре. Давай-но мий руки, а я поки нагрію тобі поїсти. Картоплю смажену будеш?

– Угу! – радісно відгукнувся Фімка зі своєї кімнати. Смажену картоплю він любив. До того ж, Фімка добряче зголоднів після пригод в Охах. Адже востаннє він їв, вважай, ще вранці, у своєму будинку, який раніше був безпритульним...

– Ой! – злякано прошепотів Фімка. Він пригадав дещо, про що зовсім забув з радості, коли повертався додому. Вірніше – про кого забув.

– Мось, – покликав він обережно, щоб мама в кухні не почула. – Мось, ви там?

Тиша. Ну, значить, усе в порядку. Видно, чеширські таргани самі тихенько втекли з його кишені. Фімка зняв куртку, повісив на вішалку в передпокої і зазирнув на кухню.

– Мамо, довго ще?

– Вже все готово. – Мама посміхнулася йому і скуйовдила волосся. Але він ухилився, наче в її руці була розлючена кобра.

– Мамо, у тебе рукав зайнявся!

Вона ковзнула по синові розсіяним поглядом, підійшла до крана і, набравши в чашку води, полила на рукав. А Фімка стояв і з жахом дивився на те, що залишилося від рукава. Це було схоже...

"Ні, – подумав він, заплющивши очі. – Тільки не це!"

Потім Фімка розплющив очі. І побачив те саме, що й раніше. Тканина маминої сукні обвуглилася, але не так, як зазвичай обгорає тканина. А так, як зазвичай згоряє папір.

На підлозі валявся лапатий попіл.

– Підмети тут, синку, а я поки перевдягнуся, – спокійно сказала мама. Це його мама, яка завжди страшенно боялася пожеж!

Або це – не його мама?..

Тоді хто?!

Фімка пригадав фільм "Термінатор-2" і похолов від жаху. Просто від однієї думки, що з його мамою – з його, з ЙОГО мамою! – могло трапитися щось таке!

Хтось перетворився на неї. А де ж вона сама? І що з його татом?!

Фімка примусив себе підійти до дверей маминої кімнати і тихенько покликати:

– Ма!.. А де тато?

– Він у майстерні, – відгукнулася вона. – Телефонував, обіцяв незабаром бути.

Тато у Фімки художник, його майстерня неподалік. Що робити? Бігти туди?

Або все ж спочатку подзвонити другові Вітькові й запитати, чи не помітив він чогось дивного? Раптом це вторгнення інопланетян?

Фімка взявся за віник і заходився підмітати жмути обгорілого паперу. І поки підмітав, поступово заспокоювався. "А може, мені просто здалося? Ну, вбрання зараз таке роблять. І все. А я вигадав якусь нісенітницю. Це ж тільки в книжках буває й у кіно. В житті все інакше".

Правда, у житті він не разу не стикався з чарівними Дверима, але це зовсім інша річ.

– Фімко, так ти їсти будеш? – нагадала йому мама. Вона вже перевдяглася в нову сукню. І аж ніяк не скидалася на інопланетянку.

Фімка відразу згадав, що страшенно зголоднів. Він вирішив, що все йому примарилося. Так, точно примарилося.

Але Вітькові він все-таки зателефонував, трішки пізніше, після картоплі.

– Ти що там бурмочеш? – не зрозумів той. – Які ще "дива"? Буселе, ти що, на сонце перегрівся?

– Чому відразу "перегрівся"? – образився Фімка. – Просто...

– А, зрозумів. Ти мене вирішив розіграти, так? Думаєш, куплюся?

– Та я серйозно! Слухай, ти зараз вільний?

– Та наче...

– Давай за десять хвилин у парку, біля "тризуба".

– Давай... – розгублено погодився Вітько.

"Тризубом" вони називали три дерева, що росли з однієї точки і так тісно переплелися віттям, що кращого місця для ігор у джунглі загалом і Тарзана зокрема не варто було і шукати. Зазвичай тут хтось був, але сьогодні ввечері, як на замовлення, нікого не виявилося. Навіть Вітька. Вітько, як завжди, спізнювався.

Холоднішало, і Фімка пошкодував, що не захопив із собою куртку. Але ж він так квапився вийти з дому!..

Фімка відчув, як боляче защипало в носі. Адже він поспішав піти з дому, бо боявся власної мами. Боявся: знову щось трапиться, і він тоді точно довідається, що вона – це зовсім не вона, а хтось чужий!

Фімка засмутився і зовсім забув, навіщо сюди прийшов.

– Стій, стріляти буду!. – Вітько підкрався непомітно, він це любить. – Ну, що там у тебе трапилося таке термінове? Землю захоплюють Чужі або з’явився новий комп’ютерний вірус, здатний заражати людей? – це Вітько так хохмить. У нього вдома є комп’ютер, тому Вітько знає: комп’ютерні віруси людину заразити не можуть. – Зізнавайся, Бусел е! А то заінтригував, розумієш...

Легко йому сказати "зізнавайся"! Фімка навіть не знав, з чого почати і про що варто розповісти, а про що краще промовчати. І тут він згадав, що досі не в курсі, як довго був відсутній. Звичайно, якщо довше, ніж день, то мама поводилася б зовсім інакше. Але якщо його мама зовсім і не мама...

– Слухай, а яке сьогодні число?

Вітько набурмосився:

– Буселе, у тебе з головою все гаразд?

– Та все! Ти скажеш, який сьогодні день?

– Дощовий! – огризнувся Вітько. – Знаєш що! Коли хочеш морочити комусь голову, так пошукай інших дурнів. Усе, я пішов додому. Привіт!

І він справді пішов, майже побіг доріжкою до виходу з парку.

А Фімка, який в іншому випадку побіг би за ним, тепер завмер біля "тризуба" і отетеріло витріщався приятелеві вслід.

Бо...

Бо за мить до того, як відповісти "дощовий!", Вітько розгубився. Це було видно по його очах: він розгубився і навіть злякався. Він явно не замислювався над тим, який сьогодні день. А коли Фімка запитав його про це, Вітько збагнув, що насправді він не знає, який сьогодні день. І відбувся жартом.

Тому, напевно, й утік. Тим більше, що ніякого дощу...

Цієї миті у небесах гримнуло, і Фімка опинився під косими струменями холодної зливи.

Розділ двадцять перший,

дощовий і страшний

Злива була ще та! Фімка відразу промок до рубця. Він трохи постояв біля "тризуба", серйозно замисливши над тим, як бути далі. По суті, Фімка так нічого і не довідався під час розмови з другом. Або довідався надто багато, набагато більше, ніж хотів би.

Але дощ тривав, а філософствувати можна і вдома. До того ж, згадав Фімка, з майстерні, напевно, уже повернувся тато. Він допоможе розібратися. ("Якщо, звичайно..." – але цю думку Фімка намагався відігнати геть!)

Хлопчик поспішив парковою доріжкою до виходу, ретельно оминаючи калюжі. Сьогодні чомусь зовсім не хотілося хлюпати по них, хоча Фімка і так промок, вода вже набралася й у кросівки.

Він угледів це, коли був майже біля виходу. І спочатку не зрозумів, що бачить перед собою величезний клапоть картону, який розпластався на мокрих квадратах доріжки. Спершу Фімці здалося, що там лежить людина, якій стало зле. Вірніше, хлопчик.

Вірніше, Вітько.

Потім він придивився і зрозумів, що це не Вітько, а шматок картону.

І тільки згодом, коли Фімка підійшов упритул, він побачив, що це дійсно Вітько. Той самий Вітько, який так спішно побіг додому, коли подивився на небо і побачив, що от-от почнеться дощ.

Фімка присів біля нього і потицяв пальцями у краєчок картонної колоші, з якої стирчала картонна Вітькова нога.

"Як таке могло трапитися? – жахнувся він. – Може, щось не так із дощем? Може, він кислотний чи ще якийсь шкідливий? Але... я ж зараз стою під ним і зі мною нічого не трапляється!"

Він не став гукати Вітьку і намагатися привести його до тями. Було цілком зрозуміло, що Фімчиного друга насправді заміняла картонна лялька, якою хтось керував. Або яка вірила в те, що вона – Вітько. Всього лише лялька... Але від цього не ставало зрозумілішим те, що відбувалося навкруги і кому потрібно обдурювати Фімку, і чому ляльку Вітька зробили саме з картону, і... Словом, нічого не можна було зрозуміти, крім того, що навколо відбувається щось жахливе. І Фімка – у самому центрі цього кошмару!

Він пішов додому. І дорогою помітив, що вулиці начебто вимерли, хоча дощ уже закінчився.

Скільки б Фімка не пропадав в Охах, зараз надворі було літо. І час не надто пізній, а їхній квартал – не з найбезлюдніших. Тоді де ж хлопці, які грають у футбол або катаються на скейтах до самої темряви? Де бабусі на лавах, де молоді мами з колясками? Де, нарешті, власники собак, які (власники! чи собаки?) надвечір виводять своїх вихованців на прогулянку?!

Нікого.

"Ну, – подумав Фімка, – хоч мертві з косами не стоять". Але жарт вийшов невеселим. Потроху він добрів до будинку, подзвонив. Двері відчинив тато.

– Еге, герою, я дивлюся, ви з дощем непогано погуляли! – посміхнувся він Фімці. – Ну, заходь швидше, скидай з себе все – і давай у ванну, під душ.

– Ага, тату! – життєрадісно відгукнувся Фімка. Але на серці в нього наче миші шкрябали. Він не знав, як перевірити батьків, щоб точно з’ясувати, ляльки вони чи справжні люди. А головне, він не був упевнений, чи хоче перевіряти.

Він згадав, що може хоча б довідатися, який сьогодні день. І потягся за газетою, але так і завмер з нею в руці. Букви на сторінці були знайомі, однак разом складалися в абракадабру. І жодної цифри! Фімка скоса глянув на іншу газету, яку читав тато. Вона виглядала так само: зовні найзвичайнісінька, але насправді – жодного нормального слова.

Але – тато її читав!

– І що там пишуть? – безневинним тоном запитав Фімка.

– Відколи це ти цікавишся пресою? – не на жарт здивувався тато. – А пишуть, як завжди, про різне: про політику, про спорт, про погоду. До речі, на завтра теж обіцяють дощ. Добре, що ми встигли зробити ремонт і покрити все лаком.

– А-а... Ну добре, я піду до себе.

– Телевізор дивитися не будеш? Незабаром твій улюблений мультсеріал.

– Ні-і, хочу зайнятися рибками. Почистити акваріум і погодувати їх.

– Ну давай.

Але, звичайно, рибки були тільки відмовкою. Фімка хотів побути на самоті. Він так втомився від переживань, що не помітив, коли заснув.

Уві сні його мучили якісь слова, сказані татом. Але Фімка, як це зазвичай і буває уві сні, не міг зрозуміти, які саме.

Прокинувся він уже вранці, від того, що хтось лоскотав йому вухо своїми... ВУСАМИ!

– Ти чого? – ображено запитав Мось Фімку, який, голосно крикнувши, схопився з ліжка. – Наснилося щось неприємне?

Розділ двадцять другий,

у якому стає зрозумілим, куди потрапив Фімка, але, як і раніше, залишається загадкою, чи встигне він звідти вибратися

– Звідки ти тут узявся? – запитав Фімка в чеширського таргана. І, слід зазначити, запитав майже з радістю.

– А Ми нікуди й не дівалися, – відповів той. – Як залізли до кишені твоєї куртки, так і сиділи.

– А чого ж ви раніше мовчали?

– Розбиралися, що й до чого. Але ти, напевно, вже і сам зрозумів, що той Порядник надурив тебе.

– Порядник? – здивувався Фімка. – Щось трапилося з моїми батьками і Вітьком...

– І з усім містом на додачу, – уїдливо сказав Мось. – Так не буває. Ну, – виправився він, – тобто, так, може, і буває, але тут справа в іншому. Сигізмунд намалював не Двері у твій світ. Він намалював інші Двері, й інший світ за ними. Розумієш?

– Так ми зараз у малюнку? – не повірив Фімка.

– Ми у намальованому світі, – уточнив Мось. – Мені здається, є різниця. Хоча, з іншого боку, не дуже й велика. Головне, що нам треба вибиратися звідси. У тебе вдома дуже смачний лак, ним покрито все, тож підлога і стіни не розмокнуть від дощу. Але, знаєш, Ми б краще скуштували мракки. Навіть найсмачніший лак рано чи пізно набридає. А для вас, людей, він взагалі неїстівний. Словом, треба робити звідси ноги. Помахати їм крилами – і назад.

– Куди "назад"?! Цей Порадник напевно потім зафарбував Двері.

– Не зафарбував, Ми перевіряли. Поки не зафарбував, – із притиском додав Мось. – Тому пропоную поквапитися.

– А як же?.. – доказати Фімка не встиг. На вулиці щось гримнуло – раз, другий, потім незграбна тінь перекреслила будинок навпроти.

– Ой! – верескнув Мось. – Здається, ми спізнилися.

– Куди?

– Не куди, а з чим! Раніше треба було йти!

Тіней ставало дедалі більше. Фімка визирнув у вікно і заволав від жаху. Вулицями крокували динозаври і їхали танки. Присадкуваті, з довгими дулами танки чавили все підряд: дерева, ослони, клумби, паркани. Динозаври... Фімка, звичайно, як і будь-який хлопчисько, краще розбирався в них, ніж деякі з дорослих. І зараз він бачив, що майже всі динозаври на вулиці – хижі. Були серед них і великі, такі, як тиранозаври, і дрібні, типу веласирапторів (але ще небезпечніші, бо – розумніші і полюють зграями). Таким на очі не потрапляй – миттю злопають, навіть шнурків від кросівок не залишать!

– А ці тут звідки?! – панікуючи, зойкнув Мось. Його двійники вторили йому, невидимі, з кишень Фімчиної куртки.

– Це зрозуміло, – зітхнув Фімка. – Сигізмунд світ намалював, але не знав точно, в якому з будинків я живу. Інакше б він просто стер його і даремно не мучився. А так мусив малювати цих динозаврів і танки, щоб вони мене знищили.

– Не дуже кмітливо, – зауважив Мось. – Міг би просто стерти весь малюнок... Та хто ж їх зрозуміє, тих Порядників? І взагалі, не про те ми зараз базікаємо. Будемо прориватися до Дверей чи відсиджуватися?

Цієї миті на вулиці гримнуло, і один з будинків зайнявся. Він горів, наче був з картону, хоча, взагалі-то, він і був з картону.

– Ні, – констатував Фімка, – ми не відсиджуватимемося. Залазь до кишені й накажи твоїм родичам зробити те ж саме. Будемо

прориватися! Звичайно, краще, щоб нікуди не треба було прориватися. Але якщо почалася така катавасія, то чого вже там... Прорвемося якось!

Фімка одягнув куртку і вже зробив крок до дверей, та Мось зупинив його:

– Зачекай! Візьми-но з собою гумку... про всяк випадок.

– А який у цьому сенс? Вона ж теж намальована.

– Так... – засумував Мось. – Це Ми не дошурупили. Гаразд, ходімо. Придумаємо щось на місці.

Зрештою Фімка все ж вирішив прихопити з комори стару швабру, якою давно ніхто не користувався. Виходить, подумав він, особливої шкоди від цього не буде, і мама не переживатиме. Він, як і раніше, не міг вважати тутешню, намальовану маму всього лише лялькою, було в цьому щось неправильне.

Перед тим, як вийти з під'їзду, Фімка відкрив двері й подивився на вулицю. Танки під'їжджали до будинку з двох боків, але були ще далеко, великі динозаври (ті, які дурніші) трощили зараз ігровий майданчик, а дрібні кудись зникли. Це Фімці особливо не сподобалося.

– Як вибиратимемося? – прошепотів він до тарганів. – Можна по прямій, через дорогу, а можна дворами.

– Давай дворами. Довше, зате ризику менше.

Фімка обережно вислизнув з під'їзду і, притиснувшись до стіни спиною, почав красти до підворіття. Раптом найближчий із танків вистрілив – гримнуло так, що, здається, захитався асфальт під ногами, – і Фімчин будинок запалав. Тут уже було не до конспірації! Фімка щосили помчав подалі від палаючого будинку!

І тут з’явилися веласираптори. Їх було троє, просто як у фільмі "Парк юрського періоду". "Чи, – замислився Фімка, – у фільмі їх було більше?" Час наче уповільнився, взагалі зник, і він встигав багато зробити і поміркувати про різні речі. І йому здавалося дуже важливим згадати, скільки ж було веласирапторів у "Парку юрського періоду".

Ще Фімка подумав: добре, хоч швабру він не викинув. Але погано, що шваброю з цими хижаками не дуже повоюєш.

От тоді-то у Фімчиній голові й пролунав той голос, який подеколи навідується до кожної дитини і радить їй не перевіряти, чи здатний мамин міксер порізати на дрібні шматочки зім’ятий клапоть паперу. Зазвичай голос віщає собі й віщає, але ніхто ніколи не дослухається до його порад.

Зараз голос сказав Фімці: "Вони ж паперові! А ти – справжній! Так, об папір можна поранитися, якщо провести пальцем по краю свіженького стоса аркушів для принтера. Але їхні пазурі й зуби – з картону і навряд чи здатні заподіяти тобі шкоду. Якщо, звичайно, ти не будеш боятися..."

Але в тім-то й річ: Фімка боявся!

"Боягуз ти все-таки, Буселе! – подумав він. – Звичайнісінький боягуз!"

Веласираптори повільно наближалися.

– Біжіть, Мосі! – гукнув Фімка чеширським тарганам. – Давайте, перетворюйтеся на невидимок і рятуйтеся!

Він не знав, чи почули вони його.

Веласираптори стрибнули.

Зовсім машинально, не замислюючись над тим, що робить, Фімка відмахнувся від них шваброю.

Звичайно, він розумів: швабра, як і динозаври, всього лише намальована на папері злостивим Порадником на ім’я Сигізмунд. Тому вона не допоможе впоратися з веласирапторами.

Та він не помітив, що поки біг, чиркнув шваброю по палаючому будинку. І тепер на її кінчику жеврів невеликий вогник. Напевно, він теж був намальований, як і ці будинки, дерева, танки...

Але коли швабра вдарила по веласирапторам, ті зайнялися. Двох із них Фімка збив з ніг, але третій повис на його плечі і клацав над вухом намальованими зубами. Проте нічого не міг вдіяти! Ні-чо-гі-сінь-ко!

– Ти лише дурний малюнок! – крикнув йому Фімка. – Тому забирайся геть! – він струсив з себе веласираптора і як слід надавав йому шваброю!

– Так їх! – хором підтримали з кишені Мосі, всі троє. – Нехай знають!..

Розібравшись з нападниками, Фімка побіг до школи. Вірніше, до шкільного паркану, на якому були намальовані неправильні Двері. За його спиною горіли будинки і гриміли танки, було страшно, але ці пожежі й ці танки вже не лякали хлопчика. Виявляється, треба лише згадати, що вони – намальовані, згадати і повірити! І тепер вони не могли заподіяти Фімці шкоди.

Двері, як і слід було очікувати, виявилися на тому ж місці. Щоправда, проміжок між парканом і гаражем, здається, помітно зменшився. Але якщо паркан потрібний був Фімці цілий і неушкоджений, то гараж – ні. Тому він ударив по його намальованих стінах, зібгавши їх. Позаду щось вибухало, горів папір і гарчали люті тиранозаври.

Фімка добрався нарешті до Дверей, розчинив їх і ступив уперед.

І полетів.

Розділ двадцять третій,

у якому Фімку страхає страус

Проте летів Фімка недовго. Правильніше було б назвати це падінням. Точніше – падінням із крила літака, який стояв у Долині Загублених Речей.

Фімка повернувся в Охи – не додому.

Наступних кілька секунд він стояв, роззявивши рота, і з жахом дивився на те, у що перетворилося Місто Тисячі Дверей.

– Ну от, – подав голос один із Мосей. – Варто було відлучитися на пару днів! І будь ласка, таке безладдя влаштували!

Але він помилявся. У тім-то й річ, що влаштували тут порядок! Та ще який!

Раніше загублені речі лежали в Долині безсистемно. Тепер же хтось розподілив їх відповідно до розмірів і властивостей, навішав бірочки з номерками і записами, на яких значилося, коли і де дану річ загублено. До того ж, скрізь між нагромадженням речей було прокладено доріжки з канатами обабіч. "За огорожу не заходити!", "Руками не чіпати!", "Не шкодити, а то гірше буде!" – лякали таблички на канатах.

До Фімки підійшов суворий на вигляд страус у жовтогарячій касці, з блискучим значком на грудях.

– Порушуємо? – зловредно поцікавився він. – Зрозуміло ж написано: за огорожу не заходити!

– Ми вже йдемо, – сказав йому Фімка. – Скажіть, але ж раніше тут було зовсім по-іншому...

– Було, та загуло! – гаркнув страус. – Давай, забирайся геть!

І він боляче вдарив Фімку ногою.

– Шкода, що ти не паперовий, – пробурмотав хлопчик. – А то б я тобі показав!

Але страус його вже не чув. Він переконався, що більше ніяких порушень не передбачається, і з маху встромив свою голову в пісок: неподалік, мабуть, спеціально для цього, була насипана його ціла купа.

Озирнувшись, Фімка переконався, що точно такі ж купи височать у Долині неподалік від доріжок. І біля кожної стоїть на варті, сунувши голову в пісок, страус. Стежать, так би мовити, за порядком. З-під землі. Недарма кажуть: "З-під землі тебе дістану!" Ось ці справді дістануть.

Не бажаючи зайвий раз спокушати долю і дражнити страусів, Фімка з Мосями в кишені вийшов розкресленими у Долині доріжками на звичайну доріжку для відвідувачів географічного парку. Щоправда, тепер її теж обабіч обвішали табличками з тими ж грізними попередженнями.

– Можна подумати, – пробурчав Мось, – хтось із власної волі зайшов би за огорожу Урочища Дитячих Кошмарів! У них тут у всіх що, вуса вузликом зав’язалися? Або, може, їх Великим Капцем пристукнуло?! Кому б спало на думку шкодити такій красі? Хоча, що це Ми – краси ж ніякої не залишилося, самі таблички. А от їм би Ми залюбки нашкодили...

– Мось, тут щось трапилося, поки нас не було, – прошепотів Фімка.

– А ти спостережливий хлопчик, – уїдливо зауважив чеширський тарган. – Довідатися б тільки, що саме тут відбулося...

– Запитаємо в страусів?

– Як? Ти вмієш розмовляти з тими, чия голова засунута в пісок? Може, нам краще пошукати наш будинок, га? А то він знову блукає безпритульний...

– А може, до палацу? – запропонував Фімка. – Меліса з Розаліндою напевно знають, у чому річ.

– А їхня бабця знає, хто ти такий, – додав Мось. – Вона ж бачила, як ти пішов. І якщо ти тепер повернешся, у неї виникнуть підозри. Слухай, а в тебе в місті немає ніяких знайомих? Крім, звичайно, того Порядника в сірому дранті.

Фімка подумав-подумав і згадав:

– Є! Господар однієї кав’ярні. Його звуть якось дивно... так, Димон чи щось на кшталт того.

– Зовсім інша річ! А де ця кав’ярня знаходиться?

– На пагорбі.

– І все? Більше нічого не пам’ятаєш?

Фімка зажурено похитав головою.

– Та-ак, – протягнув Мось. – Не густо. Та нічого, спробуємо знайти. А в крайньому разі звернемося до одного детектива, чув я про нього, начебто він будь-яку річ здатен знайти. Якщо вже він нам не допоможе... Але спершу все-таки спробуємо самі. Згоден?

– Авжеж!

Розділ двадцять четвертий,

дуже маленький, у якому майже нічого не відбувається

Містер Колреш Ямс, великий (і – єдиний) детектив в Охах, сидів у своєму улюбленому кріслі й вистукував на барабані сумну мелодію. Настрій у містера Ямса був меланхолійний і мрійливий. За вікнами навшпиньках ходили Невиконані Обіцянки, але сьогодні – не для того, щоб підкрастися і налякати когось, ні. Просто вони не хотіли привертати увагу великого детектива. У такому настрої він міг запросто їх виконати.

– Ну і чого я домігся? – запитав містер Ямс у когось, не видимого Невиконаним Обіцянкам. – Чого ж зрештою я домігся, га?

– Я думав, ви знаєте, що робите... – обережно і неголосно вимовив хтось. – Це ж елементарно, Ямс!

– Тоді здавалося, що саме так. Тепер я ні в чому не впевнений, – журливо вимовив детектив. – Бачите, я зовсім не такий великий.

– Справа не в розмірах, – примирливо повідомив голос. – Повірте, я знаю.

Якийсь час вони мовчали, тільки Ямс продовжував вибивати на барабані мелодію.

Потім у двері постукали...

Розділ двадцять п’ятий,

у якому будуються плани і ухвалюються рішення

Зрештою, пагорбів в Охах було не так багато, кав’ярень на них – трішки більше, а от господарів кав’ярень з ім’ям, яке звучало як Димон, узагалі п’ятеро. Дрібниці, якби всі господарі жили на одному пагорбі. А так – довелося полазити по схилах.

Зате тепер Фімка сидів у вже знайомій кав’ярні, а Рету-Де-Мон підливав йому мракки. Мракка була огидною на смак, зовсім не така, якою Рету-Де-Мон пригощав Фімку минулого разу.

– Незабаром і цієї не буде, – сумно проказав господар кав’ярні. – Мракковари з дня на день несуться гірше і гірше.

Він помітив Фімчин подив і пояснив:

– А як ти думав, звідки береться мракка? Не з Горщичка ж! Мосі кажуть, ви були у палаці. Тоді ти повинен бур бачити там мракковарів.

– Це котрі схожі на самовари? А поводяться, як курки?

– Саме вони!

– Бачив!

– Оце і є мракковари. Бо варять мракку. І відразу ж несуться нею. Як звичайні курки відкладають яйця, так вони відкладають невеликі барильця з мраккою.

Рету-Де-Мон відвів Фімку на задній двір і показав своїх мракковарів. Хлопчик пам’ятав, як виглядали палацові – бадьорі, товариські (навіть занадто!), рухливі. А мракковари господаря кав’ярні були мляві, з тьмяними боками, з ніжками, що заплiталися на ходу. Вони ледь-ледь шкутильгали подвір’ям і зрідка випускали слабенькі струмені пари.

– Лишенько, – погодився один із Мосей. – І що це на них найшло? Невже хтось випустив із клітки Всесвітній Сум?

Рету-Де-Мон замахав руками:

– Що ти! Сум як сидів у географічному парку, так і сидить! Його інвентаризували, дали номерок і наказали "не порушувати"! Тобто на відвідувачів не нападати і за межі своєї ділянки не вилазити.

– Слухається?

– Слухається! У нас тепер знаєш які суворі порядки!

– Бачили, – скептично відгукнулися Мосі. – Мабуть, Сигізмунд Брехло руку доклав, га?

– Він самий... Двері зафарбували та й будинки перефарбували майже всі поспіль!

– Це ми помітили, – зітхнув Фімка. – Ну і нудно ж тут тепер стало...

– Не те слово! – підтримав Рету-Де-Мон. – Просто сумно! Жити не хочеться!

– А чого ж ви дозволили? – обурилися Мосі.

– Але ж Сигізмунда пані Бенбоу підтримує. Ти з нею знайомий?

– Доводилося зустрічатися...

– А ти можеш уявити, щоб хтось ризикнув їй заперечити? Еге ж!.. До того ж, – додав він, – у нас зараз лихо крутіше за Сигізмундові вигадки. Зник Горщичок.

– Як зник?! Куди зник?! – в один голос закричали Мосі й Фімка.

– Отак – зник, – невесело посміхнувся Рету-Де-Мон. – Хтось поцупив його з Кухні.

– Але навіщо?!

– Пам’ятаєш, Фімко, я розповідав тобі про Короля-Маляра? Вважається, що він повернеться після того, як намандрується досхочу. Чи коли з Охами щось трапиться.

– Ви вважаєте, Горщичок спеціально поцупили, щоб Король-Маляр повернувся?

– Чому ж ні? Адже Горщичок зник після того, як усю владу в місті загарбав Сигізмунд.

– Ну, а раптом це зробили, щоб нашкодити?..

Рету-Де-Мон похитав головою:

– Сумніваюся. Ми ж усі тут харчувалися раніше, як то кажуть, зі спільного Горщичка. Звичайно, залишаються мракковари, але, як бачиш, вони почуваються дедалі гірше. Тримаємося тільки завдяки правам, але їх скоро на всіх не вистачатиме. Ти помітив, що в місті майже немає повітряних куль?

– Так. Я подумав, це тому, що вже вечоріє, і...

– Ні, вони просто перестали літати. Наші повітряні кулі й кораблі живилися тінями міжДвірних вітрів. Тепер вони голодують і впадають у сплячку. А мракковари, на мою думку, хворіють через те, що сюди перестали потрапляти сонячні зайчики з інших світів. Мракковари харчувалися саме ними.

– Ось чому вони так накинулися на мене, коли ми прийшли до палацу! – здогадався Фімка. – Напевно, на моєму одязі десь причаїлися сонячні зайчики з мого світу.

– Імовірно, так воно і було, – кивнув Рету-Де-Мон.

– Нас от що цікавить, – подав голос Мось. – Наскільки Ми пам’ятаємо, чарівний Пензель дістався Сигізмунду. Він і тепер у нього?

– Він Пензля з рук не випускає ні вдень, ні вночі.

– І ним же Сигізмунд зафарбовував Двері?

– Ні, для цього вистачило звичайних пензлей і фарб. Але деякі порядки в Охах він навів – вірніше, намалював – саме чарівним Пензлем. Все, що ви бачили в географічному парку, його рук справа.

– Отже, – продовжував Мось, – чому б нам (Ми маємо на увазі не тільки Нас-тарганів), – поспішно уточнив він, – чому б нам не поцупити Пензель? Наскільки Ми пам’ятаємо (це Ми вже про себе), за допомогою Пензля можна відкрити ті особливі Двері, які ведуть у світ, куди пішов Король-Маляр. От і відкриємо! І покличемо його на допомогу!

– Чудова ідея, – зітхнув Рету-Де-Мон. – Тільки як її здійснити?

– Ну... – кашлянув Фімка, розуміючи, що ще трохи, і його друзі ухвалять поспішне рішення, яке може йому не сподобатися. – От мені, наприклад, здається, що якщо і красти, то... Брехло – тип небезпечний... Ви не подумайте, що я боюся, просто...

– Збройне пограбування не годиться, – підсумував Мось. – Ми (таргани) теж так думаємо. Зброї в нас (нас усіх) немає. Та й як грабіжники ми не вельми кваліфіковані...

– Але ж і Сигізмунд повинен інколи спати, – замислено сказав Фімка. І додав обережно, пам’ятаючи, у яке місто потрапив: – Ну, мені здається, що повинен...

– А це ідея! – вигукнув Рету-Де-Мон. – Ми проберемося до будинку Брехла і викрадемо Пензель, коли він спатиме.

Фімка подумки зітхнув з полегшенням: збройне пограбування відмінялося.

– Але перш ніж робити це, нам варто довідатися, де знаходяться особливі Двері, що ведуть у світ Короля-Маляра, – зауважив Рету-Де-Мон. – Можливо, нам доведеться рятуватися втечею і кожна хвилина буде на вагу золота. Я маю на увазі, що після викрадення ми не матимемо часу з’ясовувати, куди саме бігти.

– Розберемося, – впевнено заявив Мось. – Тобто розберемося Ми, таргани. Поки ми тут з вами теревенимо, певні розвідувальні роботи вже ведуться.

– Тоді які наші плани? – запитав Рету-Де-Мон. – І чи можу я чимось бути вам корисним?

– Нам потрібен час, щоб уточнити всі деталі. Мінімум – до ранку.

– Кав’ярня до ваших послуг. Фімка може тут заночувати – і ті з вас, Мосей, хто не пішов у розвідку, теж, – запропонував Рету-Де-Мон. – Місця на всіх вистачить.

Трохи згодом Фімка сидів на подвір’ї кав’ярні і сумно дивився на мракковарів. На душі в нього було тоскно, і не тільки через недугу цих маленьких істот. Фімка сумував за домом – усер’йоз, як ніколи ще в житті ні за чим не сумував.

І чомусь найбільше було шкода акваріумних рибок, яких він так і не погодував.

– Додому хочеш? – здогадався Рету-Де-Мон. Хазяїн кав’ярні закінчив усі господарські справи і тепер, без свого фартуха, мав абсолютно буденний вигляд. – Не переживай, – сказав Рету-Де-Мон, – ми знайдемо вихід. Навіть багато виходів – в усі світи, чиї Двері зафарбував Сигізмунд.

– А раптом не вийде?

– А ми дуже постараємося, і тоді неодмінно вийде. Та що я тобі розповідаю – сам побачиш! А тепер йди-но спати. Вранці матимемо багато роботи.

Зранку, снідаючи несмачною мраккою, Фімка вислухав доповіді тарганів.

– Ситуація така, – звітував Мось. – Сигізмунд живе неподалік від цієї кав’ярні. Цвяхи в його будинку дуже смачні, Ми куштували…

– Не відволікайся, – нагадав Фімка.

– Так, вибач. Отже цвяхи в будинку смачні, а більше нічого у тому будинку доброго немає. Ну, і Пензель… Він його повсякчас носить з

собою; навіть коли спить, обнімає, як дітлахи усіляких плюшевих ведмежат. Яка гидота! Цих плюшевих ведмежат зовсім неможливо їсти!..

– Моєю! – докірливо вимовив Фімка.

– Ох, знову відволікся, вибач. Так от, про Пензель. Брехло не залишає його ні на мить. Тому підмінити чи вкрасти так, щоб він не помітив, не вдасться. Доведеться здіснювати напад!

– Без цього ніяк не обійтися?

– Ну, хіба що ми обійдемося без самого Пензля.

– А може таке бути?

– Не знаю. Один із Нас учора був у палаці. Він запитав у Розалінди і Меліси про ті самі Двері, але вони нічого не знають. Може бути, Брехло зафарбував і їх. А може, вони просто дуже добре заховані. Мелісса сказала: певно, щоб відшукати Двері, потрібен чарівник. Справжній чарівник!

– По-моєму, в Охах кожен мешканець – чарівник.

Рету-Де-Мон зажурено похитав головою:

– Ти помиляєшся! Для тебе, напевно, всі ми виглядаємо трохи дивними, тобі здається, що ми здатні творити чудеса. Але ми – звичайні. І водночас кожен із нас – унікальний. Як і ти. Як і кожен з тих, хто живе у твоєму світі. Але, звичайно, ми не чарівники: не вивчаємо магію,, хоча іноді й користуємося нею. А це різні речі. Ти можеш користуватися тарілкою, але коли потрібно буде зробити кілька нових тарілок, ти тільки розведеш руками. Чи не так?

– Але невже в Охах немає жодного чарівника?! – засмучено вигукнув Фімка.

– Раніше їх було тут багато, та коли Сигізмунд почав зафарбовувати Двері, більшість із них повтікали. Залишився один-єдиний чарівник, але він – Порядник.

– І його звуть Лонгій-Л’Оккі, – додав Мось. – Тільки він зник, і ніхто не знає, де він тепер.

– Ну що ж, – підсумував Рету-Де-Мон, – доведеться, мабуть, нам, друзі, зазирнути на вогник до мого молодшого брата. Здається мені, він єдиний, хто може нам допомогти.

– Він чарівник? – із надією запитав Фімка.

– Ні, – відповів Рету-Де-Мон. – Він – детектив.

Розділ двадцять шостий,

у якому друзі знаходять Лонгія-Л’Оккі, але все ж не можуть відшукати чарівника

Так і вийшло, що під час описаної в двадцять четвертому розділі розмови у двері будинку Колреша Ямса постукали.

Великий детектив відчинив двері й радісно вигукнув, побачивши свого старшого брата, Рету-Де-Мона Ямса в компанії Фімки і Мосей:

– Очі б мої вас не бачили!

– Давненько ти до мене не забігав! – сказав він, коли гості зручно влаштувалися в кріслах. – Ну, розповідай, що трапилося.

– Може, спершу познайомиш нас зі своїм приятелем, який ховається в льосі? – запропонував Рету-Де-Мон.

– Упізнаю свого старшого брата! – засміявся Колреш. – Ти завжди був проникливим. Я ж казав, тобі слід було податися в детективи.

– Два детективи для такого міста, як Охи, – забагато. Хтось повинен годувати городян, правильно? Ну то що твій приятель, він так і ховатиметься?

Великий детектив підвівся з крісла і відкинув ляду:.

– Виходьте. Ви ж чули, від мого брата нічого не приховаєш.

У кімнату вибрався невисокий пан абсолютно непримітної зовнішності, якщо не зважати на темні окуляри, що майже повністю закривали його обличчя.

– Очі б мої вас не бачили! – привітався він з Ре-ту-Де-Моном і Фімкою (Мосей він не бачив, вони, як завжди, відсиджувалися в кишенях Фімчиної куртки). – Даруйте, що ховався, від вас у льосі. Зараз у мене такий період життя, коли хочеться побути на самоті. Так би мовити, переосмислити прожите і все таке. Ну, ви розумієте?

– Розумію, – погодився Рету-Де-Мон. – Але скажіть, чи довго ви маєте намір залишатися на самоті?

– А чому вас це цікавить, шановний?

– Та, бачите, Лонгію-Л’Оккі, ви тепер єдиний в Охах чарівник. І нам дуже потрібна ваша допомога.

– Заждіть, – втрутився отетерілий Фімка. – Я ж бачив цього Лонгія-Л’Оккі, він зовсім по-іншому виглядав. Він же височенний був, як три баскетболісти вкупі! Щось тут не так!

– Усе так, Фімо, – заспокоїв його Рету-Де-Мон. – Тепер з паном чарівником справді все так, еге ж?

– Ви надзвичайно проникливі, – посміхнувся крізь свої темні окуляри Лонгій-Л’Оккі. – І водночас ви помиляєтеся. Зі мною дійсно все так, я ніби загубив себе і довгий час не міг відшукати. І от нарешті знайшов. Але... я більше не чарівник.

– Як?!

– Більшою частиною своїх магічних властивостей я володів завдяки окулярам, наповненим водою з Озера Кольорової Музики. На жаль, окуляри в мене вкрали, і тепер я не здатен творити чари.

– Ну що ж, вкрадене можна знайти, – вирішив не здаватися Рету-Де-Мон. – Тим більше, що серед нас є великий детектив – мій брат.

– Для цього пан чарівник і прийшов сюди, – сказав Колреш Ямс. – І, звичайно, я знаю, де знаходяться його окуляри. Ви б отримали їх і раніше, якби не забудькуватість... одного пана. Боюся, тепер дістати їх буде не так легко.

– Де ж вони?

Колреш Ямс, як він це полюбляв, витримав театральну паузу і потім тихенько стукнув барабанною паличкою по своєму новому барабану.

– Вони в будинку Сигізмунда Брехла, – сказав великий детектив. – Точніше, у його ложці.

– У ложці?!

– Так-так, саме в ложці. У ложки Сигізмунда Брехла є подвійне дно, і там заховані окуляри.

– Що ж нам робити?

– Є у мене одна ідея... – із задоволеним виглядом повідомив Колреш Ямс. – Але нам буде потрібна допомога.

Розділ двадцять сьомий,

у якому Брехлу дарують пісковий годинник, а також йдеться про "справи давно минулих днів"

Сигізмунд Брехло, Головний Порадник Охів, замріяно смоктав цвях (зрозуміло, льодяниковий). Не так давно він з’ясував дещо дуже для себе неприємне. Так би мовити, непередбачені обставини. Яких він, власне, ніяк і не міг передбачити.

Але від цього вони не ставали менш неприємними. Отямитися Сигізмунда змусила підозріла метушня під вікнами його будинку. Непорядок!

Брехло визирнув: метушилося кілька незрозумілих типів. Вони тягли до Сигізмундових дверей величезний пісковий годинник.

– Ви що тут робите? – із погрозою у голосі гукнув Сигізмунд. – Порядок порушуєте?!

– Ні, що ви, – похитав головою один із них, середнього зросту пан із непримітною зовнішністю і великими темними окулярами на пів-обличчя. – Ми лише принесли вам подарунок від вдячних городян.

– Мені? – Сигізмунд був зворушений. – Подарунок?!

– Вам. Ми знаємо, який ви зайнятий і як цінуєте свій час. От для того, щоб ви завжди точно знали, котра година, ми принесли вам цей пісковий годинник.

– Ну що ж... – гмикнув Брехло. – Що ж, тоді заносьте його, шановні. Дуже, дуже розчулили! Ух ти, який величезний! Це що ж, тривалістю на тиждень?

– На рік! – ображено виправив його пан у темних окулярах. А інший, вусатий, який чимось нагадував Сигізмунду Колреша Ямса, додав: – І, зауважте, точність у нього вражаюча. Похибка в одну піщину на півроку!

– Забагато! – буркнув Брехло. – Хоча, – додав він, схаменувшись, – усе-таки це подарунок, а в дарованого годинника піщинки не рахують. Поставте-но його он там, так, поруч із ліжком. Сподіваюся, пісок у них сиплеться не надто гучно, га? Добре, потім розберуся й у разі чого переставлю в інше місце.

Носії пішли, а Сигізмунд вирушив до міста перевіряти, чи все гаразд. Пензель, він, звичайно, захопив із собою. На жаль, і ложку з подвійним дном теж.

– От невдача, – промурмотів Мірмелеон, вибравшись із піскового годинника; він оглянув весь будинок Сигізмунд а і зрозумів, що ложки немає. – Як же тепер бути?

Дехто з вас здивується, адже, як ви пам’ятаєте, саме з вини Лонгія-Л’Оккі Мірмелеон потрапив у Охи. Власне, історія муралевиного лева і чарівника була значно заплутанішою, про що ви довідаєтеся трохи далі. Зараз же просто скажемо, що Мірмелеон і Лонгій-Л’Оккі нарешті знайшли спільну мову і вирішили співпрацювати.

І тому Мірмелеон, сховавшись у пісковому годиннику, повинен був знайти ложку з подвійним дном і витягти звідти окуляри чарівника. А потім, з окулярами, повернутися до будинку Колреша Ямса, де тепер знаходився штаб наших змовників.

Отже, ложки в будинку не було. Мірмелеон очікував на щось подібне, тому повернувся до годинника і, зарившись якнайглибше, заходився чекати, поки повернеться Сигізмунд.

Тим часом у будинку Колреша Ямса примарний джентльмен у смокінгу і з молоточком, дуже схожим на лікарський, розповідав Фімці історію Лонгія-Л’Оккі. Джентльмен був Невиконаною Обіцянкою містера Ямса, і незабаром йому судилося зникнути. Сам він теж був уплутаний у цю історію. Бо Лонгія-Л’Оккі придбав Озеро Кольорової Музики на аукціоні, а примарний джентльмен був там головним аукціонником. Ну а Мірмелеон, як ви вже здогадалися, працював на тому аукціоні в пісковому годиннику, який відраховув час. Це він кричав "Один! Два! Три! Продано!", бо така в нього була робота. Саме після його "Продано!" Озеро стало належати Лонгію-Л’Оккі.

Як же так сталося, що Озеро Кольорової Музики взагалі виставили на продаж? Дуже просто. У тих місцях, звідки був родом Лонгій-Л’Оккі (а також Озеро, Мірмелеон і аукціонник на ім’я Гороб’яній), існував стародавній звичай. Раз на рік усі визначні пам’ятки виставлялися на продаж, і їх купували самі ж городяни, щоб цілий рік доглядати за ними. Вони дуже любили свої озера, річки, парки і гори. І хоча якась одна людина завжди номінально володіла тим чи іншим озером або парком, насправді ж туди могли приходити всі. Так було заведено споконвіку, і нікому й на думку не спадало, що хтось вирішить забрати Озеро і перенести його до зовсім іншого світу, в інше місто.

Чи збирався Лонгій-Л’Оккі узяти Озеро Кольорової Музики з собою? Ні, у тім-то й річ, що ні! Тоді він ще не планував вирушати до Охів. Але приблизно тоді він почав дуже переживати через свої помилки і рости після кожної з них. І тому вирішив податися кудись далеко, втекти від

своїх помилок. А Озеро прихопити із собою, бо він дуже його любив, це Озеро.

Звичайно, від помилок Лонгій-Л’Оккі не втік. В Охах він робив їх так само, як робив би в будь-якому іншому місці, адже помилятися може кожен. На щастя, Лонгій-Л’Оккі зрештою зрозумів це і перестав боятися власних помилок. І тоді – на превеликий власний подив! – він перестав рости, а навпаки, почав зменшуватися у розмірах, поки не став таким же, яким був колись.

А зрозуміти, що помилки робить кожен і боятися цього не треба, потрібно лише виправляти їх, чарівникові допоміг саме Мірмелеон. Він теж прийшов в Охи не зовсім випадково. Коли в рідному місті Лонгія-Л’Оккі, Утопіябурзі, стало зрозумілим, що сталося, багатьох охопив розпач. Найбільше звинувачували себе у цій біді Гороб’яній і Мірмелеон. І вони вирішили вирушити за чарівником, щоб у той чи інший спосіб повернути Озеро. Але Мірмелеон незабаром заблукав в Охах і потрапив до палацу, де й залишився жити, поки не зустрівся з Фімкою. А Гороб’яній відвідав тутешнього детектива, містера Колреша Ямса. Той пообіцяв щось придумати, і, заспокоєний, Гороб’яній повернувся до себе на батьківщину, там у нього були невідкладні справи: наближався новий сезон аукціонних розпродажів. А містер Ямс усе ніяк не міг вирішити проблему Гороб’янія, і тому незабаром у будинку детектива завелася Невиконана Обіцянка, дуже схожа на самого Гороб’янія. Колреш Ямс настільки прив’язався до своєї Невиконаної Обіцянки (вона – єдина істота, яка могла годинами слухати барабанні симфонії у виконанні містера Ямса), що не квапився її виконувати.

Так тривало доти, доки в Лонгія-Л’Оккі не пропали окуляри. Чарівник вирушив разом із Сигізмундом і адміральшею Бенбоу до географічного парку, й там Невиконана Обіцянка і Мірмелеон відкликали його вбік і делікатно пояснили, що чинити так, як вчинив Лонгій-Л’Оккі, негоже. Мірмелеон здогадувався, що чарівник прихопив Озеро із собою в Охи через неуважність, що він просто не подумав, як це позначиться на інших мешканцях Утопіябурга. Тепер же, коли чарівник довідався про

наслідки свого вчинку, він визнав, що був неправий. І почав зменшуватися! Але оскільки тепер він начебто і не був чарівником, Лонгій-Л’Оккі узяв відпустку і вирушив до містера Ямса, щоб той допоміг йому відшукати окуляри. А вже з окулярами чарівник мав намір виправити власні помилки. Тобто якщо і не повернути Озеро до Утопіябурга, то хоча б зробити так, щоб мешканці обох міст могли приходити до його берегів.

На щастя, Сигізмунд не впізнав Лонгія-Л’Оккі, коли той разом із Рету-Де-Моном приносив пісковий годинник. А ложку з подвійним дном Брехло віднедавна завжди носив із собою, щоб вона більше не пропадала. Тому Мірмелеону довелося сидіти в пісковому годиннику до глибокої ночі. Тільки коли він сам же прокричав північ, муралевиний лев запідозрив, що з Брехлом щось трапилося.

Розділ двадцять восьмий,

у якому два генії сперечаються, розуміючи один одного з півслова, а Фімка вирушає назустріч новим пригодам

– Більше чекати не можна, – вирішив Лонгій-Л’Оккі. – А раптом Брехло впіймав Мірмелеона?

– ...і катує? – саркастично додав Мось. – Не переживай, усе гаразд із Мірмелеоном. А от із Сигізмундом... – і він зловтішно захихотів. Видно, чеширські таргани встигли навести деякі довідки.

– Що ж сталося із Сигізмундом?

– Він зараз у географічному парку. А там... дуже і дуже неспокійно... Шкода тільки, ложка при ньому. І поцупити її не вдалося, він тепер за нею уважно стежить. Причепив на мотузочку і повісив на шию.

– Ну що ж, зачекаємо, – незворушно заявив Колреш Ямс. – Рано чи пізно Сигізмунд ляже спати.

Він хлюпнув у коминець вогненної води, від якої дрова відразу зайнялися, і потягся за барабанними паличками.

"Кепські справи", – зрозумів Фімка. За той час, поки він гостював у великого детектива, хлопчик вивчив деякі його звички. І знав, що барабанні палички в руках Колреша Ямса не обіцяють оточенню нічого доброго.

"Потрібно його якось відволікти!"

– Скажіть, містере Ямсе, – зважився нарешті на запитання Фімка, – а...

– Чому я не допоміг городянам відшукати Горщичок? – завершив за нього речення великий детектив. – Розумієш...

Тут до будиночка Ямса увійшов Рету-Де-Мон.

– Розумієш, мій брат навмисно не втручається в цю історію, – пояснив він. – Бо хоче, щоб Маляр повернувся до Охів. Або, точніше, щоб хтось влаштував тут безлад й оживив усі Двері.

– А це хіба?.. – та Фімці знову не дали договорити.

– Звичайно, можливо, – гмукнув Колреш Ямс. – А як же інакше!

– Він знає, що каже, – підтакнув Мось. – Що-що, а безлад утворюється сам собою, досить лише відвернутися і порахувати до трьох. Хоча ми перевіряли – іноді можна просто відвернутися і навіть не рахувати. Спрацьовує. Ти дивишся – а там уже безлад!

– А Сигізмунд не просто відвернувся, він пішов з географічного парку, – підсумував Рету-Де-Мон. – Тому тепер він має багато клопоту. От тільки б Брехло...

– ...не утік від клопоту кудись в інше місце, – подав голос Колреш Ямс. – Тобто, ти пропонуєш нам вирушити до географічного парку і спробувати роздобути ложку?

– Пізно, – сказав Мось. – За нашими розвідданими, Сигізмунд уже повертається додому.

– Виходить, треба йти до нього додому! – підвівся з крісла Лонгій-Л’Оккі. – Я не можу більше чекати. До того ж, Мірмелеону може знадобитися наша допомога. Згодні?

– Думаю, наша компанія приверне до себе надто багато уваги, якщо вирушить туди гуртом, – заявив детектив. – Ідіть-но ви, Лонгію-Л’Оккі, і візьміть із собою Фімку й мою Невиконану Обіцянку.

– Ви забули про Нас, – невдоволено пробурчав Мось.

– Та ви однаково пішли б з ними, – посміхнувся містер Ямс.

Він постояв на ґанку, дивлячись услід цій різношерстій компанії, яка крокувала нічними охівськими вуличками, а потім повернувся до будинку.

– Здається, ця історія розгортається зовсім не так, як ти очікував, – сказав Рету-Де-Мон.

– І в цьому її привабливість, – відповів містер Ямс.

Розділ двадцять дев’ятий,

у якому нічними Охами літають, бігають і плазують городяни, а дехто з них навіть проникає через відкрите вікно до чужого будинку

Самотня повітряна куля, що поверталася від Повітреспаду Найсвіжішого Повітря, дихала, як то кажуть, на повний балон. І хоча почувалася трохи сонною, не поспішала причалити до даху рідного будинку, а вирішила ще трохи повисіти у небі й поспілкуватися з іншими літаючими істотами. Сьогодні вночі місяць узяв вихідний, тому тут, нагорі, було темно, і в повітрі пролітали найрізноманітніші створіння, які у місячні ночі в небесах не з’являються.

Відьми на старомодних пилососах мчали на своє відьмацьке збіговисько у бік Не Зовсім Лисої Гори – густо порослого ялинником пагорба. Звідти доносилися перші "Ой!", "Ух!" і "Ну от, знову промахнулася!" Це новоприбулі здійснювали посадку – не м’яку, а яку вже вийде. Повітряна куля зітхнула і подумала, що пилососи все-таки не зовсім досконалі літальні апарати, адже вони не створені для польотів у небі. Так само як і мітли. Але відьми – вони ж відьми, їм потрібно, так би мовити, тримати фасон. Навіть якщо при цьому доводиться приземлятися на ялинові лапи. Куля здригнулася, коли уявила собі, що б голки вчинили з нею.

Потім розпочалося найцікавіше: за зміною повітряних потоків і пожвавленням серед зірок куля здогадалася, що десь поруч літають вакуумні летяги. Звичайно, вона ніколи в житті не бачила їх (до речі, у повітряних куль і очей немає, вони зовсім по-іншому сприймають навколишній світ). Але здогадуватися про присутність вакуумних летяг могла. І навіть іноді обмінювалася з ними кількома ввічливими словами про погоду.

Однак сьогодні поспілкуватися з летягами кулі не пощастило. Вона помітила, як до будинку повертається хазяїн, і вирішила, що краще б до його приходу з’явитися на даху. До того ж вона, як і інші повітроплавальні кораблі, потроху впадала у сплячку через відсутність тіней міжДвірних вітрів.

Вже спускаючись на дах, куля також помітила дивну компанію, яка рухалася однією з вуличок. Але добре роздивитися (або, якщо точніше, завважити) вона не встигла, оскільки хазяїн був зовсім близько. Куля опустилася на дах і сумирно завмерла. Задрімала.

Тим часом дивна компанія, яка складалася з Фімки, Лонгія-Л’Оккі і Невиконаної Обіцянки (і, зрозуміло, Мосей у Фімчиних кишенях), уже встигла добряче перехвилюватися, блукаючи нічними вуличками Охів. Як і в кожному місті, в Охах було два життя: денне і нічне. І нічне життя Охів дуже сильно відрізнялася від денного. Як уже було сказано, ночами у небі над містом літали на пилососах відьми, й іноді вакуумні летяги (самі, без пилососів). Але між будинками теж блукали всілякі-різні... городяни, якщо можна так висловитися. То промчить карета, запряжена величезними псами з палаючими очиськами, то простриба є на одній нозі лелека в блюзнірському ковпаці, а то прошкандибає чийсь надміру активний журнальний столик.

Чомусь Фімці здавалося, що з деякими нічними мешканцями Охів краще не зустрічатися. Тут узагалі все начебто розмежовано: одні живуть уночі, інші – вдень. І буцімто домовилися зайвий раз одне одному на очі не потрапляти. "А хто не сховався, я не винен", – пригадав він слова лічилочки.

Хоча, напевно, в минулому нічні мешканці, навіть якщо і заставали когось із денних, не надто суворо до них ставилися. Але то були звичайні часи, коли ще не пропав Горщичок, а мракковари без проблем здобували собі заДвірних сонячних зайчиків. А зараз усе змінилося, і нічні городяни, як і денні, були трохи... злостиві.

Тому Фімка, як і Лонгій-Л’Оккі, намагався триматися в тіні будинків і якнайменше шуміти. Тільки Невиконана Обіцянка великого детектива нехтувала всілякими умовностями і простувала, а вірніше, пливла над бруківкою, анітрохи не звертаючи уваги на нічних городян. Ті, збентежені такою зухвалою поведінкою, відповідали Обіцянці взаємністю.

– Наближаємося, – повідомив з кишені Мось. – От він, будинок.

Лонгій-Л’Оккі кивнув, підтверджуючи.

– А у вікнах світло горить, – сказав привид Гороб’янія. – Напевно, хазяїн будинку вже вдома.

– Та й Ми вже тут, – захихотів Мось. – Ну то що, як діятимемо?

– Дочекаємося, поки Брехло засне, – запропонував Фімка. – А потім дамо знак Мірмелеону, що ми тут.

– Світло згасло, – прошепотів Лонгій-Л’Оккі. Зараз він анітрохи не був схожий на могутнього чарівника: просто звичайна собі людина, тільки окуляри надто темні та надто великі. – Ходімо, я знаю, де в нього вікно, яке він залишає на ніч відчиненим, щоб кімнати провітрювати.

– А це правильно? – раптом засумнівався Фімка. Насправді він страшенно боявся, що їм доведеться зіштовхнутися з Сигізмундом, боявся більше, ніж невиконаного домашнього завдання з англійської, більше, ніж виклику в школу батьків, більше, ніж...

Словом, він волів би ще раз зустрітися з веласирапторами і танками (тільки цур – паперовими!), ніж лізти до будинку Брехла.

– Не зовсім правильно, – зітхнув Лонгій-Л’Оккі. – Але ми ж збираємося лише забрати назад мої окуляри – і нічого більше. Тому все-таки правильно.

Вони через вікно залізли до будинку Брехла. У кімнатах пахло льодяниками і фарбами.

– Десь тут... – почав був Лонгій-Л’Оккі.

Але договорити не встиг.

Бо з цієї миті події понеслися вперед зі швидкістю розлючених носорогів, переганяючи одна одну, а іноді навіть накладаючись одна на одну (чого пристойні носороги ніколи б собі не дозволили).

Отож, найближчим часом Фімка мусив пережити чергову порцію Страшенно Небезпечних Пригод.

Але він про це, певна річ, не знав.

Частина четверта.

Пензель – добре, а дощик – краще!

Розділ тридцятий,

у якому Пензель виймається, а Брехло прокидається

Отже, Лонгій-Л’Оккі почав говорити: "Десь тут..." – але цієї миті відчинилися двері й до них вийшов Мірмелеон, весь у піску, але задоволений. У в передній парі лапок він обережно ніс окуляри.

– Ось! – пошепки, але гордо повідомив він. – Здобув.

– А що Сигізмунд?

– Спить. Він прийшов весь скуйовджений, розхристаний, у пошарпаному одязі... й узагалі...

– Ну, в нього одяг і так не дуже цілий, – сказав Лонгій-Л’Оккі. – А де Пензель?

– Брехло спить, не випускаючи його з рук. Але якось дивно. Немов боїться втратити і водночас боїться його самого.

– Дозволь, – Лонгій-Л’Оккі взяв у Мірмелеона свої окуляри. У них переливалися фарбами води Озера Кольорової Музики. – Я мушу поглянути на Пензель.

– Але ж ви не збираєтесь... – здригнувся Фімка. Він уявив собі, що станеться, якщо Сигізмунд раптом прокинеться і побачить їх.

– Збираюся, – зізнався чарівник. Тепер, надягнувши чарівні окуляри, він виглядав солідніше. – Пензель не повинен бути в чиїх попало руках... – Лонгій-Л’Оккі зніяковіло похитав головою: – Він узагалі не повинен був датися Сигізмундові до рук. Тільки – Королю-Маляру або його найближчим родичам. От, принцесі, наприклад... Вірніше, виконуючій обов’язки принцеси. Або пані Бенбоу, вона все-таки мама принцеси, дружини Короля. Але не Брехлу. Та навіть якщо він за допомогою якогось чарівництва і зміг заволодіти Пензлем, до добра це не доведе.

– Це я помітив, – сказав Фімка.

– Ну от, бачиш.

– А як же тоді ви зможете взяти Пензель, якщо він нікому не дається до рук?

– Якщо Сигізмунд зміг, то і я вже щось придумаю. Тим більше, з моїми окулярами. – І Лонгій-Л’Оккі дбайливо погладив оправу. У ній вода з Озера негайно почала переливатися особливо яскравими і приємними барвами, немов відповідала на дотик. – Ходімо, – сказав чарівник. – У нас мало часу.

І вони ввійшли до спальні. Головний Порядник міста Охи спав на ліжку, згорнувшись клубочком і міцно стискаючи Пензель у витягнутих

руках. Дійсно, ніби водночас боявся його самого, але й боявся його втратити.

Лонгій-Л’Оккі охнув.

– Він тільки наполовину справжній!

– Як це? – запитав Мось із кишені.

– А так! Тепер зрозуміло, чому він дозволив чужому взяти себе.

– А ще зрозуміло, чому намальовані Брехлом Двері виявилися тільки наполовину справжніми, – здогадався Мось. – Інакше б, Фімко, злопали нас ці ящірки хвостаті! Тільки б вуса та крила залишилися.

– У мене немає ні вусів, ні крил, – образився Фімка. – То що ж, виходить, нам тепер ніколи не вдасться викликати Короля-Маляра? Бо якщо Пензель справжній лише наполовину, виходить, і ті особливі Двері не відчиняться.

– Щось вигадаємо, – підморгнув йому Лонгій-Л’Оккі. – Спершу заберемо те, що є.

Він обережно, самими кінчиками пальців взяв Пензель. Потім потягнув його до себе.

Сигізмунд заворочався уві сні і, причмокуючи губами, смикнувся. Відпускати Пензель він не хотів, але й не прокидався.

Лонгій-Л’Оккі потягнув трохи сильніше.

– Не виходить, – прошепотів він. – Допоможіть. Фімка взявся за Пензель, а чеширські таргани вибігли з кишені й заходилися обережно

лоскотати Сигізмунда, щоб той перевернувся і розкрив кулаки. Привид Гороб’янія через свою безтілесність допомогти нічим не міг, тому він завмер біля вікна і видивлявся, чи не помітив їх хтось із вулиці; там поки що було спокійно.

– Тягніть! – скомандував Мірмелеон. – Раз! Два!..

Один із Мосей, видно, таки розбудив Брехла: той, не розплющуючи очей, потягнувся, щоб почухатися, і випустив Пензель.

– Три! – закінчив Мірмелеон. – Продано!! ...Потім він, звичайно, перепрошував і казав, що закричав за звичкою. Але це було потім.

А зараз вони опинилися в одній кімнаті з розбудженим і розлюченим Сигізмундом.

Розділ тридцять перший,

який повинен був іти раніше, перед тридцятим і навіть двадцять дев’ятим, але розлігся саме тут і нікуди йти не бажає!

Сигізмундові сьогодні випала важка днинка. Коли Лонгій-Л’Оккі і Рету-Де-Мон принесли йому пісковий годинник, він саме побачив, що Пензель тільки наполовину справжній. А, відповідно, наполовину – підмінений. І значить...

Тут уже Сигізмундові стало не до жартів і не до подарунків. Якщо Пензель наполовину підмінений, виходить, усе, що він малював, не спрацює зовсім. Тут не буде за принципом "ти – мені, я – тобі", – в Охах мають силу зовсім інші закони.

Сигізмунд ледве дочекався, доки двоє носіїв установлять годинник і підуть. Потім він помчав до географічного парку. Брехло був майже впевнений, що там зараз коїться ого-го яке безладдя!

І він не помилився.

Узагалі, неприємності почалися відразу ж, варто було лише Сигізмундові вийти на вулицю. Він, Головний Порядник, бачив те, чого звичайні городяни ще не зауважили (а незвичайні – зауважили, але поки мовчали).

Відтоді як Пензель потрапив йому до рук, Сигізмунд працював без відпочинку. Наводив власні порядки. Або, точніше, малював їх. І тепер намальоване облуплювалося і розлазилось, як погана фарба під дією дощу і часу.

Сигізмунд злякався. Вивіски на будинках і покажчики ("Прохід заборонено!", "Переходячи дорогу, не забувайте подивитися навсебіч і в небо!", "Стоянка тільки для повітряних куль п’ятої категорії надутості!") – нехай і змінилися, нічого особливого в цьому нема. Можна завжди намалювати нові, звичайні. Але він не лише таблички за цей час намалював.

У географічному парку всі доріжки зав’язалися вузлом. Сигізмунд попростував від каменя-покажчика до Долини Загублених Речей і побачив, як його страуси зникають один за одним. Немов хтось стирає їх гумкою. Загублені речі знову перемішалися в безладні купи. Сигізмунд ступив уперед, щоб хоч чимось зарадити, але доріжка раптом вигнулася і вивела його зовсім в інше місце.

Так, це була Хаща Хижих Равликів. Тут Брехло погосподарював зовсім трошки: намалював на черепашках кожного з равликів порядковий номер і прізвисько. Ну і паркан зробив декоративнішим.

Тепер паркан зник. І написи на черепашках теж – разом із черепашками!

Якось так виходило, що, зникаючи, намальовані Сигізмундом речі прихоплювали із собою в небуття і те, що існувало раніше!

Він не встиг домудрувати думку до кінця, бо Равлики його помітили. Без черепашок, до речі, вони рухалися набагато швидше. Приблизно зі швидкістю розлюченого бультер’єра. А розміром були з німецьку вівчарку.

Сигізмунд прожогом метнувся до виходу з парку, але доріжка знову схитрувала і вивела до Долини Загублених Речей. Брехло подумав, що це навмисно. Парк немов знущався з нього, дражнив цілковитим безладдям, якому не було виправдання.

– Порядники не здаються! – гаркнув Сигізмунд.

І побачив, як на крило літака, одного з тих, що стояли в Долині, вибирається живий динозавр. А за ним ще один. І ще.

Брехло упізнав їх – зрештою, він же сам і малював цих чудовиськ.

"Але як таке могло статися?!.."

Замість того щоб сушити над цим голову, Головний Порядник чкурнув світ за очі. Інакше він міг залишитися і без очей, і без голови: динозаври вже помітили Брехла і кинувся слідом.

Так швидко Сигізмунд ще ніколи не бігав. Він взагалі не дуже любив бігати, вважав, що це порушує порядок. Але хижі динозаври одразу завдали йому потрібну швидкість – щоправда, і самі не відставали, гади.

Ноги винесли Сигізмунда до Будинку Порадників. Позаду майже нечутно мчали веласираптори, але у тім-то й суть, що "майже": тихий цокіт їхніх пазурів по кругляках бруківки був страшніший за гучне

ревіння. Так поводяться лише істоти, абсолютно впевнені у тому, що станеться за кілька хвилин.

"Навіщо я їх намалював, ну навіщо?!"

Сигізмунд увірвався до Будинку, ледве не збивши з ніг Айо.

– У чому річ?.. – почав був той, потім помітив динозаврів і замкнув двері буквально перед самими їхніми мордами. – Це звідки такі взялися? – запитав він у Сигізмунда.

– Та... намалювалися, – пробурмотав Брехло, відводячи очі. – Слухай...

Почувся дзенькіт розбитого скла на першому поверсі.

Вони перезирнулися.

– Де Бульчин Жуск?!

– Він пішов прогулятися, – заспокоїв Сигізмунда Айо. – Але ж ми тут, – додав він тихо. – Скільки їх?

– Я, знаєш, якось не встиг порахувати. Але, думаю, у нас з’явиться така можливість, якщо ми...

Розлетілося ще одне скло. Щось важке гупнуло у сусідній кімнаті.

– Негайно до гвінпінів! – скомандував Айо. – Зрештою, не так вже й важливо, скільки цих динозаврів там. Головне, щоб вони не опинилися тут.

Порядники помчали до Вічної Криги. Раптом просто перед ними на повороті коридора з’явився веласираптор. Він був весь у порізах, напевно, тому, що проривався крізь вікно, але з цих порізів кров не текла, тільки стирчали розпатлані краї розривів, адже динозавр був паперовий.

Сигізмунд змахнув перед собою Пензлем, немов мечем, але на веласираптора це не справило враження.

– Айо, Сигізмунде, пригніться! – заволав хтось за спиною Брехла. І відразу ж: – Прицільними – вогонь!!!

Коридором полетіли шашки: чорні, білі і чарівні бірюзові.

– Брешеш, не пройдеш! – волали гвінпіни.

– Не на тих напали!

– Знай наших!

– Нема чого без запрошення в чужий Будинок сунути!..

Одна шашка рикошетом бацнула Сигізмунда по лобі, але він анітрохи не образився – навіть тихо порадів, що колись навчив гвінпінів такій корисній грі, як "Чапаев".

Згодом, коли пристрасті вляглися, динозаврів було розбито (буквально – від ударів шашок вони просто розлетілися на паперові клаптики), Брехло подякував гвінпінам і Айо за допомогу і побрів нічними вуличками Охи додому. Сигізмунд бачив, як навколо і далі відбувалися дивні, неприємні зміни, пов’язані з тим, що він намалював Пензлем. Але зараз Брехло нічого не міг зробити.

"А раптом, – думав він, – все владнається само собою..."

Вдома Брехло влігся в ліжко, міцно стискаючи в руках Пензля-зрадника. І заснув. І йому наснилося, як він, маленький, катається на поні, і той постійно вириває в нього з рук повід.

І було чудово!

Доки він не прокинувся.

Розділ тридцять другий,

у якому наші доблесні герої рятуються звичайнісінькою втечею і опиняються в облозі

– ...Три! Продано!! – вигукнув за звичкою Мірмелеон.

Сигізмунд здригнувся і розплющив очі. Потім він підхопився на ліжку, і всі побачили, що на тому боці, на якому Брехло спав, у нього в кобурі висить щось дуже схоже на пістолет.

– Рятуйся, хто може! – заволали з усіх кишень Мосі. – У нього шашкомет!!! Причому заряджений бірюзовими шашками, а ці не промахуються!

Шашкомет Сигізмунду видали гвінпіни, про всяк небезпечний випадок. Брехло зовсім забув про нього, але лемент чеширських тарганів нагадав йому про зброю;

– Стій! Стрілятиму!

Та де там! Поки Сигізмунд витягав з кобури шашкомет, Лонгій-Л’Оккі, Фімка і, зрозуміло, Мосі в його кишенях, встигли втекти. Через

вікно (вже в компанії з привидом Гороб’янія) вони вилізли на вулицю. І майже водночас із будинку вискочив розлючений Сигізмунд з шашкометом у руці.

– Тікаймо врізнобіч! – скомандували Мосі з кишень. І Фімка відчув, як його куртка розривається, намагаючись скористатися порадою. Він не став чекати, що ж відбудеться раніше: розірветься куртка чи його упіймає Сигізмунд. Фімка припустив бруківкою і не відразу зрозумів, що біжить слід у слід за Лонгієм-Л’Оккі. І, ясна річ, Брехло погнався саме за ними, бо його не цікавили ні Мірмелеон, ні привид Гороб’янія. Його цікавив Пензель, нехай тільки наполовину справжній.

Над головою Фімки просвистіли дві бірюзові шашки й врізалися в Лонгія-Л’Оккі, трохи нижче його спини. Чарівник мовчки змінив напрямок бігу.

– Наворожіть же щось! – крикнув йому Фімка.

– Не можу! Мені потрібно хоча б півхвилини спокою, щоб підготуватися.

Але стільки часу вони не мали.

І тому Фімка дуже зрадів, коли побачив попереду свій безпритульний будинок.

– Повертайте он туди! Бачите, де над дверима дзвіночок висить!

Лонгій-Л’Оккі кивнув і моторно шмигонув за двері. Фімка забіг слідом за ним, і вони міцно-преміцно зачинилися зсередини.

Хоча, звичайно, могли б і не хвилюватися. Будинок однаково не впустив би до себе Сигізмунда, якщо хазяїн, тобто Фімка, не хотів цього.

По той бік Брехло щосили гупав кулаками в двері, кричав щось про законність своїх вимог і наказував негайно вийти.

– Дзуськи, – гмукнув Мось. – Навіть не слухайте його, нехай собі надривається. Краще розкажіть, що з Пензлем. Чому ви вирішили, буцімто він тільки наполовину справжній?

Чарівник підніс Пензель до обличчя й уважно роздивився, ніби хотів переконатися, що не помилився.

– Так, – сказав він після довгого мовчання. – Тільки наполовину. Коли дивишся на нього через мої окуляри, відразу видно. Ручка справжня, а от сам пензлик – підробка. На жаль...

– Що ж тепер робити?

– І так завжди, – пробасив зі свого кутка знайомий Фімчин Стіл. – От повернувся він додому – ні тобі "вітаю", ні "як ся маєте". Відразу розмови розмовляє, робить вигляд, що зайнятий.

– Напевно, світ рятує, – уїдливо прорипіло Крісло. – Вони ж усі такі, герої. Що їм до звичайних меблів... навіть якщо вони не зовсім звичайні...

– Вибачте, – засоромився Фімка. – Але за нами гналися вороги і взагалі... Вітаю. Тобто очі б мої вас не бачили, – виправився він. – Дякую, що вчасно опинилися з будинком на нашому шляху, а то б...

Він здригнувся, уявивши, що б трапилося, якби Сигізмунд їх упіймав. Брехло, немов відчувши, що про нього згадали, знову заволав, вимагаючи від них негайно вийти. Потім об двері загрюкали бірюзові шашки: на щастя, без особливої шкоди. Зате Сигізмунд, схоже, дечого не розрахував. Дуже скоро почулися його вигуки. (Зрештою, бірюзові шашки завжди знаходили собі ціль, навіть якщо вона анітрохи не

нагадувала ту, в яку запулював їх стрілець... зазвичай якраз і не нагадувала.)

– Це даремно він, – скрипнуло Крісло.

Начебто підтверджуючи його слова, щось важке обвалилося з даху на ґанок. Сигізмунд, здається, встиг відскочити. І, мабуть, причаївся і вичікував.

– Виходить, – замислено сказав Мось, – не вистачає верхньої частини Пензля... Гей, Столе. Здається, в одній із твоїх шухляд бачили Ми дещо цікаве. А ну висунь на секунду найнижчу.

– Нічого там немає цікавого, – пробурчав Стіл. – Всього лише друга частина Пензля, туди її сам Король поклав, коли ще жив у нашому будинку.

– Так це будинок Короля? – захопленно вигукнув Фімка.

– А ти думав, чого він так довго до себе нікого не приймав? – гордовито відповів Стіл. – Добре, тримайте свій Пензель, – він висунув нижню шухляду, і Фімка витяг звідти те, що спершу сприйняв за стару перуку з твердого волосся незрозумілого кольору.

– Нумо, нумо... – Лонгій-Л’Оккі зняв підроблену і приставив справжню частину. Пензель у його руках ледь помітно здригнувся і на мить засвітився.

– Працює! – захоплено закричали всі, а Стіл тріумфально ляснув дверцятами, мовляв, знай наших!

– Тепер залишилося тільки знайти ті самі Двері, через які пішов Король-Маляр, – підсумував Лонгій-Л’Оккі. – Шановні Меблі, ви випадково не знаєте, де вони можуть бути?

– Ну от, зовсім інша справа! – добродушно пробурмотів Стіл.

– Так би відразу! – відгукнулося Крісло. – Щоправда, – додало воно дещо зніяковіло, – про ці Двері ми нічого не знаємо.

– Виходить, так чи інакше, а без допомоги Меліси і Розалінди не обійтися нам, – сказав привид Гороб’янія, який уважно слухав цю розмову. – От тільки як же до палацу проникнути, адже будинок наш в облозі!

– В облозі, в облозі! – похмуро підтвердив з ґанку Сигізмунд.

– Ідіть-но сюди, – покликало їх зі спальні Ліжко. – Я вам підкажу. І Брехло, до речі, нас не зможе підслухати.

– Так нечесно! – крикнув їм Сигізмунд, але на нього ніхто не звернув уваги.

Розділ тридцять третій,

у якому сила думки перемагає обставини

Правогін пронизує всі Охи і схожий на павутиння, тільки замість ниток у ньому труби, а у центрі цього "павутиння" знаходиться вежа, де щодня принцеса, яка качає права, власне, качає права. Звідти вони розходяться по правогону-павутинню і здатні потрапити в кожен будинок. Безпритульні будинки фундаментом чують правогін і можуть приєднуватися до нього будь-де. Точно так, як це зробив той, що колись належав Королеві-Маляру, а тепер прийняв за господаря Фімку.

Труби правогону були товщиною з Фімку... Чи навіть трохи товщі.

– Я не пролізу, – тихо сказав хлопчик. – Я там застрягну. Назавжди!

Лонгій-Л’Оккі зніяковіло кашлянув.

– Але ж іншого виходу немає. Тобто залишається, звичайно, той, біля якого чатує Сигізмунд, та навряд чи це кращий варіант.

– Ніж застрягнути? – образився Фімка.

– Ніж те, що я тобі хочу запропонувати, – м’яко вимовив чарівник.

"Перетворить, – вирішив Фімка і з виглядом приреченого на страту востаннє подивився на спальню. – На жабу перетворить. Або на муху. Щоб точно проліз у трубу. А потім випадково загубить або розіб’є окуляри, і буду я квакати чи дзижчати. Або і квакати, і дзижчати водночас, хто їх знає, цих неуважних чарівників..."

– А може, я тут зачекаю?

– Давай-давай, – донеслося з ґанку. Це Брехло помітив Шварцика, який проходив повз безпритульний будинок, і тепер посилав його за підмогою. – Скажеш гвінпінам, щоб негайно до мене і щоб шашки прихопили. Штурмом їх брати будемо, двері виламувати.

Лонгій-Л’Оккі розвів руками:

– Боюся, не дочекаєшся ти нас. Сигізмунд раніше прорветься.

– Добре, – сказав Фімка і заплющив очі. – Перетворюйте. Тільки цур не на жабу! І не на...

– До чого тут жаба? – не зрозумів Лонгій-Л’Оккі. – Я тебе взагалі не збираюся ні на кого перетворювати.

– А як же я тоді пролізу в трубу?

– Для цього тобі доведеться стати худішим. Самому.

– Але як?!

– Не знаю, як у твоєму місті, але в Охах якщо дуже сильно чогось захочеш, завжди це отримуєш. Тому, до речі, городяни дуже обережно поводяться зі своїми бажаннями. Буває, не подумавши, такого побажаєш, що потім і сам не радий. Тож і ти, Фімко, виріши, чого ти хочеш більше:,врятуватися від Сигізмунда чи залишитися таким, який ти є.

– Хотілося б, звичайно, і те, й інше, – зізнався Фімка. – Страшно якось... і взагалі. Але якщо вибирати...

– Тоді не гай часу. Уяви собі, як ти стаєш стрункішим. Заплющ очі, так зручніше уявляти.

Фімка чесно зробив все, як радив чарівник. Уявляти себе "стрункішим" виходило поганенько. Взагалі не виходило, відверто кажучи.

– Слухайте, а ви не можете за допомогою Пензля просто намалювати хоч якісь Двері? – з надією у голосі запитав Фімка.

Лонгій-Л’Оккі, шкодуючи, похитав головою:

– На жаль. Я вже намагався – нічого не виходить. Мабуть, коли Пензель зібраний повністю, він взагалі не слухається нікого, крім свого господаря, тобто Маляра. І зачарувати тебе я теж не можу, вибач. Тому давай вже сам...

"У мене не вийде", – приречено подумав Фімка.

– Якщо ти не повіриш у власні сили, у тебе справді нічого не вийде, – сказав Лонгій-Л’Оккі. – Нумо, заплющуй очі й уяви, начебто малюєш себе заново, але вже не такого гладкого. От бачиш, – додав він обережно трохи згодом, – потихеньку починає виходити.

Фімка розплющив очі й попросив у чарівника дзеркальце. Дивно – у ньому виднівся усе той же Фімка, тільки помітно схудлий!

– Ух ти!..

Цієї миті у вхідні двері Будинку, Якого Немає, щось сильно гупнуло.

– Час, – сказав Лонгій-Л’Оккі. – Інакше виявиться, що ми даремно все робили. Лізь-но, Фімко, у правогін.

Сказано це було по-дружньому, але Фімці чомусь одразу пригадалася казка про Івасика-Телесика, якому приблизно таким же тоном пропонували полізти у відьмову піч.

– Дружніш! – гаркнув на ґанку Сигізмунд. – Дружніш бийте, що ви, справді!..

Фімка голосно зітхнув і поліз у правогін.

Розділ тридцять четвертий,

у якому наші герої нарешті знаходять ті самі Двері, але це їх зовсім не радує

У будиночку-палаці, де жили Меліса і Розалінда, а також їхня бабця-піратка, панував сум. Так завжди буває, коли пропадає щось, до чого ти звик і на що не звертав уваги, і лише загубивши це, розумієш, наскільки воно було тобі дорогим.

– Ого! – сказав Фімка, вибираючись із правогону й озираючись навсебіч. – Нічого собі!

– На жаль, – зітхнув Лонгій-Л’Оккі, – коли Сигізмунд почав перефарбовувати місто, зміни торкнулися навіть того, чого не торкнувся Пензель. От і маємо!..

Вони стояли в порожньому і темному коридорі сірого кольору, де не залишилося вже ниток, які розмовляють людськими голосами. Та зараз у нитках і не було потреби: у такому коридорі не заблукаєш. На всіх дверях висіли таблички, котрі повідомляли, що знаходиться за ними.

– А це що таке? – здивувався Фімка, прочитавши на одній: "Комірчинка. З Мірмелеоном".

– Ага! – заволав муралевиний лев, вистрибуючи до них. – Перелякалися?! А я, коли ми розбіглися, відразу сюди помчався, принцес попередити.

– Попередив?

– Аякже! Вони вас давно вже чекають.

– Вони знають, де знаходиться Двері, через які пішов Король-Маляр?

– Ну... – зніяковів Мірмелеон. – Про це я ще не запитував.

– Тоді ходімо швидше. Щойно Сигізмунд здогадається, що ми втекли, він напевно зметикує, куди саме.

Кімнати сестер-принцес розташовувалися теж інакше, ніж колись: поруч, причому на кожній висіла велика табличка з портретом

господарки кімнати, ім’ям і невеличкою анкетою (не зазначені були тільки дати народження, бо в леді запитувати про вік не прийнято).

– А портрети, кажуть, щодня міняють, – повідомив Мірмелеон, помітивши, як Фімка розгубився.

Меліса і Розалінда зустріли гостей засмученими. Вони заходилися були розповідати, як, прокинувшись вранці, побачили ці жахливі зміни у палаці, але Лонгій-Л’Оккі чемно перервав їх.

– Підозрюю, що змін ставатиме дедалі більше. Якщо ми не вживемо заходів, звичайно. Нам необхідно викликати в Охи Короля-Маляра. І нам потрібно для цього відшукати Двері, через які він пішов.

– Але ми не знаємо, де вони, – розгублено сказала Меліса.

– Може, запитати в бабусі? – запропонувала Розалінда.

Ніхто не встиг нічого відповісти на цю сміливу пропозицію. Двері відкрилися, і на порозі постала адміральша Бенбоу власною персоною.

– Я, онученько, теж не знаю, де Двері, – сказала вона. І, збентежена власним миролюбством, додала: – Щоб мене акули зжерли!

– Усе дуже просто, – посміхнувся, з’явившись у неї за спиною миршавий чоловічок, дуже схожий на французького актора Луї Де Фюнеса. – Я знаю, де знаходяться ці Двері, – і він показав на стіну. Вірніше, на малюнок, що висів на стіні.

Малюнок виглядав як найзвичайнісінький. На ньому було зображено паркан (мабуть, шкільний), на паркані лежала намальована тінь, здається, від гаража. А вже на паркані містилися намальовані відчинені Двері з напівкруглим верхом і різьбленою ручкою.

Щоправда, в Двірному отворі нічого не було намальовано, він залишався порожнім.

– Як же так? – прошепотів у розпачі Фімка. – Мало того, що вони несправжні, так ще й по той бік нічого немає.

– Чому це не справжні?! – здається, Бульчин Жуск навіть образився за Двері. – Найсправжнісінькі чарівні Двері. Намальовані самим Королем-Маляром.

– Але ж вони намальовані на папері!

– А яка різниця?

– Але... але вони менші за звичайні Двері!

– Нічого подібного! Звичайно Двері між світами дуже малого розміру, тому їх мало хто помічає. І взагалі, навіщо сперечатися? Вибору в нас немає.

– Але звідки ви знаєте, що ці Двері – саме ті? – не здавався Фімка. – Ви що, бачили, як Король-Маляр через них пішов із принцесою в інший світ?

– Так, – незворушно підтвердив Бульчин Жуск. – Звичайно, я бачив. Зрештою, принцеса – наша дочка.

– Чия – "наша"?

– Наша з Вікторією, – і Бульчин Жуск показав на бабцю-піратку. – Чия ж іще?

– А для нас принцеса – тітка, – повідомила Фімці Розалінда. – Бо нас пан Бульчин Жуск увнучатив, ось!

"Ну і справи..." – подумав Фімка.

– Гаразд, – зітхнув він. – Чого вже там, кажіть, що треба зробити, щоб пройти крізь ці Двері.

– Бачиш замкову шпаринку на малюнку? – запитав Бульчин Жуск. – Встав туди Пензель руків’ям і поверни за годинниковою стрілкою.

Варто було Фімці зробити це, як Двері несподівано збільшилися...

...чи це він став меншим?

Хоч би там що, Фімка поклав Пензель на підлогу, не озираючись (страшно ж – а раптом Двері знову стануть маленькі?!..), помахав своїм друзям рукою і ступив через поріг.

– Дурниці якісь, слово честі! – вигукнув він, коли побачив, куди потрапив.

А потрапив Фімка до себе додому; цього разу – по-справжньому!

Розділ тридцять п’ятий,

у якому Фімка, повернувшись, вирішує повернутися ще раз

– Тра-та-та за Бусла! – кровожерливо заволав Аверинцев, вискочивши з-за рогу. Фімка щойно вибрався з тієї щілини між парканом і гаражем і тепер збирався бігти додому. Він і гадки не мав, що потрапить назад у той самий день і в ту саму годину.

– Вибач, мені додому треба.

Аверинцев затнувся.

– Ти чого? – запитав він із підозрою. – Образився чи що?

– Та ні, просто обіцяв... батькам обіцяв, що сьогодні буду до третьої вдома.

– Ну так ти вже спізнився, зараз десь пів на п’яту, – гмукнув Аверинцев. – Слухай, – додав він обережно, – а з тобою все гаразд? Ти не захворів? Вигляд у тебе якийсь... дивний, чи що. Так одразу і не зрозумію.

Фімка відбувся жартом, мовляв, сам ти дивний, і вже рушив уздовж паркану до свого будинка, коли Аверинцев загорлав йому вслід:

– Зрозумів! Ти ж схуд, Буселе, от що!

– Дурень ти, і жарти в тебе дурні! – огризнувся Фімка.

Але насправді він злякався. Невже те, що трапилося за Дверима, може проникати й у наш світ?

Краще б це виявилося неправдою! Краще б уже Фімка дійсно занедужав і на мить втратив за гаражами свідомість, і виявилося б тоді, що Охи йому просто примарилися. Бо інакше виходить, що там дотепер чекають його повернення і що він повинен знайти для них Короля-Маляра.

Він би знайшов, слово честі! Якби потрапив у світ, схожий на Охи. Але де, скажіть, будь ласка, шукати Короля-Маляра на Землі? Може він,

цей Король, узагалі звідси вирушив кудись далі, у інший світ? І як Фімка про це довідається?

А завтра, до речі, йому їхати до дитячого табору відпочинку, вже і квитки на потяг куплено.

"От візьму і залишуся тут, – з гіркотою думав він. – Вірніше, поїду до табора. І все. Я ж не винен, що так вийшло. І зробити нічого не можу".

Удома Фімка нікого не застав, батьки ще були на роботі.

Підступна Фімчина совість раптом прокинулася й картала його все сильніше і сильніше. Фімка сів за стіл і заходився малювати Двері, великі і маленькі, круглі, квадратні, розсувні, відчинені і зачинені. Він малював і думав про своїх друзів, які залишилися в Охах. Ні, він не боявся, що Сигізмунд зможе їм нашкодити. Але ті бездушні порядки, які, немов хвороба, охопили все місто...

А раптом ніхто нічого не робитиме, сподіваючись на Фімку, очікуючи, що він повернеться з Королем-Малярем?

"Ні, – вирішив він, – так нечесно. Я от що зроблю: вирушу в Охи, скажу їм, що Короля не знайшов, а потім уже піду сюди назавжди. Вони зрозуміють. Обов’язково зрозуміють".

Про всяк випадок – а раптом затримається? – він написав батькам записку, прихопив банан і заквапився назад до Дверей. Тільки біля дзеркала у передпокої на хвилинку зупинився.

"Оце так! Дійсно схуд! – подумав Фімка. – Виходить, все по-справжньому, без обману".

Дорогою він з’їв банан і нарешті опинився біля шкільного паркану. Хлопці вже закінчили гру і розійшлися по домівках, тут було порожньо й

тихо, тільки з вулиці гуділи моторами автомобілі та брязнув дверима тролейбус.

"А шкода, що Маляра немає в нашому світі, – зітхнув Фімка. – От було б здорово!.."

І тоді він дещо пригадав.

– Мосі! Ви ще тут, із мною?

– Куди ж Ми подінемося, – подав голос чеширський тарган. – Тут Ми.

– А чому ж тоді мовчали?

– Ну... Це було б нечесно, якби Ми заговорили. Ти повинен був сам вирішити, йти тобі чи залишитися.

– І ви б не образилися на мене?

– Звичайно, ні! Ми б просто тихенько пішли назад в Охи і сказали б, що ти не знайшов Короля. Якщо хочеш, Ми і зараз можемо зробити саме так: підемо і все їм там передамо. Хочеш?

– Я сам, – твердо сказав Фімка.

Розділ тридцять шостий,

у якому розкриваються таємниці й ллється дощ – та ще який!

Коли Фімка разом з Мосями вибрався з малюнка, виявилося, що в кімнаті нікого немає. Тільки лежала записка: "Ми пішли до правокачальної вежі".

– Що їм там знадобилося? – здивувався Фімка. І навіть трохи образився, що він повернувся, а ніхто його не зустрічає.

– А справи-то кепські, – зауважив із кишені Мось.

Дійсно, за час Фімчиної відсутності кімната Розалінди ще сильніше зменшилася в розмірах. Тепер на кожній її стіні висіла табличка з написом "Стіна", на стелі – "Стеля", а на дверях – "Зворотній бік дверей. Відчиняти від себе". І взагалі скрізь, де тільки можна було, висіли таблички і бірочки, які пояснювали, що означають різні предмети.

У коридорі діялося те ж саме. Кожна паркетина була пронумерована, на кожному вікні були зазначені його розміри, товщина скла і кількість порошин. Фімка трохи похуліганив: потер рукавом одне з вікон. І негайно табличка потьмяніла, а потім змінилася. Тепер кількість порошин, вказаних на ній, була іншою.

Мракковари надворі сумно зітхали та зрідка починали зривати наліпки, які висіли на кожному з них, немов дзвіночки. У тих, кому це вдавалося, негайно виростали нові.

– Невже Сигізмунд хотів саме цього? – у розпачі прошепотів Фімка. – Навіщо?!..

– Ні, – сказав хтось за його спиною. – Я хотів не цього. Я хотів, щоб був порядок, хотів зробити якнайкраще.

Фімка озирнувся й ледве впізнав у людині, що стояла перед ним, Сигізмунда Брехла. Той тепер був схожий на новорічну ялинку: так багато висіло на ньому наліпок.

– Це все через плащ, – пояснив він, помітивши Фімчин подив. – Наліпки виростають на кожному клаптику плаща. І обривати їх безглуздо.

Він зітхнув і поправив на грудях табличку: зазвичай із такими ходять ті, хто купує золото або пропонує на продаж квартиру, але на цій табличці були виведені ім’я Сигізмунда, його вага, зріст і таке інше.

– І що ж ви тепер робитимите? – обережно запитав Фімка. У крайньому разі він дав би дьору: тепер, схуднувши, бігти він міг довше і швидше.

– Ну, я сподіваюся якось це виправити, – зніяковіло зізнався Сигізмунд, вказуючи на таблички. – Тільки не знаю, як. Може, за допомогою Пензля?.. Але Пензель виявився справжнім лише наполовину, а потім ви його зовсім у мене відібрали. Але й у вас нічого з ним не вийшло, правда?

– Взагалі-то так. А коли ми зробили його повністю справжнім, виявилося, що ним може скористатися лише Король. Я вирушив за Королем, спеціально, але не знайшов його.

– Що ж тепер?

– А ходімте зі мною, – великодушно запропонував Фімка. – Наші усі зараз на правокачальній вежі. Може, разом щось вигадаємо.

Удвох із Сигізмундом вони пішли вулицями Охів. Зараз був ранок, нічні і денні городяни перемішалися. Вони схвильовано перемовлялися, і Фімка, прислухавшись, розібрав окремі слова: "дощ", "наші права", "відмовитися", "а як же інакше"... Він смикнув за рукав зелену горилу в солом’яному капелюшку, яка саме пробігала повз нього:

– Скажіть, будь ласка, що тут відбувається?

– Потім, – відмахнулася та. – Даруй, хлопчику, але в мене немає часу все пояснювати. Йди до правокачальної вежі, там сам зрозумієш, що й до чого.

І вона помчала далі.

– Фімко, – покликав Сигізмунд.

– Зачекайте, я...

– Фімко! Роззирнися, швидше!

– Що?

– Мені здається, чи будинки справді рухаються?

– Справді, – прошепотів вражений Фімка. – Але як таке може бути?!

– Не про те ти запитуєш, – пробурчав із кишені Мось. – Як – не важливо. Головне, чому!

Будинки продовжували рухатися, обережно і граціозно, немов гігантські циркові слони. На їхніх балконах, башточках, а то і просто на дахах сиділи господарі, скеровуючи будинки так, щоб нікого не зачепити і не покалічити.

І рухалися вони усі в одному напрямку.

До правокачальної вежі!

Перезирнувшись із Сигізмундом, Фімка поспішив услід за будинками.

– Ми тут про дещо довідалися, – подав голос Мось. – Це через правогін. По ньому права качаються тільки в один бік: від вежі до будинків. А навпаки ніяк не можна. Тому вони йдуть до вежі.

– Що значить "тому"? Навіщо їм права назад у вежу накачувати?!

– Кажуть, Лонгій-Л’Оккі з Рету-Де-Моном придумали, як можна зупинити цю порядну епідемію.

– То як?

– Вони хочуть улаштувати дощ, але не звичайний, а з прав. Адже права здатні творити дива і перетворюватися на що завгодно. І от усі городяни захочуть очистити місто від цих табличок і парканів.

– Але ж я хотів як краще! – пробурмотів збентежений Сигізмунд. – Я просто хотів, щоб скрізь був порядок!

– Порядок – це така штука, яку приймають з доброї волі, – повчально мовив Мось. – А те, що тут коїться, вже не порядок. Це – обмеження!

Вони опинилися перед вежею – там, на самому її вершечку зібралися і сестри-принцеси, і адміральша Бенбоу, і чарівник Лонгій-Л’Оккі, і Рету-Де-Мон, і Мірмелеон, і привид Гороб’янія. Щоб усім вистачило місця, Лонгію навіть довелося начарувати трохи більшу площадку.

Помітивши Фімку.із Сигізмунд ом, друзі відправили до них хмару із синьою літерою "П" на борті.

Звідси, згори, усе місто лежало перед Фімкою наче намальоване. Було видно, як статечно рухаються до вежі будинки, щоб, по черзі приєднавшись до неї і здоївши в неї залишки прав, поступитися місцем іншим.

– Сигізмунде! – гукнула адміральша Бенбоу. – Як же ви могли так вчинити з усіма нами! А я вам так довіряла! І ви мали добру репутацію в мого чоловіка.

Бульчин Жуск зніяковіло кашлянув:

– Узагалі я не хотів, щоб хтось знав, що я теж король, тільки не з вашого міста. Я тут у відпустці, пообіцяв-от своїм зятеві й дочці наглядати за Охами, поки вони подорожують. Я і вигадав Порядників, але потім виявилося, що місто саме чудово справляється і нам не потрібно нічого такого робити. А ти, Сигізмунде... Ех, та що там казати!..

– Вибачте мене, – попросив Брехло. – Якщо я можу якось допомогти...

– Навіть не знаю, чи зможеш, – втрутився Рету-Де-Мон. – Але... раптом у тебе вийде?.. Словом, історія така: хмари, у які ми збираємося закачати права, звичайно, правові. Але потім потрібно їх зробити дощовими, а для цього необхідно літеру "П" у них на боках домалювати до "Д". Зрозуміло, Пензлем. От тільки Пензель не бажає нікого з нас слухатися.

– Мене він теж не послухається, – засумував Сигізмунд.

– А можна я спробую? – запитав раптом Фімка.

– Точно, – підтримали його Мосі. – Дайте Пензель Фімці. Адже йому вдалося відчинити Двері.

І справді, варто було Фімці взяти до рук Пензель, як той знову засвітився зсередини таємничим світлом.

– Малюй! – вигукнув Рету-Де-Мон. – От і перша хмара готова. Давай!

І Фімка, внутрішньо ціпеніючи від захвату, вивів на боці в хмари ще три палички, так що "П" перетворилося на "Д". Негайно хмара змінила свій колір на фіолетовий і знялася високо в небо, приготувавшись пролити закачані в неї права.

Наступних кілька хвилин Фімка тільки тим і займався, що малював на хмарових боках літеру "Д". Коли ж хмари закінчилися, Рету-Де-Мон кивнув і сказав:

– Гарна робота, молодець. Але це ще не все, друзі мої. Дощ буде не справжнім без блискавки і грому.

– Де ж нам узяти грім і блискавки?

– Еге-гей! – закричали в цей час знизу. – Ми прибули.

Фімка обережно, щоб не звалитися, визирнув на вулицю: там стояв Айо, а довкола нього юрбилися холодильники на крокодилячих ніжках. У холодильниках сиділи гвінпіни, а над ними мерехтіло всіма барвами веселки полярне сяйво, прив’язане, немов повітряна кулька, на мотузочки: щоб не спливло. Його гвінпіни вивели з Вічної Криги і на прохання Рету-Де-Мона привели сюди.

Їм, разом із сяйвом, допомогли піднятися на вежу.

– Вважаймо, блискавками ми вже забезпечені, – підсумував Рету-Де-Мон.

– А як же бути з громом?

– У цьому нам допоможе мій брат. А ось і він.

Справді, до вежі наближався, як завжди, незворушний Колреш Ямс. За ним гордовито прямував дрібний хуліган Шварцик, який ніс у своїх здоровенних кулачищах новий, ще більший барабан детектива.

Коли вони піднялися на вежу, Рету-Де-Мон сказав братові:

– До речі, драпування з Горщичка можна зняти. Адже рано чи пізно його все одно довелося б повертати, а так він звучатиме голосніше.

– Ось у чому річ! – здогадався Сигізмунд. – Саме для цього ти, Шварцику, і поцупив у мене ложку з подвійним дном?! Щоб потім сховати Горщичок і винести його, так?

– Ну взагалі-то так, – зізнався Шварцик. – Я ж казав, що виправляюся. Я ж на благо міста діяв, Сигі. Через те, що ти тут накоїв, і окуляри в добродія Лонгія довелося взяти – інакше б я Горщичок ніколи не викрав.

– Гаразд, – сказав Рету-Де-Мон. – Настав час заподіяну шкоду виправити. Якщо усі готові, чи не розпочати нам, друзі?

І вони розпочали!

Спершу зняли з Горщичка драпування, і Колреш Ямс, примірявшись, від душі затарабанив по його порожньому днищу! Грім загримів такий, що чутно було у всіх куточках Охів! Мабуть, такі успіх і визнання великий детектив мав уперше за свою кар’єру – і детектива, і музиканта.

Потім гвінпіни почали прив’язувати шашки до полярного сяйва і запускати їх долу. Між шашками і сяйвом натягалися тонкі блискучі нитки, і раптом рвалися з тріском. От вам і блискавка!

А потім, звичайно ж, у хід пішли хмари з намальованими на боках літерами "Д"!

"Д", – подумав Фімка, – значить "дощ". Але ще "добро". І "домівка". Он скільки класних слів починається на букву "Д"! "Дитинство", до речі, теж".

Він засміявся цьому життєдайному дощеві, який змивав з вулиць і будинків міста все наносне, несправжнє. А внизу, на бруківці, городяни танцювали, взявшися за руки, крила і щупальці. Ну, а в кого не було ані рук, ані крил, ані щупалець, ті ляскали плавцями або просто перекочувалися з боку на бік і весело співали.

Дехто потім навіть стверджував, що бачив танцюючих у небі вакуумних летяг. І знаєте, я їм вірю...

Розділ тридцять сьомий,

у якому приходить Король

Дощ потроху закінчувався. Щасливі й утомлені, городяни розходилися по своїх будинках, і ніде, ні на кому не залишилося табличок, бірочок і наліпок. З вежі було видно, як у географічному парку усе повертається на свої місця, а самотній заблукалий веласираптор із намальованого Сигізмундом світу давно розпластався на бруківці й перетворився на мокрий аркуш. Чарівні Двері тепер знову з’явилися, дощ змив із них фарбу, і вони стояли й вабили до себе.

І раптом: "Король! Король повернувся!" – закричали десь далеко.

Радісні голоси підхопили цей лемент і понесли його над містом, як прапор, як сонце.

Ті, хто був на вежі, перезирнулися.

– Невже справді Король? – недовірливо і трохи злякано запитав Сигізмунд. – Він, напевно, покарає мене.

– Нічого подібного! – розсердився Бульчин Жуск. – Зять у мене добрий і справедливий. Навіть якщо і покарає, то не сильно, тільки з виховною метою.

– Давайте швидше спустимося, – запропонував Фімка. Йому дуже кортіло побачити Короля.

– Але ми не можемо, – розвів руками Лонгій-Л’Оккі. – Усі хмари ми використали як дощові, і тепер вони напевно відпочивають. А я витратив свою чарівну силу на те, щоб накачувати в них права, – і він показав окуляри, у яких вода з Озера зараз виглядала як звичайнісінька. – Тож кілька годин нам доведеться посидіти тут.

– Ну, нічого страшного, – потішив Фімку Колреш Ямс. – Мені здається, Король повернувся надовго.

– Дивіться, дивіться на Озеро Кольорової Музики! – раптом вигукнув привид Гороб’янія.

Над Озером постала веселка, а під її аркою раптом проступили обриси іншого світу.

– Це ж Утопіябург! – разом закричали Мірмелеон і привид Гороб’янія. – Озеро само відкрило Двері туди і тепер перебуватиме в двох світах одразу.

– І отже, – додав Гороб’яній, – іти вже час мені. Тепер я став Виконаною Обіцянкою.

– Можу припустити з високим ступенем імовірності, що нудьгуватиму без тебе, – сказав Колреш Ямс. Було видно, що він навмисно говорить так зарозуміло, щоб ніхто не помітив, як йому сумно розлучатися зі своєю Обіцянкою.

– Але ж ніщо тобі не перешкодить в Утопіябург до мене, як гість, прийти, – сказав привид Гороб’янія. – Прощавайте, друзі! – і він зник.

Потім Фімка з рештою, хто опинився замкненим на вежі, із задоволенням дивилися, як оживає місто. І тільки надвечір відьма на старомодному пилососі помітила їх і допомогла спуститися.

Але коли вони опинилися внизу, з’ясувалося, що Король уже пішов.

– Як пішов?! – не повірив Фімка. – Він же тільки-но повернувся...

Це було так... так нечесно! Наче Фімка виконав домашнє завдання, а його вилаяли або узагалі вигнали зі школи.

Сльози наверталися на очі, і Фімка не заплакав тільки тому, що поруч стояли його друзі.

– Як пішов?.. – прошепотів він, тільки щоб не мовчати.

Ось так, – сказав йому якийсь меланхолійний кентавр.

А деякі гвінпіни, котрі не потрапили на вежу й особисто бачили Короля, підтвердили:

– Пішов! Сказав, що раз тут усе добре і ми самі розібралися з нашими бідами, то він нам і не потрібний. Обіцяв навідатися трохи згодом, за кілька місяців, а зараз, сказав, справи. Йому сина потрібно кудись там відвезти, на якийсь відпочинок чи що.

– Так у мене є онук! – зрадів Бульчин Жуск. – Цікаво, який він? Утім, Король слово дотримає і з’явиться, якщо обіцяв; тоді й дізнаюсь. А тепер, друзі, чи не відсвяткувати нам оновлення міста?

І почалося свято, що тривало цілих два дні й дві ночі. Злітали в повітря феєрверки і бірюзові шашки, будинки і їхні мешканці, водили хороводи, і знову поширилися чутки, що хтось бачив вакуумних летяг.

Шкода, Фімка не зміг залишитися на святі до кінця. Він, звичайно, уже не так засмучувався через те, що не побачив Короля – просто Фімці теж потрібно було повертатися. Додому.

А то батьки вже, напевно, почали турбуватися.

Розділ тридцять восьмий,

у якому відбувається розмова, але незрозуміло, чи була вона насправді

– Привіт, – сказав тато. – Щось ти швидко. Фімка кашлянув і нічого не відповів. Подумав, що тато обмовився. Все-таки на вулиці стояла глибока ніч. Або це тато навпаки, натякає, що Фімка надто затримався. Іронізує.

– Я не навмисно, – зітхнув він. – Просто так вийшло, що...

– Знаю, – сказав тато. – Не переживай. Зрештою, все вийшло якнайкраще, чи не так?

– Ага.

– А Пензель?

– Ну, його залишили в пані Бенбоу. Звідти його навряд чи хтось ризикне поцупити. Та й усе одно, крім Короля, Пензель нікого не слухається.

– Взагалі-то, ще він слухається його сина. А як Сигізмунд?

– Сигізмунд виправляється. Він тепер хоче стати Садівником. Каже, професія гарна, та і лад у садку потрібен.

– От і добре.

– Слухай, тату... А правда, що...

Але Фімка так і не зміг згадати, про що хотів запитати. Очі його зліпалися, і він заснув.

А прокинувшись вранці, навіть не до кінця зрозумів, чи була ця розмова з татом насправді чи тільки наснилася йому.

– Тату, – обережно запитав він, – а що, ти справді Король?

– Аякже! Над усіма своїми картинами і мріями – Король. А наша мама – Королева. Добре, збирайся-но, тобі сьогодні їхати до табору, пам’ятаєш?

Коли вони всі втрьох їхали маршруткою до вокзалу, Фімці раптом здалося, що хтось ворушиться в кишені. Він засунув туди руку, але нічого, крім жетона на метро, не знайшов. Тільки раптом почув над самим вухом: "Ну, бувай, друже. Ми теж повертаємося до себе, але будемо навідуватися в Охи. Пам’ятаєш? За два місяці! До зустрічі!"

"Здалося, – подумав Фімка. – Напевно, здалося ".

І йому стало трішки сумно, як це буває завжди, коли закінчується щось дуже і дуже гарне. Але на Фімку чекали цілих два місяці моря і сонця, тож довго він не сумував, ні.

Розділ тридцять дев’ятий,

найменший

А потім, через два місяці, тато сказав...

Від оповідача

За вікном, як і раніше, ллє і ллє осінній дощ. А малюнок з Дверима – ось він, переді мною, висить на стіні. Здається, йому там дуже сподобалося, він звик до цього місця за той час, поки я писав про нього казку. І він не хоче повертатися до шухляди.

Мабуть, доведеться там його і залишити. Тим більше, що я теж до нього звик. На перший погляд це найзвичайнісінький малюнок, я знаю, бо сам його намалював. І все-таки з кожним днем дедалі сильніше мені хочеться відкрити Двері. Мені здається, що крізь них вже долинають голоси, що у двірному отворі проступають обриси будинків і вулиць, а іноді, ночами, я чую далекі барабанні симфонії і бачу крилаті тіні в небі за Дверима.

І що з того, що кажуть, начебто ніхто і ніколи не здатен побачити вакуумних летяг?! Оце вже справжні казки, слово честі!

Київ, березень-серпень 2001 р.

Словник-роз’яснювач

Ну який же читач любить примітки, які нагадують про себе в тексті зірочками або, ще гірше, циферками! Звичайно, прочитавши ці зноски, можна довідатися багато нового, але для цього мусите відволікатися від подій, що відбуваються в книзі. А коли ви з легкістю переходите від основного тексту до приміток, значить, з книгою щось не так!

З іншого боку, примітки таки необхідні. Про все, що відбувається у світі, герої знати не можуть. Натомість автор часто знає про світ, котрий зображує, набагато більше за своїх персонажів. Іноді читач теж хоче довідатися дещо, окрім того, про що написано в книзі. Для таких випадків і призначений "Словник-роз’яснювач".

Вас досі мучають думки про те, як виглядали вакуумні летяги або на честь якого трактиру була названа бабця-піратка Меліси і Розалінди? Тоді швидше прочитайте потрібну статтю зі словника!

Абордаж – коли під час битви два гребних чи вітрильних кораблі зчіплюються один з одним, щоб матроси поміряlися силами в рукопашному бою, найбільше дістається бортам. Тому і "абордаж", бо у французів, а слово це французьке, борт звучить як "борд". Вважається, що абордажем зловживали (тобто уживали його, щоб скоїти зло) пірати, але узагалі не лише вони використовували цей спосіб морського бою.

Адмірал – вчені стверджують, що слово це походить від арабського "амир аль бахр", що означає "володар на морі". У принципі, адмірал і є володар на морі, це один з вищих чинів на флоті. Ну, а якщо адміралом стає така сувора й енергійна жінка, як пані Бенбоу, тоді – ой!

Амеба – мале-есенька така істота, її без мікроскопа і не побачиш. Часом розпадається на дві частини, і при цьому кожна стає самостійним створінням.

Аукціон – якщо якусь рідкісну річ хочуть придбати відразу кілька людей, то чому б не отримати за неї найвищу ціну? От для цього і влаштовують аукціони. Там покупцем стає той, хто дасть за омріяну річ більше грошей. Реклама "Навіщо платити більше?" – не для них!

Бенбоу – одна з найвідоміших книг про піратів – це, звичайно, "Острів скарбів" Роберта Стівенсона. І головний герой цієї книги, хлопчик на ім’я Джим, жив зі своєю мамою в трактирі під назвою "Адмірал Бенбоу". Історія, щоправда, замовчує, на чию честь було названо трактир і чи був взагалі адмірал з таким прізвищем.

Вакуумні летяги – ті ще типчики! їхнє існування ні в кого не викликає сумнівів, однак жодне живе створіння (а також жоден зомбі або голем) не може похвалитися, що бачило вакуумних летяг. Зате в безмісячні ночі

деякі охівські повітряні кулі й кораблі іноді чують, як летяги ширяють поруч з ними. Ну, а нічним перехожим дістаються інші свідчення їхнього існування...

Веласираптори – невеликі хижі динозаври. Як стверджують учені, веласираптори були одними з найкмітливіших динозаврів, навіть полювали зграями. А також грали у фільмах "Парк юрського періоду 1-3".

Гіпотеза – припущення про щось, у чому ви, може, до кінця не впевнені. Наприклад, ви не приготували на завтра завдання з математики. І якщо математичка вас викликає, маєте всі шанси схопити "двійку". Але якщо вона вас не викличе (а таке теж можливо), усе обійдеться. Тому коли ви йдете до школи, у вас сама собою в голові з’являється гіпотеза про те, що повернетеся ви вже з "двійкою" у щоденнику. Ну, а життя вже підтвердить або спростує цю вашу гіпотезу. Висновки? Запитаєте в батьків, якщо самі не здогадалися.

Гурман – любитель добряче попоїсти. А хто ж не любить?! І навіщо спеціальні слова вигадувати?..

Зозуля – пташка, яка отримала свою назву за те, що любить грати в піжмурки. Коли вона знайде когось, радісно кричить "ку-ку"! Існує багато різних видів зозуль, деякі з них грають у піжмурки з самого дитинства, коли батьки підкладають їх у вигляді яєць у чужі гнізда, а потім шукають. А деякі ховаються в годинниках-ходиках. Такі зозулі дрібніші за звичайних і часто прикидаються неживими, іграшковими. Харчуються часом, який ловлять, вискакуючи з ходиків і переможно кукуючи. Скільки годин у день спіймають, стільки разів і кукують.

Ландшафт – місцевість у всій її природній пишноті. Або якщо там погосподарювали неакуратні туристи, без особливої природної пишноти, а навіть навпаки.

Тиранозаври – великі хижі динозаври, одні з найвідоміших. Були в кілька разів більшими за людину, з величезними зубами. Словом, добре, що вже вимерли.

Тороси – нагромадження крижин, серед яких дуже люблять грати в "Чапаєва" гвінпіни.

"Чапаєв" – хуліганська гра в шашки. Сутність її полягає в тому, що на звичайній ігровій дошці вишиковуються шашки, але свої ходи супротивники роблять за допомогою влучних щиглів (по шашках). Ваше завдання в "Чапаєві" – збити якнайбільше шашок супротивника з дошки, а якщо при цьому своя, ударна, залишиться на дошці – взагалі пречудово. За відомостями з достовірних джерел, у найближчому майбутньому гра "Чапаєв" навряд чи буде зарахована до олімпійських видів спорту.

Як дурневі поталанило

(Оповідання)

Довга чорна стріла зі строкатим оперенням не встромилася навіть – плюхнулася у в’язкі болотні мочарі. Й одразу почала тонути.

Неподалік у два голоси вилаялися, чиїсь чоботи зашльопали від купини до купини, розганяючи комарів і бабок.

– Бачиш, де впала?

– Бачу, ваша високосте.

– Поруч жаби спостерігаються?

– Жодної. Ропуха, щоправда, сидить, баньки витріщає, але...

– Гадаю, підійде і ропуха.

– Ваша висо...

– Не канюч! Ми що, даремно цілісінький день у багнюці товчемося? Готуйся давай... Де вона, твоя ропуха?

– Не моя – ваша. ...Гаразд, гаразд, не буду, мовчатиму. Осьдечки. Під самими вашими ногами.

Ропуха дійсно сиділа якраз біля Царевичевих чобіт – колись розкішних, розшитих золотом і перлинами, а тепер добряче вибрьоханих у болотній рідоті.

– Привіт, – сказала ропуха. Була вона опецькувата, вкрита салатового кольору пухирцями, з лупатою мордочкою і єхидною посмішкою на ній. – Поганенько стріляєш. А ну, присядь навпочіпки.

Царевич слухняно підтяг каптан (начебто міг ще більше його забруднити!) і присів.

– А ти нічо-о, – сказала ропуха. І оком хвацько підморгнула. – Підійдеш.

– Тобто?

– Ну, ти ж дружину собі шукаєш чи просто вийшов з лука постріляти? Якщо просто постріляти – тоді, звичайно, перепрошую. Ось стріла, забирай і топай далі. "Ні пуху ні пера", "вдалого полювання" і таке інше.

Царевич зніяковіло кашлянув.

– Все-таки за дружиною, – підсумувала жаба. – Правильно. Давно пора!

– Не такий я вже й старий! – образився Царевич.

– Я про себе, – пояснила ропуха. – Ну, довго ти ще на мене будеш витріщатися? Чи звичаїв не знаєш? От уже ця молодь!.. Підказую: цілувати мене треба. З любов’ю, від чистого серця. А не з тим виразом обличчя, що в тебе зараз проступив.

– Не царське це діло – ропух цілувати, – заявив царевич, підводячись. – Ану, Дурню, давай!

Його супутник і тезко (а також – незаконний брат по чарівній рибі, котру скуштувала не тільки Василина Премудра, але і Марфа-Молочниця) зітхнув і позадкував. Дурнем він був тільки по батькові. Цілувати земноводне – не хотів.

– На дибу підеш, – утомлено сказав Царевич. Видно було, що розмова ця ведеться не вперше і на Дурня погрози незаконного братика справляють враження все менше й менше. – А поцілуєш – озолочу.

– Міністром зробиш?

– Зроблю. Зовнішніх зносин.

Щодо "зносин" Дурень не був упевнений, слівце викликало якісь невиразні підозри, але він вирішив не коверзувати, зажадав тільки:

– Заприсягнися.

– Агов! – устряла в розмову ропуха. – Доводжу до вашого відома... – тут її увагу відволікла бабка, що пролітала неподалік; комаха була

миттєво підбита язиком і строщена. – Доводжу до вашого відома, – продовжила нарешті ропуха, – що цілувати мене будь-кому не варто. Небезпечно для життя.

– Патякай-патякай, – протяг Царевич. – Врахуй, я у своїй сім’ї брехні не терпітиму. Мені потрібна дружина чесна, не ошуканка.

– Це хто ошуканка?! Я ж навпаки – попереджаю! Якщо хтось-таки не істинно царського походження, чари не спрацюють.

І вона між іншим схрумала комара.

Іван-Дурень запитально подивився на Івана-Царевича, мовляв, що накажете.

– Цілуй, – рішуче звелів той. – Там розберемося.

– Я протес!.. – ропуха виявилася недостатньо моторною і не встигла відскочити. Іван-Дурень, набравши урочистого (як на похороні) виразу обличчя, припав до майбутньої царівни губами. "Заразом перевірю, чи правду батько казали, коли п’яний бували".

"Брехали", – зрозумів Дурень. Не перетворювалася ні на кого ропуха, так і сиділа на долоні, дихала часто горлом й баньки витріщала з переляку. Днинка у неї сьогодні випала – борони Боже: спершу ледве не пристрілили, тепер цілуватися лізуть без серйозних намірів.

"Ну й добре, – подумав Іван-Дурень, відпускаючи її на купину. – І добре, що батько вигадали все".

– Тьху! – у два голоси вигукнули ропуха й Царевич.

Останній додав замислено:

– Невже просто балакуча?..

– Дурень! – обурилася ропуха.

– Га? – нахилився до неї Дурень.

Ропуха злизала з повітря ще одного комара і заявила задоволено:

– Я ж попереджала!

І з повагою на Дурня зиркнула.

– Врахуй, – сказала Царевичу, – я тут довго розсиджуватися не збираюсь, у мене часу обмаль і взагалі. Будеш цілувати – цілуй, ні – забирайся! Бач, гидує він...

– Не гидую! – почервонів Царевич. – Я... Зараз, я...

"Нецілований, – зрозуміла ропуха. – Це добре.

Якби ще дійсно чистокровним виявився... Нині цариці такі непостійні!"

Тим часом її знову підняли високо над купиною і серйозно намірилися-таки поцілувати. Щоправда, над радісним виразом обличчя Царевичу було ще працювати і працювати, але це нічого, діло наживне. Та й зрозуміти його можна.

– Вийшло! – прошептав Іван-Дурень. – Ти ба!..

– А ти думав, – хмикнула вона. – Чари – це тобі не просто так! Ану, допоможи йому з каптана виплутатися. До речі, одяг можеш собі залишити. Скажеш Царю...

– Придумаю, що сказати, – відмахнувся Іван. – А що, дійсно ми з ним настільки схожі?

– Як дві краплі води.

– Тож-бо батя матінку підозрювали...

– Ну, батя твій і справді дурнем був, якщо про такі речі тріпався. А ти – помовч! ...Гаразд, ступай з Богом. Переодягнутися не забудь, коли з лісу виходитимеш, а все своє в трясовині втопи чи спали. Точно справишся з новим життям?

– Я – так. А як же він?

– І він справиться. Не перший, надійсь, і не останній. Перевірено, вже. Ну, йди.

Вона посиділа, дивлячись услід Дурню, потім скосила погляд на свого нареченого. "Все-таки не так самотньо житиму, буде тепер з ким словом перекинутися".

Тут уже й Іван-Царевич отямився. Спробував обуритися: "Що стало?!.." – та не договорив.

Відволікся, щоб збити язиком смачненького комара.

Свої зауваження та думки про книгу Ви можете залишити в Інтернеті на сайті автора за адресою:

http://puziy.faust.net.ua/